

pöttöm színház

NÉPMŰVELÉSI PROPAGANDA IRODA

PÖTTÖMSZINHÁZ

Minden eddiginél szélesebb és frissebb hangvételű választékkal jelentkezünk az általános iskolák gyermekszínjátszói számára. A legkisebbeknek ujszerű, korunk képzeletvilágát életre-keltő mesejátékokat kínálunk többek között Noszov, Hárs László és Tordon Ákos tollából. Az uttörő-korosztály problémáival mai témáju, a gyerekek mindennapi életét színrevívó jelenetek foglalkoznak. Szerzőik Rodari, Agárdi Péter, Mándy Iván stb. Végül a teenagerek is hangot kapnak G. Szabó Judit és Padisák Mihálynak a kamaszkor viszontagságait idéző mulatságos monológjaikban, illetve egyfelvónásosaiban. A darabok játsszási ideje 10-15 perc, így némelyik önállóan, a többség pedig vegyes műsorösszeállításban hasznosítható. A kötetet részletes rendezői tanácsok egészítik ki.

SZÍNJÁTSZÓK KISKÖNYVTÁRA

106. sz.

PÖTTÖMSZÍNHÁZ

Mesejátékok, jelenetek, egyfelvonásosok
általános iskolák színjátszói számára

Szerkesztette és rendezői tanácsokkal ellátta

HÁRS LÁSZLÓ

NÉPMŰVELÉSI PROPAGANDA IRODA

1969

TARTALOM

	Oldal
Előszó	5
Heves Ferenc: Az árnyéktolvaj	9
Fésüs Éva-Csetényi Anikó: A rakoncátlan lángocska	12
G. Rodari-Sziráky Judit: Iható tudomány	16
G. Rodari-Sziráky Judit: Láthatatlan Lajcsi	21
Tordon Ákos: Nemeszem és Megezem	27
Hárs László: Öt kis medvebocs	37
Brana Crncevic: Kislány vizitben (Fordította: Borbély János)	54
Fésüs Éva: A kíváncsi királykiasszony	65
Mándy Iván: Idefigyelj, Ziguri Szilárd	90
N. Noszov-Vaktorné Tasnádi Éva: Nagytmondók	97
G. Szabó Judit: Nem hagynak tanulni	102
G. Szabó Judit: Nyári emlékek	104
Iván Rozália: Torta és szerelem	107
G. Szabó Judit: Fiuk iskolája	111
Padisák Mihály: Pimpi	113
Rendezői tanácsok	131

ELŐSZÓ

Színházat nézni és színházat játszani egyaránt nagy öröm. S a kettő egymás nélkül - elképzelhetetlen. A színházi varázslat létrejöttéhez egyaránt szükség van a szinpadra és a nézőtérre, a játszóra és a közönségre s a legigazabb varázslat akkor jön létre, amikor szinpad és nézőtér együtt játszik, együtt él, együtt örül és együtt szomorkodik. Erre a csodára csak a legnagyobb művészek és legfogékonyabb nézők képesek - vagy az olyan közösségek, amelyekben már eleve élő kapcsolat van alkotó és élvező között, mivel homogének. S korunkban nem képzelhető el homogénabb közösség, mint az, amelyben ugyanannak az iskolának a tanulói játszanak a szinpadon és ülnek a nézőtérre. A nézők előtt - természetesen nem tudatosan - a lehető legplasztikusabb módon mutatkozik meg a színészi paradoxon, hogy más lesz, miközben azonos marad önmagával. Kovács Pisti egyszerre király és Kovács Pisti, nem hol az egyik, hol a másik, hanem egyidőben mindkettő, tehát valami nagyon ismerős és megszokott s valami nagyon új és ismeretlen. Ugyanakkor Kovács Pisti számára a közönség nem csak egy általában közönség, alkalomszerűen összeverődött ember-, illetve gyerekcsoport, hanem egyúttal személyesen ismert osztálytársak és iskolatársak együttese. Itt tehát egy nézői paradoxon tanui is lehetünk. S e kettős kettősség eredménye az a sajátos, semmilyen egyéb színházi hangulathoz, légkörhöz nem hasonlítható atmoszféra, amikizárólag a jól előkészített és jól megvalósított iskolai színházi előadások sajátja.

Ennek létrejöttéhez, a kettős öröm egybefonódásához azonban megfelelő darabokra is szükség van. Nem egyszerűen jó szindarabokra, hanem olyanokra, amelyek már önmagukban hordozzák az igazi iskolai színház megvalósulásának lehetőségét. Ennek első feltétele, az hogy a darabok ne állítsák az alsó- vagy felső tagozatos iskolásokat általuk megoldhatatlan művészi feladatok-, sem pedig az alsó- vagy a felső tagozatos nézőket számukra még felfoghatatlan problémák, áttekinthetetlen szituációk elé. Másik feltétele az, hogy

a darabok időtartama megfeleljen a nézők figyelmi görbéjének, ne legyenek túl rövidek, mert akkor a nézőknek nincs idejük átélni őket, de túl hosszúak sem, hogy előbb érjenek véget, mintsem nézőik figyelme kifárad. Harmadikfeltétel az, hogy a darabokban ismert személyek és ismert szituációk szerepeljenek, amelyek és akik a nézők számára gyorsan és könnyen appercipiálhatók s akikkel ennek következtében gyorsan és könnyen tudnak azonosulni. Ilyenek: a reális jelenetekben, szindarabokban természetesen: az otthon, az iskola, a mindennapi környezet helyzetei és alakjai. A mesejátékokban, mesejelenetekben pedig azok a rokonszenves vagy ellenszenves állatok, valamint mesealakok, valamint meseszituációk, akik és amelyek megfelelnek a 6-10 éves gyermekek korosztályi sajátosságainak, mesealkotó és meseátélő képzeletének. Az ilyen jellegű darabokat a 6-10 illetve 10-14 éves szereplők s a velük egykorú nézők könnyen, őszintén élik át és nem előadásuk, sem élvezésük nem okoz nehézséget.

Ilyen jeleneteket, mesejeleneteket, egyfelvonásosokat, mesejátékokat igyekeztünk közreadni ebben a kötetben, amely az általános iskolások - alsó és felső tagozatosok - játékos kedvét, a gyermeklélektanból ismert szerepjáték-szeretetét igyekszik irodalmi színvonalon kielégíteni. Kötetünk összeállításánál az alábbi szempontok vezettek.

1. Mindkét iskolás korosztály találja meg benne a kedvére való játékokat.
2. A darabok és jelenetek alkalmasak legyenek különféle műsortípusok kialakítására.
3. Ne csak a nézőket szórakoztassák, hanem a játszókat is.

Egész estét betöltő szindarabot nem vettünk fel gyűjteményünkbe s ez nem terjedelmi okokból történt, hanem azért, mert úgy véljük, hogy az alsó tagozatos korosztály egyáltalában nem s a felső tagozatos csak különleges esetben képes megfelelni az egész estét betöltő szindarab számtalan szellemi-művészeti követelményének.

Az iskolai színjátszók által igen kedvelt népmese-feldolgozások sem kerültek be ezúttal kiadványunkba (azokra talán egy más alkalommal kerítünk sort, kizárólag ilyen jellegű darabok közlésével). Kizárólag jellegzetesen mai témájú vagy jellegzetesen mai hangvételű jeleneteket, mesejátékokat gyűjtöttünk csokorba és nyújtunk át nagy örömmel a szerepjátékokban kedvüket lelő általános iskolai színjátszóknak.

A kötet anyaga egyébként három részre tagozódik, noha azt feleslegesnek tartottuk külön feltüntetni, mert a darabok önmagukért beszélnek. Az első hét darab olyan, amelyet - több-kevesebb felnőtt közreműködésével - alsó tagozatosok adhatnak elő, egymásnak és másnak. A nyolcadik darab olyan mesejáték, amelyet, véleményünk

szerint, felső tagozatosok adhatnak elő sikerrel a kisebbek részére. Az utolsó hét szindarab pedig felső tagozatos színjátszóknak és nézőknek szól. Egyrészt ez a felosztás, másrészt a közölt művek hossza, jellege, témája különféle műsortípusok könnyű kialakítását teszi lehetővé. Valamennyit felsorolni lehetetlen is, felesleges is, csupán egy-kettőt javasolunk, azt is inkább csak példaként.

- A) Rövid, legfeljebb egyórás műsor, kicsiknek: Kis mesejátékok. Az árnyéktolvaj, A rakoncátlan lángocska, Iható tudomány, Láthatatlan Lajcsi, Nemeszem és Megezem. Az egyes mesejelenetek között esetleg egy-egy vers vagy dal.
- B) Rövid, kabaréjellegű diákműsor, felsőtagozatosoknak: Idefigyelj Ziguri Szilárd, Nagyotmondók, Torta és szerelem, Nyári emlékek, Két-két darab között: Nem hagynak tanulni, monológ, Fiuk iskolája, monológ s egy-egy vidám vers vagy dal, helyi aktuális strófákkal.
- C) Egész estét betöltő - vagyis szünettel két órás - műsor kicsiknek: Öt kis medvebocs, előadják az alsó tagozatosok. Szünet. A kíváncsi királykisasszony, előadják a felső tagozatosok, kicsik számára. Vagy: Kislány vizitben, előadja két felnőtt és egy alsó tagozatos kislány.
- D) Egész estét betöltő műsor felső tagozatosoknak: Kislány vizitben, amikor is a felnőtt szerepeket felsőtagozatosok alakítják. Egy-két jelenet és egy monológ a B) műsorból. Szünet. Pimpi.

Néhány verssel, dallal, aktuális strófával kiegészítve még számtalan variánsra van lehetőség. Ugy véljük hát, hogy használható jelenet- és szindarab gyűjteményt adunk az általános iskolai színjátszó szakkörök vezetői kezébe. S ugyanakkor azt is reméljük, hogy a szakkörök vezetői szívesen fogadják majd hasonló jellegű további kiadványainkat is.

Heves Ferenc
AZ ÁRNYÉKTOLVAJ

Kis mesejáték

S z e r e p l ők:

Hasszán, gazdag kalmár
Abu Balam, szegény napszámos
A kádi
1. bírósági szolga
2. bírósági szolga

Történik Bagdad városában, a kádi hivatalában, amit néhány szőnyeg, egy kis emelvény és kétoldalt egy-egy mereven álló bírósági szolga jelképez.

KÁDI (a nézővel szemközt, szőnyeggel letakart zsámolyon ül. Jobbról előtte áll Hasszán, balról áll Abu Balam. Amikor a függöny felmegy, az ősz szakállu kádi néhány pillanatig elgondolkodva mered maga elé, majd megszólal) Adjátok elő a panaszotokat! Tiéd a szó először, Hasszán kalmár.

HASSZÁN (középkorú, kövérkés, ravasz kinézésű férfi; jómódra való keleti öltözékben. Arcát rövid fekete körszakál övezi) Tégy igazságot közöttünk, tiszteletre méltó kádi! Példás ítéletet várok hisz te vagy a legbölcsebb bíró Bagdad városában.

KÁDI Mi hát a panaszod peres társad ellen?

HASSZÁN Tudod jól, ó bölcs férfiu, hogy Bagdad elővárosában van a gyümölcsöskertem, amelyben hetvenhét fügefa, kilencvenkilenc gránátalmafa és háromszázharminchérom datolyapálma termi mézédés gyümölcsét...

KÁDI (bólint) Tudom, Hasszán kalmár.

HASSZÁN Minden áldott nap magam sétálok ki a kertembe, hogy megnézzem: az átkozott tolvajok nem dézsmálták-e meg a termést... Ma délelőtt, amikor a kert alá értem, rajtacsíptem

(Abu Balámra mutat) ezt a fickót, amint a kerítés tövében, egy bentről kihajló datolyapálma enyhet adó árnyékában aludt, mint-ha csak a saját tulajdonában levő fa árnyékában heverészne...

KÁDI (Abu Balámhoz) Így volt ez?

ABU BALAM (Hasszánnál fiatalabb, sovány, nagyon szegényesen öltözött ember) Igenis, így volt, tiszteletre méltó kádi. (Meghajol.)

KÁDI (Hasszánhoz) És mi a sérelmed?

HASSZÁN (nagy méltatlankodással) Hogy mi a sérelmem?!... Enyém a fa, hát enyém az árnyéka is!... Jogos tehát, hogy megfizessenek az én gyümölcsfám jótéteményéért... Mindössze egy dirhemet kértem az árnyék élvezéséért, de ez a semmirekellő, dologtalan fickó még ezt az összeget sem hajlandó megfizetni.

KÁDI. Igaz ez, Abu Balam? Hűsöltél a fa árnyékában és nem vagy hajlandó egy ezüstpénzt fizetni Hasszán urnak?

ABU BALAM Nincs pénzem, bíró ur! Szegény, napszámosember vagyok, a messzi falumból jöttem munkát keresni Bagdadba. Oda-haza éhezik a családom... Aztán meg nem is jogos, hogy az árnyékért fizetni kelljen. Nagyon elfáradtam a hosszú uton, Allah napja olyan erővel tűzött, hogy kénytelen voltam egy kicsit lepihenni a legelső árnyékos helyen, ami utamba esett. Hiszen tudhatod jól, ó bölcs férfiu, hogy a fáradt, elcsigázott külsejű ember nehezebben kap munkát a piacon.

HASSZÁN Ne higgy neki, nemes kádi! Hazudik a léhűtő, ezt hitemre mondom! De ha valóban nincs pénze, akkor meg sujtsd őt kellő büntetéssel, hogy máskor ne jusson eszébe se neki, se másnak meglopni a becsületes embert. Árnyéktolvaj ez, a tolvaj pedig elrettentő büntetést érdemel!

KÁDI. Hallottad ezt, Abu Balam? Árnyéktolvaj vagy, a tolvaj pedig büntetést érdemel, ez valóban így méltányos.

ABU BALAM Ismétlem, tiszteletre méltó kádi, nincs semmi pénzem. Nem tudok fizetni.

KÁDI (kettőt tapsol).

1. és 2. SZOLGA (övékben görbe keleti kard. Meghajolnak a kádi felé).

KÁDI (Abu Balámra mutatva) Vigyétek ezt az árnyéktolvajt az udvarra, kötözzétek a büntetőcölöphöz és mérjétek rá husz kemény botütést!

HASSZÁN (elégedett arccal meghajol) Igazságos az ítélet! Valóban te vagy a legbölcsebb kádi az igazhitűek birodalmában!

ABU BALAM (kétségbeesetten) Könyörülj nyomorult szolgádon, bíró ur! Nem vagyok bűnös, nem vétettem semmit Hasszán ur ellen!

1. és 2. SZOLGA(megragadják a napszámot, és indulnak vele kifelé).

KÁDI Várjatok!... A husz botütést ne a testére mérjétek! (A kalmárhoz.) Árnyékért árnyék a fizetség... (A szolgákhoz.) Csak az árnyékát üssétek az elítéltnék... De azt úgy, hogy porozzék a föld a bototok nyomán!... Hadd legyen megelégedve a panaszos is.

1. és 2. SZOLGA (örömtől vigyorgó arccal meghajolnak) Értjük, nemes kádi! Akaratod szerint léssen. (Elvezetik az immár láthatóan megnyugodott Abu Balámot.)

HASSZÁN (miután megkövülten hallgatta az utolsó szavakat, most megszégyenülten) Jaj nekem, bíró ur! Elestem a jogos járandóságomtól, pedig csak egy dirhemet kértem a gyümölcsfám árnyékáért... Micsoda kár, micsoda veszteség!

KÁDI (feláll) Nem ért semmi veszteség, kalmár. Három dirhemet tartoznál fizetni perköltség fejében, de azt az egy dirhemet beszámítom neked. Most már csak két ezüstpénzt tartozol befizetni a bíróság pénztárába... Elmehetsz!

G y o r s f ü g g ö n y

Fésüs Éva – Csetényi Anikó
RAKONCÁTLAN LÁNGOCSKA

Mesejáték

S z e r e p l ők:

Tüzanyó
Parázs néni
Kunkori
Fényeske
Szikrácska
Panni
Gyuri

S z i n: a háttérre egy konyhai tüzhely belseje van felfestve, felette a tüzhely lapján hatalmas, festett fazekak, lábasok. Ezek alatt táncolnak a pirosba öltözött lángok. Baloldalt, a tüzhely mellett, ugyancsak a háttérre felfestett fászláda. Ide fog kiugrani a tüzhelyből Kunkori a rosszcsont lángocska.

MESÉLŐ Téli estéken, kányhában, tüzhelyben halkán duruzsol tűzanyóka, Akinek messzelátó szeme van, meg is lesheti a kályharácson át, amint bő piros szoknyában üldögél a fahasábokon, és dohogva, pattogva próbálja ráncbaszedni izgó-mozgó lánggyerekeit.

(Függöny szétnyilik)

TÜZANYÓ No mi lesz? Igazán abba hagyhatnátok már a ficánkolást, nézze meg az ember, adta brikettpusztító!

KUNKORI (rá se hederít a dohogásra). Anyu, adj egy kis aprófát.

TÜZANYÓ Eredj már, Kunkori, hisz most faltál fel egy egész alagyujtóst, Szikrácskának meg Fényeskének nem is hagyta be-lőle.

PARÁZS NÉNI Van gond a gyerekekkel, ugye, Tüzanyó?

TÜZANYÓ Van bizony, Parázs néne. Kivált Kunkorival. A többinek

is háromszor kell szólni mindenért, de neki legalább harminc-háromszor.

KUNKORI (nyögösen) De mikor én mindig éhes vagyok!

PARÁZS NÉNI Istenkém, ha meggondolom, hogy milyen kis szikra volt és maholnap már felnőtt láng lesz.

TÜZANYÓ. Azám, csak az esze is olyan gyorsan nőne, mint ő maga! (Kunkorihoz) No, itt van, te éhenkórász. Fogd ezt a tojásbrikettet, aztán iszkiri, a levesesfazék alá! Fél óra múlva lesz ebéd.

KUNKORI Addig várjak, míg a gazdasszony megrakja a tüzet? Hiszen addig éhen pusztulok! (Durcásan) Ez a tojásbrikett a fél fogamra se volt elég.

FÉNYESKE Mama, szólj rá Kunkorira. Megint én melegítem az egész levest?

SZIKRÁCSKA Igen, Kunkori, tessék neked is segíteni!

KUNKORI (megvetően) Segíteni. Hát azt hiszitek, hogy egész életemben a levesesfazék alját fogom nyaldosni? Amint lehet, fogom magam és megszököm.

SZIKRÁCSKA. Hová akarsz menni, Kunkori?

KUNKORI Mit tudom én - elég nagy a világ. És van fogalmatok, hogy mennyi finom harapnivaló van benne. Például itt áll mindjárt mellettünk a fásláda.

FÉNYESKE Nem szabad, Kunkori. Elrontod a gyomrod.

KUNKORI Mesebeszéd. Onnan elérem a konyhaszéket, sőt, talán még a konyhaasztalt is. Nylon abrosz van rajta. Ettetek ti már nylon abroszt?

FÉNYESKE Nem.

KUNKORI Nohát, én már kóstoltam egyszer. Micsoda zamata volt. Szinte elolvadt az ember szájában.

SZIKRÁCSKA Dehát Kunkori, hogy jönnél vissza?

KUNKORI Vissza?

SZIKRÁCSKA No igen, ha már jóllaktál. Hiszen, ha annyi mindent megesszel, úgy megnössz, hogy be sem férsz többé a tűzhelybe.

KUNKORI Hát aztán. Nem akarok ebben a kormos lyukban megvénülni!

FÉNYESKE De mégis, hová még? Hol élsz eztán?

KUNKORI A Vén Tuskó mesélte, hogy fiatal korában olyan helyen lakott, ahol egymást érték a fák.

SZIKRÁCSKA Igazából létezik ilyen hely?

KUNKORI Persze, hogy létezik. Ugy hívják, hogy erdő.

FÉNYESKE Az erdőről én is hallottam már. Dehát ez nagyon mesze van.

KUNKORI Noés. Nem kell gyalog menni. Csak jussak ki a mezőre, onnan már elröpit a szél a hátán.

SZIKRÁCSKA Fel akarsz falni egy egész erdőt?

KUNKORI Egyet? Legalább hármat. Meg a rétet. Meg a nádast. Em-
lékeztek a száraz nádra, amit születésnapomra kaptam?

FÉNYESKE (elgondolkozva) Az erdőben madarak élnek, a nádasban
meg vadlibák, vadkacsák. Erről is mesélt a Vén Tuskó.

KUNKORI Hát aztán! Ti mindentől megrémültök. Aki bátor velem
tart.

FÉNYESKE Hát én...

SZIKRÁCSKA Nagyon finom lehet az a sok száraz ág...

FÉNYESKE De azért én...

SZIKRÁCSKA De azért mi...

KUNKORI Értem, Hát csak pislákoljatok szépen továbbra is a leve-
sesfazék alatt. Jó mulatást. Fényeske, Szikrácška, szervusz-
tok. (Kiugrik a kányhából a mellette álló ládához.)

SZIKRÁCSKA Kunkori!

FÉNYESKE Ez tényleg kiugrott.

SZIKRÁCSKA Pedig azt hittem, hogy csak henceg. Odanézz Fényes-
ke, már a fásládánál van.
(Nagy ropogás, pattogás.)

KUNKORI (diadalmasan) Haha! Hahaha! Óriás leszek. Óriás! Min-
dent felfalok, mindent elhamvasztok.

PANNI (berohan) Mi van itt! Jaj nekem! Anyu, Anyu! Ég a konyha!
Ég a terítő. Gyuri! Vízet!

GYURI (vödörrel be) Szent Isten. Látod Panni, nyitva felejtetted a
kályhaajtót.

PANNI (rémülten) Ég a terítő!

GYURI Ne félj, amíg engem látsz! Itt a víz! (Nyakonönti Kunkorit.)
Igy kell tüzet oltani. Látod!
(Nagy sistergés.)

KUNKORI (cérnavékony hangon) Segítség! Segítség!

SZIKRÁCSKA-FÉNYESKE Mama! Mama segits! Mindjárt eloltják
Kunkorit!

TÜZANYÓ Jaj, Kunkori! Kunkori, kisfiam. Rohanj, mert ellobbansz.
Ne törödj semmivel, csak rohanj - nézd itt van az ajtó. Szeren-
csétlen kis csacsi gyerek! Egy szikra hija, hogy el nem oltot-
tak.

KUNKORI (visszavánszorog a kályhába, pihegve) Jaj, mama én úgy
megijedtem... úgy megijedtem...

SZIKRÁCSKA (részvétellel) Adjál neki egy kis szenet, mama attól
visszanyeri az erejét.

TÜZANYÓ Szenet? Hová gondolsz? Elfojtaná, annyira legyengült.
Egy kis ujságpapírt, hamar - ott van a gyógyszeres skatulyá-
ban.

SZIKRÁCSKA Igenis mama - hozom - tessék.

KUNKORI: Köszönöm. Ez jól esik... (Virgoncabban.) Most már talán a szemet is elbirnám.

TÜZANYÓ (látja, hogy már most nincs komolyabb baj) Hogyne, még mit nem. Mars a sütőbe. Te rosszcsont, míg az egész tepsi pogácsát meg nem sütötted!

KUNKORI (szepegve) Igen, mama. Igérem, hogy nagyon szép pirosra fogom sütni, és vigyázok, hogy meg ne égessem az alját.

PARÁZS NÉNI Kis gyerek kis gond, nagy gyerek nagy gond - ugye, Tüzanyó?

TÜZANYÓ Hát gond, az van velük bőven Parázs néne, de van velük öröm is. (Büszkén.) Nézze azt a gyönyörű leveles pogácsát. Kunkori sütötte egész egyedül!

F ü g g ö n y

I H A T Ó T U D O M Á N Y

G. Rodari meséjét fordította és dramatizálta
SZIRÁKY JUDIT

S z e r e p l ők:

Anya

Gyuri - 5 éves

Laci - 8 éves

Szin: Gyerekszoba egy nagyobb és egy kisebb ágygal. Amikor a függöny felmegy, a szin sötét. Kiáltozás hallatszik.

LACI Jaj, jaj! Segítség... Segítség...

ANYA Kisfiam! (Anya felgyújtja a villanyt, Gyuri nyugodtan alszik, Laci álmában vergődik.)

LACI Nem tudom... Jajajaj... tanító bácsi... segítség... készülnem.

ANYA (odalép hozzá, megsimogatja, ébreszti) Kisfiam, ébredj, Lackó.

LACI (felül) Tanítónéni, én kész... Te vagy az anyu; igazán te vagy az?

ANYA Nyugodj meg, nagy kisfiam, én vagyok az. Mi baj van? Lázas vagy? (Nézi a homlokát.)

LACI Borzasztó... Anyu! Olyan rémeset álmodtam, olyan de olyan rémeset.

ANYA Semmi baj, Lackóm. Most már ébren vagy.

LACI Biztos? Egész biztos?

ANYA Ha akarod, szavamat adom rá.

LACI És... és nem kell visszamennem abba a borzasztóan rettentős iskolába?

ANYA Miféle iskolába, Lacikám?

LACI Tudod, abba, amit álmodtam. Képzeld, álmomban nem kétezerhatvankilenc volt, hanem csak ezerkilencszázhatvankilenc. És nekem minden reggel iskolába kellett mennem.

ANYA (őszintén) Rémes lehetett.

- LACI Ez semmi, anyu. De képzeld, abban az ezerkilencszázhatvan-kilences iskolában kellett tanulni mindent. . .
- ANYA (őszintén) Borzasztó!
- LACI De még ez is mind semmi anyu. Mert képzeld, az iskolában felelni kellett és aki nem tanulta meg jól azt, ami a könyvben van. . .
- ANYA (rémülten) Azzal mi történt?
- LACI Azt megbuktatták. Egyest adtak neki.
- ANYA Szörnyű álom. Igazán nem csodálom, hogy sirtál, jajveszékeltél. De most már nyugodj meg, fiacskám. Nem ezerkilencszázhatvankilencet irunk, hanem kétezerhatvankilencet.
- LACI (ugrál az ágyban) Jaj de jó! Jaj de jó.
- ANYA Milyen nap is van ma, Lackóm? Persze szerda. Ma milyen tárgyak vannak soron?
- LACI Hát. . . Nyelvtan, olvasás, környezetismeret. . .
- ANYA Más nincs? Gondolkodj csak.
- LACI De. . . azt hiszem van még más is. (Nagy sóhajjal.) Még számtan is van.
- ANYA Rögtön hozom őket. (El.)
- LACI (a másik ágy felé) Jó az ilyen pockoknak, mint ez a Gyuri. Nyugodtan alhatnak, amíg más kénytelen tanulni. . .
- GYURI (felül) Azért se alszom, tudd meg. És azért se vagyok pockok, tudd meg. És én is tanulni fogok, tudd meg. . .
- ANYA (be. Tálcat hoz. A tálcán öt üveg van, piros, sárga, zöld, fehér és vizszinü folyadékkal. Mindegyik üvegben más-más mennyiségű folyadék van, a legtöbb a fehérszínből.): Nini, Gyura, hát már te is felébredtél?
- GYURI Igen, anyu. Mert tanulni akarok.
- ANYA Türelem, Gyurkám. Lackó, itt vannak a mai tantárgyak. (Sorra mutatja.) Nyelvtan. . . (a piros) . . . olvasás. . . (sárga) környezetismeret. . . (zöld) . . . számtan. . . (fehér) . . .
- LACI És mi az az ötödik, anyu?
- ANYA Egy kis ásványviz. Gondoltam ásványvizzel jobban esik majd a számtan.
- GYURI Én is kérek számtant ásványvizzel, én is kérek!
- LACI Add neki anyu, ha úgy szereti.
- ANYA Ő még kicsi az ilyesmihez. Megártana neki. No, gyerünk, fiacskám, rajta. Kezdjük a számtannal, essünk tul rajta.
- LACI Nem, nem, anyu, előbb egy kis nyelvtant.
- ANYA Nem bánom, de utána a számtan jön. (Tölt a piros folyadékból, de nem sokat.)
- LACI Még, kérek még. . .
- ANYA Nem lehet. Még csak december van és te már majdnem az egész évi tananyagot kiittad. Tessék, egészségedre.

- LACI (iszik) Tudom már az alanyt meg az állitmányt. Elmondjam?
- ANYA Majd a végén. Most előbb iszol egy kis számtant. (Tölt.)
Töltsek hozzá ásványvizet is?
- LACI Megpróbálom így. (Behunyt szemmel lehajt egy kortyot.) Brr.
Nem birom. Rosszabb mint a csukamájolaj. Kérek egy kis környezetismeretet.
- ANYA Majd ha a számtant megittad.
- LACI Muszáj?
- ANYA Gondolj csak arra az iskolára, amibe álmodban jártál. Ez a tanulás még mindig jobb és könnyebb. Nem igaz? Igyál.
- LACI Brr... Keserű. (Iszik egy kortyot.) De most gyorsan, gyorsan kérek egy kis környezetismeretet.
- ANYA Előbb az olvasás. Az is nagyon jóízű. (Tölt a sárga folyadékból.) Tessék.
- GYURI (miközben Laci iszik) Én is kérek sárga olvasásit! Én is kérek!
- ANYA Mondtam, hogy kicsi vagy még, Gyurikám. A fejedbe szállna. Most pedig következik a környezetismeret. (Tölt a zöld folyadékból.)
- LACI Még tölts, anyu. Még.
- ANYA De csak egy cseppet. (Tölt még.) Tessék.
- LACI (iszik)-Jaj de jól esett...
- ANYA Környezetismeretből te vagy a legjobb és a legszorgalmasabb az egész osztályban.
- GYURI Nekem iiiis! Anyu, nekem iiiis!
- ANYA Várjál; hozok neked ovi-cukrot. Jó?
- GYURI Jó. De kérek még.
- ANYA (el) Laci kiugrik az ágyból és az otthagytott tálcához lép.
- GYURI Laci! Micsinálsz, Laci!!!!
- LACI Csönd; te kis bütyök. (Tölt a nyelvtan-folyadékból, vagyis a pirosból. Kitölti az egészset, ami még az üveg alján van. Kifelé figyel és egy hajtásra kiissza.)
- GYURI Megállj, megmondlak anyunak. Megittad a nyelvtant. Megmondlak.
- LACI Akkor én lecsavarom az orrodát. (Gyorsan visszaugrik az ágyba.)
- ANYA (abban a pillanatban belép.)
- GYURI Anyuuuu, a Laci...
- ANYA Most már elég volt Gyurikám, ne irigykedj Lackóra. Itt van ovicukor. Milyet akarsz? Énekeset vagy szavalósat?
- GYURI Először szavalósat.
- ANYA Tessék. (Cukrot ad.)
- GYURI (szopogatja, boldogan) Finom... Anyu! Máris tudok egy verset. (Szavalja.)

Anta, tanta, tilin tőrő
penta binta bilim bérő
Halamala bim
Kerevele szim...

LACI Hahaha, micsoda butaság, ennek nincs semmi értelme.

GYURI Igenis, van értelme. Ugye anyu van értelme?

ANYA Persze, hogy van, Gyurám. Igazán tudhatnád, Laci, hogy ezeket az ovicukrokat a Bimbala bolygón lévő ovicukortyárban gyártják. Gyuri tehát a Bimbala bolygó nyelvén tanulta meg belőle a verset.

GYURI Ugy kellett, ugy kellett, buta vagy ugy kellett...

LACI Jaj, Jajaj! (Felugrik az ágyból.) Jaj de rosszul vagyok. (A hasára szorítja a kezét és fut kifelé.)

ANYA Lacikám, mi baj van már megint?

LACI Jajaj! Elcsaptam a hasamat a nyelvtannal.

(Gyors sötétség. Pillanatnyi szünet, majd a sötétben Laci hangja.)

LACI Jajajaj! Segítség... Jaj! A hasam... Anyu...

ANYA Kisfiam. (Felgyújtja a villanyt, Gyuri nyugodtan alszik, Laci ül az ágyban, de csukott szemmel)

LACI Anyu... segítség... nem ittam meg... csak egy kicsit...

ANYA (odalép hozzá, simogatja, ébresztgeti) Kisfiam, Lackó! Ébredj...

LACI (kinyitja a szemét) Te vagy az, anyu? Igazán te vagy az?

ANYA Nyugodj meg, kisfiam, én vagyok az. Mi baj van?

LACI Olyan rémeset álmodtam. Olyan de olyan rémeset...

ANYA Semmi baj, Lackóm, most már ébren vagy.

LACI Biztos? Egész biztos?

ANYA Ha akarod, szavamat adom rá.

LACI És nem kell meginnom a nyelvtant? Meg a számtant?

ANYA Mit nem kell meginnod?

LACI Tudod, anyu, azt álmodtam, hogy nem ezerkilencszázhatvan-kilenc volt, hanem kétezerhatvankilenc és nem iskolában tanultunk...

ANYA Hihetetlen.

LACI Várj csak, ez még semmi. Képzeld odahaza tanultunk, de úgy, hogy egyszerűen megittuk a tantárgyakat. A nyelvtan piros volt, mint a málnaszörp, az olvasás sárga, mint a narancsital, a környezetismeret zöld, mint az utas, a számtan meg fehér, mint a tej.

ANYA Különös álom.

LACI Ez még semmi. De képzeld anyu, én annyi nyelvtant ittam, hogy elcsaptam a hasamat. Jajaj, még most is fáj a hasam.

ANYA Szegénykém.

LACI Ugy fáj, de úgy... Azt hiszem ma nem is tudok iskolába menni.

ANYA Nem bánom. De akkor az iható tudományemléket kikuráljuk egy kis iható ricinusolajjal. Jó?

LACI Mama! Már el is mult. Azt hiszem inkább mégis elmegyek az iskolába.

Függöny

LÁTHATATLAN LAJCSI

G. Rodari meséjét fordította és dramatizálta
SZIRÁKY JUDIT

Szereplők:

Lajcsi, másodikos
Zsuzsi, a nővére, hatodikos
Évi, Zsuzsi barátnője, hatodikos
Anya
Apa
Feri, Lajcsi osztálytársa

Szin: szoba egy kisebb és egy nagyobb asztallal. A kisebb asztalnál Lajcsi ül, a nagyobbiknál Zsuzsi. Lajcsi előtt fűzet, de ő játszik. "Gyufázik" vagyis egy gyufaskatulyát pöcköl fel az asztal lapjáról és az mindig nagy zörgéssel esik vissza.

ZSUZSI Lajcsi, maradj nyugton. Így nem lehet tanulni.

LAJCSI Hát ne tanulj. (Játszik.)

ZSUZSI (kis szünet után). Lajcsi, ne játsszál leckeírás helyett.

LAJCSI Mindenki csak engem figyel, Mindenkinek csak velem van baja, a tanítónéninek, anyunak, apunak, még a nagy ló nővéremnek is.

ZSUZSI Lajcsi, ne szemtelenkedj, mert elraklak.

LAJCSI Azt próbáld meg! (Harciasan felugrik.)

ZSUZSI Meg is próbálok, egy ilyen szemtelen pocokkal még el tudok bánni.

(Éppen neki akar esni az öccsének, amikor erős csöngetés hallatszik.)

LAJCSI Zsuzsi, csöngettek!

ZSUZSI Ez biztosan Évi, Azért jött, hogy átvegyük a földrajzot. Nyiss ajtót.

LAJCSI Majd ha bolond leszek. Nyiss ki magad. A te barátnőd.

ZSUZSI (kifelé menet) Megállj, ezt még megbánod! (El.)

- LAJCSI Mindent én bánok meg. Mindenkiem velem van baja. Mindenki engem figyel. Jaj, ha láthatatlanná válhatnék... Láthatatlanná... (forogni kezd, mintha valami ismeretlen erő forgatná) Na... na... mi az? Engedjenek el! (Forog) Hagyjanak! Ne forrgassanak! Nem akarom! Elég volt... Jaj... jaj... (hirtelen megtorpan. Rázza a fejét) Hü de szédülök! (Nyilik az ajtó, bejön a két lány.)
- ZSUZSI Várj, Évi, előbb ellátom annak a taknyos Lajcsinak a baját. Lajcsi... Hol van? (Lajcsi a szoba közepén áll és nem érti)
- ÉVI (körülnéz) Ugylátszik, elbujt valahova.
- LAJCSI Ezek a lányok megbolondultak. Nem látnak a szemüktől.
- ZSUZSI Lajcsi! Gyere elő, Lajcsi!
- ÉVI (az asztalok alá néz, körüljárja a szobát) Itt sincs. Itt sincs. Sehhol sincs.
- LAJCSI Ezek ugratnak engem... Vagy... (kiáltva) Láthatatlan lettem! Láthatatlan lettem!
- ÉVI Ugy látszik megszökött.
- ZSUZSI Lehetetlen. A szobának csak egy ajtaja van.
- ÉVI És az ablak?
- ZSUZSI No hallod? Harmadik emelet. Utcai. Hová tűnhetett?
- LAJCSI Eltűntem. Láthatatlanná váltam.
- ÉVI Vagy elrepült... vagy láthatatlanná vált.
- ZSUZSI Majd megkerül. Ne törjük rajta a fejünket. Gyere, Évi, vegyük át a föcít. Hozd ide azt a széket. (Lajcsi székére mutat.)
(Évi fogja a széket, de Lajcsi is megragadja és rángatja.)
- LAJCSI Hogyisne! Nem adom. Ez az én székem. Nem engedem!
- ÉVI Te Zsuzsi! Ez a szék meg van babonázva, nem akar... nem enged... nem hagyja magát... Nem birom...
- ZSUZSI Ne butáskodj. (Ő is megfogja a széket.) Huzdd meg!
(Ketten nagyot rántanak, Lajcsi elengedi a széket, a két lány hátraesik.)
- LAJCSI Hahaha! Ezt ügyesen csináltam. (Körültáncolja a két földönülő lányt.) Ugy kellett, ugy kellett, buta lányok, buta lányok! Győzött láthatatlan Lajcsi.
- ZSUZSI (még mindig a földön, szemrehányóan) Évi, ez igazán buta vicc volt.
- ÉVI Talán inkább te csináltál valami buta viccet!
- ZSUZSI Hagyjuk a veszekedést. Gyere, vegyük át a föcít.
(Leülnek, kinyitják a könyvet, lapoznak. Lajcsi közben körülöttük kering.)
- LAJCSI Mit tegyek velük? Hé, lányok, a hatalmamban vagytok. Én vagyok a legyőzhetetlen és láthatatlan Lajcsi.
- ZSUZSI Megvan... (A könyvre érti, amit fellapozott.)

LAJCSI Megvan! (A fejére bök, megrántja Évi copfját.)
 ÉVI Jaj! Ki volt az?
 ZSUZSI Mi az, hogy ki volt az?
 ÉVI Valaki megrántotta a hajamat.
 (Lajcsi ebben a pillanatban Zsuzsi haját huzza meg.)
 ZSUZSI Jaj. Talán az én hajamat huzták meg.
 ÉVI Csak tudom, kinek a haját huzták meg? Az enyémet!
 ZSUZSI Szó sincs róla. Az enyémet.
 (Lajcsi becsapja a könyvet az orruk előtt.)
 ÉVI Hát a könyvet... ki csapta be?
 ZSUZSI Talán bizony én?
 ÉVI Nem is én. És mivel csak ketten vagyunk a szobában...
 LAJCSI Dehogy ketten! Itt van még Láthatatlan Lajcsi is. Itt ám!
 ZSUZSI Én meg azt mondom, hogy te voltál. Ezért igazán kár volt
 feljőnnöd hozzám.
 (Lajcsi kihuzza a széket Évi alól. Az a földre huppan.)
 ÉVI Te meg ezért hívtál fel magadhoz? (Felpattan.) Ezt megkese-
 rülöd.
 (Lajcsi most Zsuzsi alól huzza ki a széket.)
 ZSUZSI (a földön) Megörültél? Mit művelsz?
 ÉVI De én... én nem csináltam semmit. Csakis te...
 ZSUZSI Én sem csináltam semmit. Hozzád se értem!
 ÉVI Hát akkor ki tette?
 LAJCSI Csakis én, Láthatatlan Lajcsi.
 ZSUZSI Te, Évi. Én félek. Gyerünk innen. Meneküljünk,
 ÉVI Jó. Gyerünk át hozzánk. Gyerünk, amíg nem késő.
 ZSUZSI Siessünk.
 LAJCSI Siessetek! Siessetek! (Hátbapüföli-tuszkolja a két lányt és
 amikor az ajtóhoz érnek, hátbataszítja őket. Azok kirepülnek
 a szinről. Egyedül marad.) Most megtanítottalak titeket kesz-
 tyübe dudálni. Én vagyok Láthatatlan Lajcsi. Nincs jobb mint
 a láthatatlanság. Láthatatlannak lenni csodajó. A legjobb...
 ANYA (be) Lajcsi!
 LAJCSI Tessék, mama.
 ANYA Lajcsi fiam. Hol vagy?
 LAJCSI Itt vagyok mama.
 ANYA Ugylátszik elment, most magam mehetek le a Közértbe, ke-
 nyérért.
 LAJCSI A láthatatlanság mindenre jó. Nem kell lemenni, bevásá-
 rolni...
 FERI (be) Kezicsókolom, néni.
 ANYA Szervusz, Ferkó. Hát te hogy jöttél be?
 FERI Nyitva volt az előszobaajtó. Lajcsit keresem.
 ANYA Én is. Szerettem volna leküldeni a Közértbe.

FERI Én meg szeretném lehívni. Focizni.

LAJCSI (elébe áll) Itt vagyok. Megyek máris... Tegnap óta nem fociztam.

ANYA Ferkó, amint látod, nincs itthon.

LAJCSI De itthon vagyok. Hallod, Feri, itthon vagyok. Beszállok a játékba.

FERI Igazán sajnálom néni, akkor megkeresem Gézát...

LAJCSI Azt a kétfallábast? Mikor itt vagyok én?

FERI Kezicsókolom...

ANYA Várj, megyek én is, kenyeret kell vennem. (Ketten el).

LAJCSI Ne menjetek, itt vagyok, halljátok? Focizni akarok... (Orra előtt becsukódik az ajtó.) Nahát, micsoda egy hülye ez a Ferde Feri. Pedig úgy szeretnék focizni... úgy szeretnék... (dacosan) Azért mégis nagyszerű ez a láthatatlanság. Igen, azért is nagyszerű. Igaz, nem veszik be az embert a focicsapatba, de tanulni se kell. És akárkit elgáncsolhatok... (Kidugja a lábát. Abban a pillanatban nyílik az ajtó, belép az Apa és megbotlik Lajcsi lábában.)

APA Hát ez meg mi volt? (Nézi a padlót, csóválja a fejét.) Talán gödör van a padlóban? De nincs. Érthetetlen.

LAJCSI Csókolom apu.

APA Érthetetlen. Üres az egész lakás. Nincs itthon a feleségem...

LAJCSI Anya lement kenyérért.

APA Nincs itthon a Zsuzsi lányom...

LAJCSI Elrohant Évivel, mert megjíedt.

APA És Lajcsi sincs sehol. Nem focizik odalent a pajtásaival...

LAJCSI Mert nem vettek be a csapatba.

APA És itthon sincs. Nem látom sehol.

LAJCSI Mert láthatatlan vagyok. Hehehe.

APA Pedig milyen remek golyóstollat hoztam neki.

LAJCSI Remek golyóstoll? Kérem! Kéremszépen.

APA (előveszi a golyóstollat, nézegeti) Ritka szép darab...

LAJCSI Az enyém! (Kikapja az apja kezéből a tollat.)

APA Nahát! A toll kiugrott a kezemből. Ott lebeg a levegőben. Ilyet se láttam még. Hihetetlen. Csodálatos. (Leccsap a tollra, kikapja Lajcsi kezéből.) Hopp, megvagy te csodatoll. (Zsebre teszi.) Most próbálj megszökni.

LAJCSI Kérem vissza a tollamat, Apu, kérem a tollamat, igazán...

APA Majd megkapja Lajcsi a vacsoránál.

LAJCSI Azám, vacsora. Még nem is uzsonnáztam. Farkaséhes vagyok. Kopog a szemem az éhségtől.

APA Mi volt ez? Mintha morgott volna valami.

LAJCSI Az az én szegény láthatatlan gyomrom volt. De nem morgott, hanem korgott.

- ANYA (be, kenyérral és esetleg egyebekkel, amiket bevásárolt)
Szervusz, fiam, hát te...
- APA Szervusz, drágám. Hazajövök, üres a ház. Hol jártál?
- ANYA Bevásárolni.
- APA Mért nem küldted Zsuzsit?
- ANYA. Elment Évikével, tanulni. Átveszik a földrajzot.
- APA Küldted volna Lajcsit.
- ANYA Eltűnt. Nyoma veszett, mintha hirtelen láthatatlanná vált volna.
- APA (Lajcsi asztalára néz). Láthatatlanná válás előtt igazán megcsinálhatta volna még a leckéjét. Lehet, hogy nem is kapja meg a golyóstollat. Pedig neki hoztam.
- LAJCSI De megkapom. De megkapom.
- ANYA A vacsora csak nyolc felé lesz meg. Nem vagy éhes?
- LAJCSI Majd kiesik a gyomrom.
- APA Bizony éhes vagyok, drágám.
- ANYA. Adok valamit. Egy kis uzsonnát. Nehogy éhenhalj vacsoráig.
- LAJCSI Én is kérek! Én még sokkal éhesebb vagyok, mint apa.
(Megrántja anyja ruháját.)
- ANYA. Ne siettes, fiam, máris hozom. Úlj le addig. Fáradt lehetsz.
(El.)
- APA: Micsoda rendetlenség. (Csóválja a fejét, felállítja a felborogatott székeket. Egyikre leül.) Leckét csinálni nem tud, de rendetlenséget, azt igen.
- ANYA (be, tálcán hoz valami ennivalót, vajaskenyeret, vagy ilyesmit): Tessék fiam.
- APA Köszönöm, te életmentő angyal. (Felkel, elveszi a tálcat. Anya kimegy. Apa állva eszik. Félkézzel a tálcat tartja, másik kezében a vajaskenyér. Egy második karaj a tálcán marad.)
- LAJCSI Apa, éhes vagyok. Apa, Lajcsi éhes. Kérek egy kis uzsonnát: (Odalopakodik, el akarja venni a tálcáról a kenyeret.)
- APA (hirtelen elfordul, úgy hogy Lajcsi keze a levegőt markolja)
De hol lehet ez a Lajcsi?
- LAJCSI: Itt vagyok, apa. (Majdnem sirva.) És nagyon éhes vagyok.
(Megint nyul a kenyérért.)
- APA (az utolsó pillanatban megint elfordul) Majd ráncbaszedem, jöjjön csak haza.
- LAJCSI Apa, már hazajöttem. Szedjél ráncba, de előbb adj egy kis kenyeret. (Nyul ismét a kenyérért.)
- APA (felemeli a tálcat a magasba és a fenekét nézi, Lajcsi nem éri el) Mintha lenne valami az alján. De nem. Semmi.
- LAJCSI Az nem érdekel, ami alatta van. Csak az, ami rajta. Az a kis ennivaló. (Nyul a kenyérért, de ismét semmi, mert...)

- APA (elindul) Egyedül még a falat se esik jól. Anya, anya... (Ki-megy.)
- LAJCSI (leroskad egy székre) Nem vesznek be focizni. Nem adják ide a golyóstollat. Még enni se kapok. Nem akarok láthatatlan Lajcsi lenni. Nem akarok. De mit tegyek, hogy ismét látható legyek? Mit tegyek? Jajjaj, mit tegyek? Megvan! Visszafelé forgok. (Megt teszi.) Jó soká forog, majd) Most már biztosan látható vagyok. Csak jönne már valaki, hogy meglásson...
- ZSUZSI (berobog) Hazajöttél már te híres? (Körül néz.)
- LAJCSI Itt vagyok, ragyogok.
- ZSUZSI Még mindig nincs itthon. Hol csavaroghat? Anyu, anyu... (Ki.)
- LAJCSI Még most is láthatatlan vagyok. Nem akarok láthatatlan lenni. Futballozni akarok. Golyóstollat akarok. Uzsonnát akarok. Látható akarok lenni. De hogy legyek? Nem tudom. Mit tegyek? Fogalmam sincs. Rémes... hátha örökre láthatatlan maradok. (Sirva.) Jaj nekem... jaj... És még a holnapi leckét se irtam meg, (Oda ül az asztalához, és ír. Észre se veszi, buzgalmában, hogy apja belépett és figyel.)
- APA Most kell leckét csinálni, te híres?
- LAJCSI (boldogan) Apu! Hát látni tetszik engem?
- APA De mennyire látlak!
- LAJCSI Végre!
- APA Én is azt mondom: végre látlak. Te haszontalan. Nem irod meg a leckédet, bosszantod a nővéredet, nem segítesz anyádnak...
- LAJCSI És nem kapok uzsonnát.
- APA De nyaklevest azt kapsz.
- LAJCSI Nagyszűrű.
- APA Örülsz neki? Biztosan azért mert megérdemled.
- LAJCSI Nem. Azért, mert nyaklevest csak az kaphat, aki látható.

F ü g g ö n y

Tordon Ákos
NEMESZEM ÉS MEGESZEM

Vidám történet 2 képen

Szereplők

Mama	Száraz Szilveszter,
Nagymama	aki dzsungelkutató és
Papa	lepkevadász
Nagypapa	Megeszem Mánuel
Nemeszem	mélytengeri buvár és cápa- tenyésztő

Statiszta: 4 kisdobos és 4 uttörő.

Szürke háttérfüggöny. Balra keskeny lépcsős emelvény, ahol majd helyet foglal négy kisdobos és négy uttörő. Trombitaszó harsan, a nyolc gyerek bevonul: elől a trombitás, utána a tábla vivő, mögötte a két asztal hordó, (az asztal könnyű, a jelenet során néhány ökölcsapásra szétesik) azután a szék vivő, majd a tálcás kislány (műanyagból a tányér, a pohár, az evőeszköz) az utolsó kettő a gáztűzhelyt hozza. (Könnyű, fekete kartondoboz, tetején három különböző nagyságu és különböző színűre festett kartonhenger jelképezi a fazekat, lábast.)

Megállnak. A trombitás disz lépésben az emelvényhez megy. A táblás a középre áll, a nézőknek felmutatja a táblát: NEMESZEM ÉS MEGESZEM, Majd a tábla másik oldalát mutatja: VIDÁM JELENET. Ezután a trombitáshoz megy és megáll mellette. Az asztalt hozók középre teszik az asztalt és felsorakoznak a másik kettőhöz. Az ötödik elhelyezi a széket és csatlakozik a többihez.

A kislány gyorsan megterit, köténye zsebéből elővesz egy kicsire hajtogatott parterlit, kibontja, nagy parterli lesz belőle, felmutatja a nézőknek: A CSALÁD KEDVENCE van piros fonállal behimezve, ezután a székre teszi, a tálcát az asz-

talon hagyja és beáll a sorba. Az utolsó kettő a fal mellé állítja a gáztűzhelyt, majd elfoglalja a helyét a többi mellett. Egyszerre ülnek le a lépcsős emelvényen, szemben a nézőkkel. Magnóról zene indul.

A zenére betáncol a mama...

MAMA (nyolcadikos lány, kezében főzőkanál, odatáncol a fazekakhoz, kóstolást mimel).

NAGYMAMA (régimódi ruhában ellenkező oldalról táncol be, szintén a fazekakhoz).

MAMA (elégedetten bólog).

NAGYMAMA (fejét rázza, erőszakkal elveszi a főzőkanalat, újra a fejét rázza, mimeli, hogy a polcra leemel fűszereket, sóz, borsoz stb.)

MAMA (kétségbeesetten fogja a fejét, tördeli a kezét).

NAGYMAMA (kóstol, elégedett, boldog képet vág, odanyújtja a főzőkanalat a Mamának).

MAMA (megkóstolja, mosolyog összecsókolózik a Nagymamával és vidáman az asztalhoz táncol vele, együtt veszik szemügyre az asztalt).

NAGYMAMA (felemeli a parterlit, megsimogatja, magához öleli, mintha az unokája lenne, majd visszateszi).

MAMA, NAGYMAMA (kitáncolnak és behuzzák, vonszolják a tiltakozó Nemeszemkét).

NEMESZEM (sovány kisfiu, akaratos és elkényeztetett, kézzel lábba tiltakozik).

TROMBITÁS (feláll, a zene elhallgat. Nemeszemke, Nagymama és a Mama mozdulatlanra dermed.) Ismerek egy kisfiut... (ujjal mutat rá) vékonyabb a cérnaszálnál. Ha szellő fuj, a mamája a szobába zárja, hogy a szellő szárnyára ne kaphassa, világgá ne fujhassa!...

(Az emelvényen ülők kacagnak).

(Zene folytatódik.)

MAMA, NAGYMAMA (táncolva az asztalhoz vonszolják Nemeszemket, erőszakkal lenyomják a székre.)

NAGYMAMA (nyakába köti a parterlit).

MAMA (a szék lábához spárgázza Nemeszem lábát.)

NEMESZEM (keserves arcot vág, nem akar enni.)

PAPA és NAGYPAPA (betáncolnak. Mind a ketten modern táncot járnak. Nagypapa cilinderrel, esernyővel.)

(Emelvényen taps csattan.)

PAPA, NAGYPAPA (hajlong, majd az asztalhoz táncolnak és a Mamával, Nagymamával körülállják az asztalt).

(Zene elhallgat.)

2. GYEREK AZ EMELVÉNYEN (aki a táblát hozta be, abban a pil-
lanatban feláll, Nemeszemre mutat) Ha eszik, csak immel-
ámmal eszik. Körülállja a család... Rimánkodnak, könyörög-
nek... (Leül.)

NAGYMAMA, NAGYPAPA, MAMA, PAPA (könyörgő hangon, kar-
ban) Egyél, egyél szépen! Csak egy falatot! Egy falatkát! Egy
darabkát!

NEMESZEM (a fejét rázza, ordít) Nem eszem!!! Nem eszem!!!
(Magnóról vidám zene indul.)

NAGYPAPA (tótágast áll).

PAPA (bukfencet hány).

(Gyerekek az emelvényen kacagnak, tapsolnak.)

NEMESZEM (bömböl) Nem eszem!!! Nem eszem!!!

NAGYMAMA Behozom a Vakkancs kutyát, hátha ez hozza meg az
étvágyát! (Kimegy.)

MAMA (leveszi a kötényt) Szaladok a boltba! Hozok ezt-azt! Egy
kis étvágygerjesztőt! (Az emelvényhez megy, megáll a har-
madik gyerek előtt, mintha a boltban vásárolna.)

3. GYEREK (az emelvény mögül elővesz egy teli szatyrot, a Ma-
mának nyújtja.)

NAGYMAMA (pórázon bevezet egy tacskót, körülvezeti).

MAMA (a teli szatyrral az asztalhoz megy, kipakolja a sok finom-
ságot az asztalra.)

NAGYPAPA, PAPA felváltva tótágast állnak, illetve bukfencet
hánynak.

NEMESZEM (tűölt, földre szórja a narancsot, csokoládét) Nem
kell! Nem kell! Nem eszem!!!

NAGYMAMA (kiszalad a kutyával, majd visszajön) Jól van, jól van,
Nemeszemke! Te vagy a család kedvence! Majd főzök neked
uj ebédet! (Megsimogatja Nemeszem fehebubját és a tűzhely-
hez rohan.) A gáztűzhely három lángján négyféle ételt főzök!
(Zene abbamarad)

MAMA (a fejéhez kap, sirósan) Én ebbe belebetegszem... (Leül a
földre.)

PAPA (egy bukfenc után elterül a földön) Jaj, ebbe beleöszülök.

NAGYPAPA (ugyancsak elterül a Papa mellett) Én se birom tovább!

NAGYMAMA (egy fazékkal az asztalhoz lép) Itt a finom papi-papi-
papika! Kostold csak meg, édes Nemeszemke, Nagymami
kedvence!

NEMESZEM (kiabál) Nem kell! Nem kell! Nem eszem!!! (Öklével
veri az asztalt, az asztal szétesik).

(Abban a pillanatban megszólal a csengő.)

4. GYEREK (feláll) No lám, vendég. Éppen jókor! Gyerekszicho-
lógus? Doktor? (Leül.)

NAGYMAMA (elejti a lábast) Teremtő ég! (Elterül a földön)

(Ujabb csengetés. Kutyaugatás.)

PAPA (feltápáskodik, szédülve megy ajtót nyitni, kintről) Á, szervusz! Parancsolj beljebb! Erre!

PAPA (betuszkolja Száraz Szilvesztert, fején trópusi sisak, kezében lepkeháló) Bemutatom óvodáskori jóbarátomat, Száraz Szilvesztert...

SZÁRAZ SZILVESZTER (hajlong, meg-megemeli a trópusi sisakot) Száraz Szilveszter, okleveles dzsungelkutató és aranyérmes lepkevadász.

MAMA, NAGYMAMA, NAGYPAPA (a földön ülve) Örvendünk.

SZÁRAZ SZILVESZTER (szával)

Benn, benn, benn,
a dzsungelben, benn,
őserdőben, benn,
rengetegben, benn,
éltem sok évet,
de most megtérek
és itthon, hon, hon
folytatom munkám...
de... kérem, kérem,
mért néznek így rám?!...

(prózában, szárazon) Ó, látom... talán nem épp a legalkalmasabb időpontban látogattam el önökhöz...

PAPA (közbeváág, karonragadja Szilvesztert) De, de hová gondolsz, kedves barátom! Mi jut eszedbe! Hidd el, Szilveszterkém, csöppet sem zavarsz! (Odébb rug egy tányért, lábast a földön).

MAMA (szomoruan) Ó, így megy nálunk nap mint nap...

GYEREKEK AZ EMELVÉNYEN (karban)

Igaz, Igaz.
Így megy ez itt minden nap!
Hétközben és ünnepnap!
Télen-nyáron,
reggel, délben, este!...

NAGYPAPA (sóhajtván) Igen. Sajnos, így állunk... (Fejére teszi a cilindert, esernyője segítségével feltápáskodik, utána a Nagymama és a Mama is feláll.)

SZÁRAZ SZILVESZTER (rámered Nemeszemre, megnézi a parterlit, elolvassa) A család kedvence!... (Barackot nyom a fejére.) És hogy hívják a "család kedvencét"?

NEMESZEM (nyafogva) A nevem: NEMESZEM, azért mert - nem eszem!

SZÁRAZ SZILVESZTER (a lepkehálós hadonászva) Rontom-bontom, lesz rá gondom! Csörgőkigyó, alligátor, pilóta és navigátor! Majd én meghozom Nemeszemke étvágyát!!!

MAMA (kétkedően) Ó, mi már mindent megpróbáltunk... Hiába...
NAGYMAMA Doktortól doktorhoz vittük...
NAGYPAPA A hátunkon cipeltük.
MAMA Literszám vettük a legfinomabb étvágygerjesztőket...
NAGYMAMA Tud talán egy jó receptet? Talán a dzsungelkonyha...
Diktálja le, kéremszépen...
SZÁRAZ SZILVESZTER Dzsungelkonyha? (Legyint, megragadja
Nemeszem kezét, Nemeszem nem tudja követni, mert oda van
kötve a lába a székhez.)
NAGYMAMA Rögtön kicsomózom. (Nyögve lehajol, kiköti.)
MAMA (aggódva) El akarja vinni?
NAGYMAMA (ijedten) A dzsungelbe? Nem engedem!!!
SZÁRAZ SZILVESZTER Igen, elviszem. De nem a dzsungelbe, csak
a barátomhoz, Megeszem Mánuelhez...
NAGYMAMA Jaj, de előbb megtárgyaljuk!
NAGYPAPA Családi tanácsot tartunk!
SZÜLŐK, NAGYSZÜLŐK (elvonulnak, összedugják a fejüket, mo-
rogva tanácskoznak, gesztikulálnak.)
NEMESZEM (el akar somfordálni).
SZÁRAZ SZILVESZTER (észreveszi, megragadja) Hohó!
NAGYPAPA (zsebéből elővesz egy csengettyüt, megrázza) Kihirde-
tem a családi döntést: Száraz Szilveszter okleveles lepkeva-
dász és aranyérmes dzsungelkutató ur magával viheti Nem-
eszemkét.
SZÁRAZ SZILVESZTER (komikusan hajlong, többször megemeli
sisakját) Köszönöm, köszönöm a családi engedélyt... (Maga
előtt tereli Nemeszemkét) Gyerünk, fiatalember! Indulás!
TROMBITÁS (feláll, meg akarja fujni a trombitát)
NAGYMAMA, MAMA (szirénaszerűen felvisitanak) Várjon kérem!
Várjon még! Előbb felöltöztetjük!
TROMBITÁS (karja a trombitával lassan lehanyatlik, másik kezével
reménytelenül legyint, leül).
MAMA Papa!
NAGYMAMA Nagypapa! Hozzátok be Nemeszemke holmiját!
PAPA, NAGYPAPA (engedelmesen kikullognak, majd betáncolnak
egy ruháskosárral.)
(Magnó zene indul.)
MAMA, NAGYMAMA (a kosárhoz rohannak, beletornak. Kidobnak
belőle pulóvert, szvetttert, sapkát, sálát, kabátot, esőköpenyt
stb.)
MAMA (felemeli a pulóvert) Gyere drágám! (Nemeszemre huzza a
pulóvert.)
NAGYMAMA Most a szvetttert! (Ráadja.)
MAMA (csikos pulóvert ragad meg) Még ezt a pulcsit! (Ráhuzza.)

NAGYMAMA A kabátot! (Ráerőszakolja, alig tudja begombolni.)
MAMA (felemeli a sapkát) Fejédre a prémes sapkát! (Ráteszi a fejére.)

NAGYMAMA (keresgél) Hol a kesztyű? Hol a sál?

PAPA (odaadja a kesztyűt.)

NAGYPAPA (ödaviszi a sálat. A sál rettentő hosszú. Kilencszer csavarják a nyaka köré...)

(Gyerekek az emelvényen kacagva kísérik az öltöztetést.)

NAGYMAMA És most szépen felveszed az esőköpenyt!

SZÁRAZ SZILVESZTER No de kérem, nem a Déli Sarkra megyünk!
Megezem barátom itt lakik, a Déli Pályaudvar szomszédságában, pár megálló csak...

NAGYMAMA (óbéogatva) Jaj, ha a Délihez mennek, vigyázzon ám Nemeszemkére, drága dzsungeles ur! Nagy ott a füst és a forgalom!...

MAMA Igen, igen, és mondja csak, tulajdonképpen mi a maga barátja?

SZÁRAZ SZILVESZTER Hogy mi Megezem Mánuel barátom foglalkozása? Buvár, asszonyom.

NAGYMAMA Értem, értem, lélekbuvár.

SZÁRAZ SZILVESZTER Ó, dehogy...

NAGYPAPA (közbevág) Könnyűbuvár, békaember...

SZÁRAZ SZILVESZTER Nem kérem, Megezem barátom többszö-
rösen kitüntetett mélytengeri buvár, nyugalmazott cápate-
nyésztő és a Delfinmegfigyelő Kutatóintézet tudományos fő-
munkatársa... (Megragadja Nemeszem kezét.) Gyere, pajtás!
Indulás!!!

TROMBITÁS (ujra feláll, megfujja a trombitát).

NEMESZEM, SZÁRAZ SZILVESZTERREL (mintha gyászmenetben vonulna.)

NAGYMAMA, MAMA (utána rohan, puszikkal halmozzák el, egymás karjából tépik ki.)

MAMA (sikoltva) Óvja széltől!!!

NAGYMAMA (tulsikitja) Naptól! Fénytől!

MAMA Füsttől! Koromtól!

NAGYPAPA (dörmögve) No... és a forgalomtól!

(Gyerekek hahotáznak az emelvényen. Száraz Szilveszter bólogat és sietve kiteszkolja a színről Nemeszemkét.)

MAMA, NAGYMAMA, PAPA, NAGYPAPA (hosszan integetnek utána zsebkendőikkel miközben egymást támogatják, így mennek ki).

(A gyerekek - az uttörők és a kisdobosok - sűrögve-forogva rendet teremtenek a szinpadon. Felállítják az asztalt, helyre teszik a széket, kiviszik a gáztűzhelyt, a szétszórt edényt,

stb. Étellel dusan megrakott tálcát tesznek az asztalra, behoz-
nak egy táblát, amelyre buvár-öltözék van festve, balra,
hátra a sarokba állítják. A festett buvárruha mögül lép színre
majd Megezzem, mintha a buvárruhából bujt volna ki. Behoz-
nak egy félig vízzel telt műanyag gyerekkadat, felfujnak egy
nagy műanyag halat - házi cápa - és a kádba teszik. Heten,
görnyedve becipelnek egy óriási sulyzót. Leteszik, kifujják
magukat, majd elfoglalják helyüket a régi sorrendben az emel-
vényen. A trombitás szájához illeszti a trombitát, de még
nem fuj bele. Csak akkor trombitál, amikor Száraz Szilvesz-
ter Nemeszemmel belép.)

SZÁRAZ SZILVESZTER (szinfal mögül, kifulladt hangon) Toronyház
és rossz a lift! No, de ez már a huszonnegyedik emelet...
megérkeztünk... Itt lakik Megezzem barátom...
(Csengő berregése.)

MEGESZEM MÁNUEL (a buvárruha mögül kiált) Azonnal! (Kilép,
uszónadrág, atlétatrikó, izmos, magastermetű fiu, kényel-
mesen a kádrohoz sétál) Hogy van az én kis házi cápám? Cápa
Cenci, Cencikém? (Megsimogatja, elkapja a kezét.) Nem sza-
bad harapni! (Kiált.) Megyék! Nyitok! (Utközben leemel a
tálcáról egy rántott harcsát, pappendeklire festett hal, kimegy,
amikor visszajön már csak halcsontváz van a kezében.)

SZÁRAZ SZILVESZTER (belép, görnyedt, nyakában ül Nemeszem-
ke, pulcsik, szvetter, kabát stb. a nagyra tágult lepkeháló-
ban. A lepkehálót maga után huzza.)

TROMBITÁS (trombitál, az első két-három taktus vidám induló,
hirtelen gyászindulóra vált.)

MEGESZEM (rámered Szilveszterre) Mi történt veled, Szilvesz-
terkém? Gyakorló apa lettél?... (Nevet és hanyag mozdulat-
tal Cencinek dobja a kádba a halcsontvázat.)

SZÁRAZ SZILVESZTER (kimerülten) Dehogy! Csak éppen rossz a
lift és a második emelettől a nyakamban cipelem... (Lete-
szi.) Mutatkozz be szépen, Nemeszem!

NEMESZEM (megilletődötten és sután meghajol) Nemeszem...

GYEREKEK (kórusban, gunyosan) Nyápic Nemeszem! Erőtlen sze-
gényke... Nyimnyám legényke... Egyet tüsszent: ágyba dug-
ják! Kettőt tüsszent: az orvost hívják!... Hahaha... Anyám-
asszony katonája! Hihhi... Agyonfélti a családja...

MEGESZEM (félre) Tökéletes bemutatás! (Megrázza Nemeszem
kezét) Örvendek. Megezzem. (A lepkehálóra néz.) Látom, az
egész téli szerelésedet is magaddal hoztad. Ja, még a fa-
gyósszentek előtt vagyunk! (A vállára csap, Nemeszem ősz-
szeroskad.)

SZÁRAZ SZILVESZTER (talpraállítja) Étvágytalan a gyerek. Ugy
gondoltam, nálad majd megjön az étvágya...

- MEGESZEM (végigméri, körbejárja Nemeszemet) Hát... soványnak sovány, cingárnak cingár, véznának vézna... a koplaló macska is feldöntené... (Rugalmas léptekkel a sulyzóhoz megy, könnyedén sulyzózik.)
(Szár az Szilveszter és a gyerekek tapsolnak, bravóznak.)
- MEGESZEM (leteszi a nagy sulyzót kimegy, kis sulyzóval jön be, a földre teszi Nemeszemnek) Emeld fel!
- NEMESZEM (lehajol nyögve felemeli lábszárközepig) Nem birom tovább! (Elejti.)
- MEGESZEM Testnevelésből egyes.
- NEMESZEM (dacosan) Nem igaz! Kettes!
- GYEREKEK (kórusban) Kegyelem kettes! Kegyelem kettes!!!
- NEMESZEM (szényenkezve) Hát... kegyelem kettes... de nem egyes...
- SZÁRAZ SZILVESZTER (zsebében ébresztőóra csörög, előveszi, megnézi, felkiált) Rohannom kell a Lepkevadász Kongresszusra! Kongresszusi szónok vagyok! Ha végeztem visszajövök! (Kirohan.)
- MEGESZEM (asztalhoz ül) No, Nemeszem, ebédelünk!
- NEMESZEM (az asztalhoz megy, szinte összefut a nyál a szájában) Sonka, tojás, libacomb...
- MEGESZEM Vitamin-saláta, banán és Jonathán-alma... Persze, te csak egy kis vitaminsalátát kapsz. A libacomb megfeküdné a gyomrod. Annyi koplalás és cukorfalás után vigyázni kell az evéssel! (Kistányérra kis reszelt sárgarépa halmot rak kanállal.) Egyél!
- NEMESZEM Köszönöm. (Elveszi, savanyu képpel nézi, a zsebébe nyul.)
- MEGESZEM Helyes, helyes! Ezennel elrendelem a zsebnagytakarítást! Rámold csak ki a sok cukrot, bonbont! Nekem röntgen szemem van! (Ránéz, büvöli.)
- NEMESZEM (kelletlenül engedelmeskedik, rengeteg édesség kerül elő a zsebéből.)
- MEGESZEM (evés közben) Jó lesz Cencinek! Neki semmi sem árt és különben is él-hal az édességért!...
- NEMESZEM Mi a Cenci? Macska?
- MEGESZEM Macskacápa. (A kádra mutat) Ő a házi cápám... Még csak kölyökcápa...
- NEMESZEM (egy pillanatra megdermed, aztán reszketni kezd, remegő hangon) Kölyökcápa!... Macskacápa!!!... Háázi-cáapaa?... És tessék mondani, polip is van???
- MEGESZEM (dicsekszik) Ó, hogyne. Van néhány preparált polipom. Benn vannak a konyhaszekrényben. Az a polip-raktár... (Leszedi az asztalt, csak a sárgarépát hagyja ott)

NEMESZEM (ijedtében a kádig hátrál) Prere-reparált polipok?!

Életveszélyesek? Ugye? (Majdnem beleül a kádba.)

MEGESZEM (miközben kiviszi a tálcat, hátranéz, kiált) Rá ne ül
Cencire!

NEMESZEM (nagyot ugrik, ijedten ordit) Jaj! A Cenci cápa! Házi-
cápa!!! Macskacápa!!!

MEGESZEM Ne félj tőle! Már majdnem megszelidült, dobd be nyu-
godtan a kádba a cukrot! Mondtam már: él-hal az édességért!

NEMESZEM Él-hal az édességért! Micsoda hal! (Egyre bátrabban a
kádba dobja az édességet) Nesze, Cenci! Nesze cápa!...

MEGESZEM (közben kimegy a tálcával, békafelszereléssel, sport-
szagyorral és csikos fürdőköpennyel tér vissza. A béka fel-
szerelést a szatyorba dobálja. Belebujik a fürdőköpenybe.)
Sajnos el kell mennem. Békaember-avatáson diszelnökölök.

NEMESZEM Hazamegyek! Elmegyek!

MEGESZEM Szó sincs róla! Szépen megvársz. Addig edd meg a vi-
taminsalátát! (Bucsut int.) Szia! (Kimegy.)

NEMESZEM (bánatosan) Kcsókolom, diszelnök bácsi. Tessék siet-
ni haza!... (A székre roskad, rámered a sárgarépa-salátára,
megkóstolja, fanyalog) Nem vagyok csecsemő... nem vagyok
nyul, jó lesz Cencinek! (Óvatosan megközelíti a kádat és gyor-
san beleszórja a sárgarépát.)

1. GYEREK (feláll, megszólal, majd leül) Négy óra.

2. GYEREK (ugyanugy) Félöt.

3. GYEREK Öt óra.

4. GYEREK Félhat.

5. GYEREK Félhét.

(A szín erősen sötétedik.)

6. GYEREK Félnyolc.

NEMESZEM Ez mégis csak sok!!! (Felpattan, keresi a kapcsolót -
(A szín kivilágosodik.) Félnyolc elmúlt és még mindig nem
jött haza!!! (Fel-alá jár.) És Szilveszter bácsi se jön!!! Itt
vagyok bezárva egy... macskacápával és... izé... milyen
polipokkal?... És... és... éhes is vagyok!!! Igenis, éhes
vagyok! Éheztetnek!!!

7. GYEREK Félkilenc.

NEMESZEM Disznóság! Se "Jóestét, gyerekek" se Tévémackó!!!
És vacsora sincs! Nem bírom tovább!!! Kimegyek a konyhá-
ba! (Bátran elindul, aztán megtorpan.) A polipok...! Nem
nyitom ki a konyhakredencet, csak a frizsit... Éhes vagyok!
(Kimegy.)

(A színpalack mögött zörgés, csörömpölés.)

NEMESZEM (bejön kezében egy nagy konzervdoboz, ráházolva:
"CÁPAELEDEL". Dühösen) Micsoda ház! Egyetlen konzer-

vet találtam csak a frizsiben! (Felmutatja) De konzervnyitót nem találtam! - Kalapács kellene és véső... (Most olvassa el a feliratot.) De hisz ez cápaeledel! (Undorral eldobja, bele-rug, toporzékol.) Éhes vagyok!!! Éhenhalok!!! Megeszem mindent megevett! Egy falás étel sincs a házban!!! (Leül és az asztalra borulva bög.)

(Trombitás az emelvény mögül egy aluminium lábast vesz elő, zöld festékekkel SPENÓT van rá mázsolva, láncszerűen továbbadogatják, a nyolcadik gyerek lábujjhegyen az asztalhoz szalad és leteszi. Közben a Trombitás már a második lábaskát vesz elő, amelyre sárga festékekkel SÁRGARÉPAFŐZELÉK van rápingálva. Ugyanolyan módon kerül az asztalra, mint a spenótos lábas. - Megfujja a trombitát.)

GYEREKEK (karban) Tálalva van!

NEMESZEM (felkapja a fejét, rábámul a lábásra) Brrr...! (Összerázkódik). Spenót és sárgarépa-főzelék, egyiket se szeretem! ... (Eltolja a lábásokat, aztán hirtelen mohón magához huzza) De most mégis megeszem! (Fanyalogva megkóstolja, majd buzgón kanalazza a spenótot.)

GYEREKEK (az emelvényen kórusban, miközben ujjal mutatnak rá) Csodák csodája, izlik neki!

TROMBITÁS Lám, ki is kanalazza az utolsó cseppig! (Mégfujja a trombitát.)

NEMESZEM (kezefejevel megtörli a száját, leteszi a lábast, elveszi a sárgarépa-főzeléket, böszén kanalazza.)

(Zene magnóról. A vidám zenére betáncol Megeszem, Száraz Szilveszter és a Nemeszem család teljes létszámban. A nagymama pórázon vezeti a tacsskót.)

SZÁRAZ SZILVESZTER (kihuzza magát, büszkén mutat Nemeszemre, aki se lát, se hall.) No, mit mondtam?!

NAGYMAMA (elengedi a pórázt, összezsapja a kezét) Nahát, eszik kérés nélkül!!!

MAMA Spenótot és sárgarépát!!!

NAGYPAPA No, de ilyet!

PAPA Nem kell rátukmálni az ételt!

MEGESZEM (rikkant) Bizony, eszik minden faxni nélkül!!!

NEMESZEM (még mindig nem lát, nem hall, kanalaz).

GYEREKEK (kórusban) Ugyám! Azám! Eszik minden faxni nélkül!

(Száraz Szilveszter Megeszemmel táncol. Papa a mamával, Nagymama a nagypapával. Vidám tánc. A kutya Nemeszem lába előtt ül és lesi, jut-e neki valami)

V é g e

Hárs László
ÖT KIS MEDVEBOCS

Mesejáték

A dal zenéjét szerezte: VINCZE OTTÓ

Személyek:

Dirmi		Varju	Tanitónéni
Durmi		Uhu	Rendórnéni
Dürmi	medve	Vadkan	Ápolónéni
Dormi	bocsok	Vadgalamb	Kislány
Dörmi		Kacsa	Bábos fiu
Brumma a mamájuk		Egér	Medvebábos

Megjegyzés: A darabnak négy felnőtt szereplője van - mert valamennyi állatszerepet gyerekek játszhatják - de abból három, a Tanitónéni, Rendórnéni, Ápolónéni, lehet ugyanaz a személy.

A darab hat színhelyen játszódik, de felesleges a tuldiszletelés, a lehető legegyszerűbb diszletjelzések elegendők, amelyek a függöny előtti közjátékok alatt könnyen és gyorsan be rendezhetők.

Ugyancsak egyszerű állatálarcok kellenek csupán az egyes állatszereplők jellemzéséhez. Szükséges továbbá egy medve- és egy róka-báb, a bábjátékosok számára.

Szin: erdei tisztás. Már mielőtt a függöny felmegy, nagy zajongás. Az öt kis medvebocs átrohan a színen, kiáltozva, hujjogtatva.

ÖT MEDVEBOCS Ujujuj!... Csipd meg!... Fogjátok meg!... Utána... Dirmi a fogó! Dirmi a fogó! (Kiáltozva el.)

VARJU (be) Kár, kár, felferik az egész erdőt, kár, kár.

UHU (vaksin betapogatózik) Uhu, uhu, te károgsz itt varju koma?

VARJU Kár, kár, én vagyok az, kár, kár. Üdvözöllek erdő véne,

Uhu néne. Hol jársz itt, ahol a madár se jár? Miért nem alszol az odudban?

UHU Szundikálni én nem tudtam, uhu, uhu, fényes nappal se hagyják aludni az embert, vagyis az uhut.

VARJU Kár, kár.

UHU Kár bizony. De mondd csak meg varju koma, mi ez a nagy zenebona?

VARJU Nézd a tisztást és meglátod.

UHU Csakhogy nappal én nem látok.

VARJU Kár, kár, bizony nagy kár, mert öt bocst láthatnál. Brumma anyó öt bocs: Dirmi, Durmi, Dürmi, Dormi, s a legkisebb Dörmi.

UHU A derekuk jól le kéne törni.

VARJU Kár, kár.

UHU: Dehogy volna kár. Hisz az eszük egyében se jár, csinytevésen, kártevésen, heverésen, mézevésen, zajongáson, zshivajgáson, tekergésen, csavargáson. Hej, ezek a mai medvebocsok. (Elbotorkál.)

VARJU: Hej, ezek a mai medvebocsok, kár, kár... (El.)

(Az öt kis medvebocs visszatér, orgonasípként sorba, elől a legkisebb.)

ÖT MACKÓ (énekelnek):

Kényelmesen

Öt kis mac-kó vi-gan jár-ja brum, brum, brum,
Jó-ked-vük-nek nin-csen pár-ja brum, brum, brum,

Szál az er-dőn med-ve-é- nek, hogy-ha már a málna é-rett,
 Öt kis bocs-nak szép az é-let brum, brum, brum.

- DÖRMI Mama! Mama! Megjöttünk a játékból.
 DORMI Brum, brum, itt vagyunk.
 DURMI Brum, brum, éhesek vagyunk!
 DÜRMI Brum, brum, kérünk egy kis lépesmézet.
 DIRMI. Megérdemlik, mama, egész nap jók voltak a testvérekém.
 DÖRMI Dirmi! A mama nem felel.
 DORMI Talán... talán alszik.
 DÜRMI Akkor hallanánk szép horkolását. Senki se tud olyan szépen horkolni, mint a mama.
 DURMI Jaja, a mama nem jött haza. Mi lesz velünk?
 DIRMI Ne bőgj, Durmi, te csacsi kis mackó. Biztosan itt málná-zik valahol. Kiáltunk neki.
 DÖRMI Igen, igen, kiáltunk neki. Mamaaaaa! Medvemamaaaa!
 ÖTEN Mamaaaaa! Medvemamaaaa!
 VADKAN (be) Rőf, rőf, mit ordibáltok, mint a vadállatok? Rőf, rőf, mit kurjongattok?
 DIRMI Vadkan bácsi, mi nem ordibálunk, és kurjongatunk, hanem a mamánkat szólongatjuk.
 VADKAN Rőf, rőf, hiába szólongatod már. Rőf, rőf, a mamátok régen messze jár. Rőf, rőf, emberek, rőf, rőf, délelőtt, rőf, rőf, megfogták, rőf, rőf, elhurcolták őt. Rőf, rőf, a szivem sajog értetek, rőf, rőf, árva kis bocsok lettetek.
 DÖRMI (sirva) Brum, brum, én nem akarok árva kis bocs lenni.
 DIRMI Ne sirj. Dörmike ne sirj.
 DÖRMI De igenis sirok, mert szomorú vagyok.
 DORMI (sirva) És mi is sirunk, mert mi is szomorúak vagyunk.
 NÉGYEN Jajajaj, mama, jajajaj, kedves mama, brum, brum.
 DIRMI Rőfögd el, Vadkan bácsi, kik vitték el, hova vitték el a mamát.
 VADKAN Rőf, rőf, ravasz róka ezt kileste: elvitték őt Budapestre.
 DIRMI Mi az a Budapest, Vadkan bácsi?
 VADKAN Budapest az város, rőf, rőf.
 DIRMI Brum, brum, de mi az a város?
 VADKAN Budapest. Ég veletek árva kis bocsok, rőf, rőf.
 DÖRMI (sirva) Rőf, rőf... akarom mondani, brum, brum.
 DORMI (sirva) Most mit tegyünk öten egyedül?

- DURMI (sirva) Én ugy félek, brum, brum.
- DÜRMI (sirva) Én nem félek, én csak... csak félek.
- DIRMI Ne féljetek, amig engem láttok.
- DÖRMI Miért ne féljünk, Dirmi?
- DIRMI Mert én nagy vagyok, erős vagyok és megvédlek titeket.
- DÖRMI A mamát is véd meg.
- DORMI Igen, igen, a mamát is.
- DURMI Tulajdonképpen ki kellene eszelni valamit, valami nagyon okosat és ügyeset.
- DÖRMI Ugy van, ugy van! Azonnal eszeljük ki.
- DÜRMI Jaj, jaj nem szabad elsietni, ezt alaposan meg kell fontol-
ni. A sietségből még újabb baj lehet.
- DÖRMI Pedig én már ki is találtam.
- DIRMI Dörmike, te vagy a legkisebb és neked van a legnagyobb szád.
- DÖRMI Én akkor is megmondom. Elmegyünk öten abba a városba,
abba a Budapest városba és kiszabadítjuk a mamát.
- DORMI Dörmike, mi csak kicsi és gyenge medvebocsok vagyunk...
- DÖRMI Én vagyok a legkisebb és a leggyengébb, de ha tinem jöttök,
akkor én egyedül is nekivágok és egyedül is kiszabadítom a ma-
mát, brum, brum. És harmadszor is brum.
- DIRMI Csakhogy nem engedünk ám egyedül. Mind az öten megyünk.
Gyerünk!

F ü g g ö n y

(A z ö t k i s m e d v e é n e k e l v e v é g i g m e g y a f ü g g ö n y e l ő t t .)

- ÖTEN Öt kis mackó busan járja, brum, brum, brum,
Bánkódik az öt kis árva, brum, brum, brum,
Bár a málna édes, érett,
Öt kis bocsnak bus az élet,
mert mamájuk messze tévedt,
brum, brum, brum,

(Megállnak. A függöny mögül liba-gágogás, tehén-bögés hal-
latszik. Dirmi beles a függöny mögé.)

- DIRMI Bocsok, állj, itt van Budapest.
- DÖRMI Honnan tudod, Dirmi?
- DIRMI Látom. Róka koma azt mondta, hogy város az, ahol sok ház
van. Hát itt sok ház van. Egy, kettő, három meg megint egy
meg mégegy. Ez már sok.
- DÖRMI Ez nagyon sok. Iszonyuan sok.
- DÜRMI És a mamát is látod? Nem csak a házakat?
- DIRMI Nem, a mamát nem látom. Biztosan benn van a házban.
- DURMI Kiáltunk neki, hátha előjön. Mamaaaa!

ÖTEN Mamaaa!

DORMI Nem jön elő (sirva) brum, brum. Biztosan nem hallja a kiáltásunkat, brum, brum. Vagy... nem engedik ki szegényt.

DÖRMI Gyerünk, szabadítsuk ki. Mire várunk?

DORMI Hallgass, Dörmi, én félek.

DIRMI Mondtam, ne félj, amíg engem látsz. Én vagyok a legidősebb, én vagyok a legerősebb, megyek és kiszabadítom a mamát. Várjatok meg. Brum, brum.

(A négy kis bocs félrehúzódik. Dirmi belép a szétnyíló függönyön a szinpadra. Annak egyik sarkában házfal, rajta tábla: ISKOLA. Onnan lép ki a Tanitónéni.)

DIRMI (meglátja a Tanitónénit, megrémül) Jaj Jajajaj.

TANITÓNÉNI Ne félj kicsikém.

DIRMI Nem félek. Csak egy kicsit.

TANITÓNÉNI: Egy kicsit se félj. Ki fia-borja vagy?

DIRMI Nem borju vagyok, néni kérem, hanem medvebocs. A mamám medvebocsa vagyok. Dirmi a nevem.

TANITÓNÉNI Örvendek, Dirmi. Én meg a tanyai tanitónéni vagyok.

DIRMI Tanya? Hát ez tanya? Mi meg azt hittük Budapest.

TANITÓNÉNI: Jaj de rosszul hittétek.

DIRMI: De ha ez nem Budapest, akkor nem is abban a nagy házban őrzik a mamámat, Brumma anyót.

TANITÓNÉNI Hogy is gondolhattál olyasmit. Olvasd csak el szépen, mi áll a táblán.

DIRMI (zavarban) Brum, brum, brum, brum.

TANITÓNÉNI Mit dirmegsz, dörmögsz, Dirmi. Olvasd.

DIRMI Csakhogy én nem tudok olvasni.

TANITÓNÉNI Nem tudsz olvasni? Hát ezt nem hagyjuk ennyiben.

Gyere csak, Dirmi, gyere, gyere... (kézenfogja)

DIRMI Jajaj, hová tetszik vinni engem, brum, brum?

TANITÓNÉNI Oda, abba a nagy házba. Ott majd megtanulsz olvasni, de még irni is. Mert ez nem más mint iskola. (Magával huzza.)

DIRMI Brum, brum, segítség! Nem akarok olvasni. Nem akarok irni. Nem akarok iskolába járni, brum, brum, Segítsééééég!
(El.)

DÖRMI (sir) Brumbrumbrum, szegény Dirmi, elhurcolták.

DORMI (sir) Beterelték szegényt abba a nagy házba,

DÜRMI Brum, brum, fussunk, mielőtt minket is elfognak és minket is beterelemek.

DURMI Szerintem szégyen a futás, brum, brum, de hátha haszontalan is. Inkább bujjunk el. Gyere, Dörmi.

DÖRMI Nem megyek, Durmi. Ennekem csak egy mamám van. És addig nem nyugszom, amíg vissza nem kapom.

VADGALAMB (be) Buru, buru, itt keresed a mamádat, te kis buta.
 DÖRMI Kezicsókolom, Gerle néni, mit tetszik bugni?
 VADGALAMB: Azt, hogy ezen a tanyán uuugyan nincs semmiféle medvemama, te kis buuta.
 DURMI Hát ez tanya? Mink meg azt hittük, Budapest.
 VADGALAMB Buuuudapest? Hahahaha, Buuuudapest... (El.)
 DÖRMI Vadgalamb néni... (csüggedten) Elrepült.
 DORMI Mi meg itt maradtunk négyen egyedül, brum, brum.
 DURMI: Nincs más hátra, mint hazamenni.
 DÖRMI Aki akar hazamegy. Brum, brum. De én továbbindulok és addig nem nyugszom, míg meg nem találom Budapest várost és ki nem szabadítom a mamámat.
 DORMI Az nem csak a te mamád, brum, brum, hanem az enyém is.
 DÖRMI Akkor tartsz velem, Dormika.
 DORMI Csakhogy én félek, Dörmike.
 DÖRMI Én is félek.
 DURMI Én is félek.
 DÖRMI Én is.
 DÖRMI Akkor mindenki velem tart, aki fél. Gyerünk, brum, brum.

F ü g g ö n y

(Eléje kibaktat a négy boc. Énekelnek.)

NÉGY BOCS Négy kis mackó busan járja, brum, brum, brum.
 Négy kis bocsnak nincs mamája, brum, brum, brum.
 Bár a málna édes érett,
 mégis bus a medveének,
 öt kis medvebocsból négy lett,
 brum, brum, brum.
 DURMI (beles a függöny mögé) Brum, brum, bocstestvérek, ha a szemem nem csal, elérkeztünk oda, ahol megtaláljuk a mamát.
 DÖRMI Durmi kérlek, ne brummogj olyan nyakatekertén.
 DURMI Azt brummogom, hogy itt rengeteg sok ház van.
 DÖRMI Akkor megtaláltuk Budapestet! Most csak a mamát kell megtalálni.
 DURMI (beles) Nem kell megtalálni. Ott áll a mama. Egy ház előtt.
 DÖRMI Kiáltunk neki. Mamaaaa! Mamaaaa!
 NÉGYEN Mamaaaa! Mamaaaa!
 DURMI (beles) Nem mozdul.
 DORMI Lehet, hogy mi látjuk őt, de ő nem lát és nem hall minket?
 DÖRMI Lehetetlen. A mamának jó füle és éles szeme van. És mi-csoda szaglása! Gyerünk, fussunk oda...
 DURMI (visszatartja) Megállj Dörmike, ne olyan hevesen.

- DÜRMI Az lenne a leghelyesebb, brum, brum, ha mi itt szépen elbujnánk és egyikünk odalopakodna, aztán kiszimatolná, hogy a mama miért álldogál ott...
- DÖRMI Bölcs medve vagy, Dürmi bátyó. De ki menjen? Én vagyok a legkisebb... (Indulna)
- DURMI (visszatartja) Brum, brum, itt maradsz. Amióta Dirmi fogságba esett, én vagyok a család feje. Én megyek. Várjatok rám, brum. (Belép a szétnyíló függönyön keresztül. Lehet ugyanaz a szín mint előbb, csak a tábla más: ÓVODA. És a házfal előtt medveszobor áll, kis vízmedencén, afféle kutszobor. (Áhhoz megy oda Durmi.) Brum, brum, brum, kezicsókolom mama. Brum, brum, brum, nézz rám, mama. Brum, brum, brum, szólj hozzám, mama. Én vagyok az, Durmika. A te Durmikád. Brum, brum, brum, miért nem beszélsz? Miért állsz olyan némán és mereven? (Megsimogatja) Jaj de hideg vagy, mama. Mintha kőből vagy vasból lennél. Jajajajaj, mi lett belőled, mama...
- KISLÁNY (ki a házból vagy a ház mögül) Nininini, medvebocsi. Szerbusz, bocsika, mit csinálsz itt az ovi előtt?
- DURMI Meg akarom szabadítani innen a mamámat. Ő a mamám.
- KISLÁNY Jaj, te csacsi medvebocsi. Ez nem a mamád. Ez medveszobor.
- DURMI Én meg azt hittem, igazi medvemama.
- KISLÁNY Ő nem igazi, de te igazi vagy. Te leszel az ovink mackógyereke. Hogy hívnak?
- DURMI Durminak, brum, brum.
- KISLÁNY Én meg Pannika vagyok. Durmi, szereted a spenótot?
- DURMI Én a mézet szeretem, brum, brum.
- KISLÁNY Kapsz majd mézet is, de nálunk a spenótot is meg kell enni.
- DURMI De én nem akarok nálatok spenótot enni. (Indul.)
- KISLÁNY Dehogy mész el. Nem engedlek. (Belé kapaszkodik, kiáltva) Ovinéni, gyerekek. Igazi kismackónk van. Igazi medvebocsunk. Gyertek, gyertek... Gyorsan! (Óvodások kitódulnak, körülfogják Durmit.)
- GYEREKEK Nini, kismackó! Ó... nini, kedmedve!... Jaj de édes!... Drága bocsika!...
- KISLÁNY Gyere, gyere, Durmi, meglátod, milyen jó dolgod lesz nálunk az oviban.
- GYEREKEK Gyere, gyere Durmika!
- DURMI Brum, brum, engedjete, brum, brum...
- GYEREKEK Nem engedünk. Gyere medvebocsi... (A gyerekcsoport kisodorja a szinről Durmit.)
- DORMI Jajajaj, elfogták szegény Durmit.

DÖRMI Emberbocsok foglyul ejtették.
 DÜRMI És hallottátok? Az nem is igazi medvemama, hanem szobor.
 DORMI Szabaditsuk ki Durmit.
 DÜRMI A mi dolgunk az, hogy először a mamát szabaditsuk ki.
 DÖRMI Helyes a brummogás, Dürmi. Ha a mamát kiszabadítottuk,
 majd visszajövünk vele Durmiért. De hol a mama.
 DÜRMI Hát itt valahol, Budapesten. Mindjárt tudakozodom felőle
 egy budapesti lakostól. Brum, brum, kedves budapesti lakos...
 KACSA (be) Háp, háp, miféle Budapestről hápogsz te?
 DÜRMI Brum, brum, én nem hápogok, hanem brummogok.
 KACSA Az mindegy. Tudd meg, hogy ez itt nem Budapest, háp, háp,
 hanem Erdőfalva és olyan messze van Budapeستől, mint a
 hápogástól a brummogás, háp, háp, háp,... (El.)
 DÜRMI Hallottátok? Szegény Durmi hiábavalóan esett fogságba. In-
 dulhatunk tovább...
 DORMI Jajaj Dürmike, de nekem nagyon fáj ám a lábom. Ha a mama
 itt volna, biztosan ölbevenne. Brum. brum.
 DÖRMI Majd ölbevesz, ha megtaláljuk. Majd elringat, ha kiszaba-
 ditjuk. Gyerünk mackótestvérek.

F ü g g ö n y

(Eléje kibaktat a három bocsnak és énekel.)

HÁRMAN Három mackó busan járja, brum, brum, brum.
 Mama őket várva-várja, brum, brum, brum,
 A vándorut nem ér véget,
 otthonától messze tévedt,
 három kis bocsnak busan lépked,
 brum, brum, brum.

DÜRMI (beles a függönyön) Gyertek, gyertek! Sok ház, rengeteg
 ház! Itt lesz a mama, siessünk!
 (Mindhárman berohannak a szétnyíló függönyön keresztül.
 Elől Dürmi. Szín: Kisvárosi utcarészlet.)

DÜRMI Jaj! (Összecsuklik és lábát fogva sir) Brum, brum, brum,
 Jajajajaj!

DÖRMI Mi történt, Dürmike?

DÜRMI Jajajajaj, valami megharapta a lábomat. Brum, brum, brum.

DORMI (sirva) Félek. Az a valami Dormi lábát is megharaphatja.

DÜRMI Jaj de fáj, jaj de rossz...

RENDÖRNÉNI (be) Szervusztok, mackók. Nini, ennek a szegény kis
 bocsnak vérzik a lába.

DORMI Valami megharapta. Valami nagyon harapós.

RENDÖRNÉNI Biztosan üvegcserepbe lépett szegény. Jaj, mackók,
 mackók, tudhatnátok, hogy itt nem lehet meztéláb mászkálni,
 ez nem erdő, hanem város.

DÜRMI Jaj, brum, fáj, fáj...

RENDÖRNÉNI Ne félj, mindjárt intézkedem. (Sipjába fuj.)

DÖRMI Jé, itt a sipolást úgy hívják, hogy intézkedés?!

DORMI Kérem szépen, a néni nem vadász véletlenül?

RENDÖRNÉNI Nem, én rendőrnéni vagyok.

DORMI Akkor nem tetszik minket levadászni?

RENDÖRNÉNI Ne félj, öcskös.

DORMI De én mégis félek, brum, brum.

RENDÖRNÉNI Ha félsz, minek jöttél városba? Miért nem maradtál odahaza a medvebarlangban, a mamád mellett?

DÖRMI Mert mi éppen a mamánk után jöttünk. Őt keressük.

RENDÖRNÉNI Sajnos, bocsikák, itt hiába keresitek, ebben a városban nincs anyamedve. Még fiainedve sincs, persze rajtatok kívül.

DÖRMI Dürmi, akkor ide is hiába jöttünk, brum, brum,

DÜRMI És nekem hiába harapták meg a lábamat. Brum, brum.

DORMI És én hiába félek. Mert félek, brum, brum.

DÖRMI Máris indulhatunk tovább.

DÜRMI De én egyet se tudok lépni. Még egy felet se.

RENDÖRNÉNI Nem is kell. (Szirénázás.) Már itt is a mentőautó.

(Két fehérköppenyés ápoló hordágyat hoz.)

RENDÖRNÉNI Baleset történt, vigyék a sérültet a kórházba.

(Azok ketten megfogják Dürmit és ráteszik a hordágyra.)

DÜRMI Én nem vagyok sérült, engem csak megharaptak. Dörmi!

Dormi! Segítsetek. Ne engedjete. Elhurcolnak...

(Kiviszik. Kintről sziréna.)

RENDÖRNÉNI Ne féljete, néhány nap múlva kutyabaja, vagyis medvebaja se lesz. Szervusztok. (El.)

DÖRMI Kezicsókolom.

DORMI Jaj de gyorsan elvitte Dürmit az a négykerekű állat. És hogy sivitott közben. Én úgy féltem.

DÖRMI Nézd, abba a nagy fehér házba vitték. Jól jegyezzük meg magunknak, hogy megtaláljuk, amikor visszajövünk.

DORMI Hát visszajövünk, Dörmi! Mikor jövünk vissza?

DÖRMI Amint megtaláltuk medvemamánkat.

F ü g g ö n y

(Függöny előtt a két kis mackó énekel)

KETTEN Két kis mackó busan járja, brum, brum, brum,
ötből három be van zárva, brum, brum, brum,
Jaj de bus a medveének,
Ketten vannak a testvérek,
medvemamát keresgélnek,
brum, brum, brum.

(Függöny mögül autótülkölés, villamoscsengő, nagyvárosi zaj)
DORMI Brum, brum, Dörmike, ez itt már Budapest?
DÖRMI (beles a függönyön) Egész biztosan. Hisz itt több a ház, mint odahaza a rengetegben a fa.
DORMI (ő is beles) És több az ember, mint a hangya a legeslegnagyobb bolyban.
DÖRMI (beles) És mennyi sok négykerekű állat szaladgál.
DORMI És mennyi mindenféle zaj van! (Hallgatódzik.)
DÖRMI És mennyi mindenféle szag van. (Szimatol.)
DORMI De én a nagy zajban is medvehangot hallok.
DÖRMI De én a sok szagban is medveszagot érzek.
DORMI Hogyha a hang után megyünk, rátalálunk a mamánkra.
DÖRMI Akkor találunk rá, ha a szag után megyünk.
DORMI Én vagyok az öregebb, Dörmike, az én szavam dönt. Én pedig azt mondom, hogy a medvehang után megyünk.
DÖRMI Nem hallok semmit.
DORMI Én tisztán hallok a medvehangot. Segítségért kiált. Megyek, kiszabadítom. (Miközben be a szétnyíló függönyön) Ne félj mama, megszabadítalak.
(Szin: üres szinpadon bábjátékos paraván. Afölött egy anyamedve közönyös hangon brummog.)
MEDVE Brum, brum, segítség, brum, brum, segítség.
BÁBOS FIU (felemelkedik a paraván mögül) Pajtás, ez így nem jó. Rosszul, unalmasan brummogsz. A bajbajutott mackók kétségbeesettebben brummognak.
MEDVEBÁBOS (ő is kiemelkedik a paraván mögül, kezén medvebábal.) Brum, brum, segítség. (Kétségbeesetten) Brum, brum, segítség!
BÁBOS FIU Ez jó. Most én következem. (Rókát mozgat a kezén) Hahaha, hihihih, nem menekszel rókakoma csapdájából.
MEDVEBÁBOS Brum, brum, segítség bocsikák, segítség! Brum, brum.
BÁBOS FIU Hahaha, nincs segítség!
DORMI (odarohan) Brum, brum, de igenis van segítség. Mama! Mama!
MEDVEBÁBOS Hát ez meg mi a csuda?
BÁBOS FIU Nini, egy igazi medveböcs.
DORMI Hol van a mamám? A medvemamám? (Mert a báb közben eltűnt a paravánról.)
BÁBOS FIU Jaj, te buta medveböcs, itt nincsenek medvemamák. Itt csak bábok vannak, mert bábszínházat játszunk. És éppen új darabot tanulunk.
MEDVEBÁBOS Öregem, a szindarabban szerepel egy medveböcs is. Most már nincs szükségünk báburra. Ő lesz a medveböcs.

DORMI De nem leszek.

BÁBOS FIU Pedig szép szerep. Gyönyörű szerep. A gyerekek imádni fognak.

DORMI Én a mamámat akarom! A medvemamámat. És megyek is.

MEDVEBÁBOS (nyakoncsipi) Hohó, nem mégy te sehová. Itt maradsz és játszani fogsz.

DORMI Brum, brum, segítség! (Szabadulni igyekszik.)

BÁBOS FIU (szintén nyakoncsipi) Nincs segítség.

DORMI (torkaszakadtából) Menekülj, Dörmi, menekülj! Fuss amíg nem késő! Menekülj!

F ü g g ö n y

(Eléje kijön Dörmi egyedül, énekel.)

DÖRMI Egy kis mackó busan járja, brum, brum, brum,
Oly magányos és oly árva, brum, brum, brum,
Rabságban a bocs-testvérek,
szive fáj a kis medvének,
ajkán bus a medveének,
brum, brum, brum,

EGÉR (előbukkan a függöny mögül) Mackófiu, pszt, mackófiu.

DÖRMI Jaj észrevettek. Kérem, ne tessék engem bántani.

EGÉR Cincincin, hihhi, mit könyörögsz, cincincin?

DÖRMI Nini, egy apró szürke jószág. Ki vagy te?

EGÉR Cincincin, én vagyok a cirkusz egere.

DÖRMI Ugy érted, hogy szerepelsz itt?

EGÉR Én mindenütt szerepelek, ahol valami jóféle rágcálnivaló akad. De te hogy kerülsz ide a cirkuszba? Méghozzá éjjel.

DÖRMI Kérlek, egérke, engem másodunokafivérem, a mosómedve küldött.

EGÉR Ha piszkos lesz az ingem, majd hozzá adom mosásba. De miért küldött ide?

DÖRMI Tudod, cirkuszi egérke, én a mamámat keresem. Már térdig jártam a lábamat, hiába. Végül eljutottam az állatkertbe. Ott se leltem. Kérdezősködtem utána nagynénémtól a barnamedvétől, unokafivéremtől az örvösmedvétől, nagybátyámtól a jegesmedvétől, de senki se tudott, senki se hallott róla. Végre másodunokafivérem, a mosómedve utbaigazított. Ő hallotta, amikor két emberbocs beszélgetett a ketrece előtt. Arról beszéltek, hogy a cirkuszban egy csodamedve lép fel, úgy hívják, hogy brum, brum, Brumma anyó. És az az én medvemámám, akit elhurcoltak az erdőből. Már a szagát is érzem. Hogy juthatnék hozzá? Kérlek segíts.

EGÉR Egészen meghatódtam a történeteden, cincincin. Gyere, itt lyukas a ponyva, én rágtam ki. Elvezetlek hozzá. De csöndesen légy ám, olyan csöndesen, mint egy kiséger. No jer. (Bevezeti Dörmit a szétnyíló függöny mögé, ahol Brumma anyó alszik.)

EGÉR Pszt. Itt van. Hallod?

DÖRMI Hallom. Az egész erdőben senki se tud olyan jóízűen horkolni mint ő.

EGÉR Huzd félre ott azt a reteszt és nyisd ki a ketrecét. Én is szívesen félrehuznám, de kicsi vagyok, nem érem el.

DÖRMI Kedves vagy egérke. Köszönöm a segítségedet. Ha eljössz hozzánk az erdőbe, meghálálom, finom lépesmézzel.

EGÉR Cincincin, egy darabka sajt jobban esne. Cincincin, én már megyek is, járj szerencsével, Dörmi. (El.)

DÖRMI (odamegy a mamához) Mama. Brumma, brumma, Brumma anyó. (Mama horkol.) Jaj, jaj, ha mama egyszer elalszik, akkor még az égzengés se ébreszti fel. (Halkan.) Mama, mama.

BRUMMA (felriad) Dörmike! Dörmike. Te vagy az?

DÖRMI Én bizony. Én meg azt hittem, égzengés se ébreszt fel.

BRUMMA Csacsikám, az nem is. De a legkisebb bocsikám leghal-kabb suttogása igen. Dörmikém, kicsikém, hogy vagy? Jól vagy? És a testvéreid, Dirmi, Durmi, Dürmi és Dormi? Nem fáztatok meg? Nem kaptatok náthát? Nem estetek farkasverembe? Nem léptetek rókacsapdába?

DÖRMI Utközben majd mindent elmondok, mama.

BRUMMA Miféle utközben? Engem ketrecbe zártak, nem mehetek innen sehova.

DÖRMI Mama, a ketrecajtó nyitva van. Gyerünk, mama.

BRUMMA Dörmi... te... te babszemjankó. Hát te szabadítottál meg engem? Dörmikém!

DÖRMI Nem én egyedül. Öten tettük, mama. De most siessünk, míg nem késő. Először is Dörmit kell kiszabadítani, mama. (Elindulnak.)

F ü g g ö n y

(Eléje kijön Brumma anyó, kézenfogva Dörmit, aki énekel.)

DÖRMI Egy kis mackó vigan járja, brum, brum, brum,
Mert neki már van mamája, brum, brum, brum,
Ne féljete bocs-testvérek,
Dörmi máris hozza néktek,
mamát és a segítséget,
brum, brum, brum,

BRUMMA (szimatol) Fiaccskám, medveszagot érzek. Dörmi szagot érzek.

DÖRMI Jól érzed, mama. Itt csipték fülön a nővérkémet, ebben a börtönben.

BRUMMA Most majd kiszabadítjuk.

DÖRMI De bezárták a kaput.

BRUMMA Majd kinyitjuk, brumma, brumm.

DÖRMI Kulccsal?

BRUMMA Manccsal. (Nagyot üt a függönyre, az szétnyílik.)
(Szin ismét a paraván, nem látható senki.)

BRUMMA Kicsikém, Dormikám! Merre vagy! Brumma, brumma!

DORMI (előfut a paraván mögül) Brum, brum, mama! Itt vagyok.
Csókolom, mama! Hol van Dörmi?

DÖRMI Én is itt vagyok.

DORMI Tudtam, hogy el fogtok jönni, ki fogtok szabadítani.

BRUMMA Brumma, brumma, mutasd magad kicsikém. Nem bántottak?

DORMI Dehogynem. Muszáj volt szerepet tanulni és az borzasztó.

DÖRMI Majd utközben elmeséled. Most siessünk Dürmikét kiszabadítani.

BRUMMA Gyerünk hát, brumma, brumma. (Elindulnak.)

F ü g g ö n y

(Kijön Brumma, kézenfogva a két kis bocst. Azok énekelnek.)

KETTEN Két kis mackó vigan járja, brum, brum, brum,
Két kis bocsnak van mamája, brum, brum, brum,
Ne féljeteK bocstestvérek,
Dörmi-Dormi hozza nékteK,
mamát és a segítséget,
brum, brum, brum.

BRUMMA (szimatol) Bocsikák, álljunk meg, Dürmi szagot érzek.

DORMI (beles a függönyön) Jól érzed mama. Ebbe a nagy fehér házba börtönözték be Dürmikét, amikor megharapta valami a talpát.

BRUMMA Ebbe? Brumma, brumma. (Ő is benéz) Hiszen ezen az épületen az áll aranybetűkkel, hogy (olvassa) Kor-kór---kór-ház. Gyerünk be. (Szétnyíló függönyön belépnek.)

(Szin: vagy valami kertféle vagy folyosó tetszés szerint.)

BRUMMA Brumma, brumma, jónapot kívánok.

ÁPOLÓNŐ (be) Jónapot, medvemama, szervusztok, medvebocstok.
Talán csak nem Dürmikét, az egész Kórház kedvencét keresik?

DORMI De igen, őt keressük.

ÁPOLÓNÓ (kiált) Dürmi, Dürmi! Érted jöttek.
 DÜRMI (befut) Brum, brum, mamaszagot érzek. Brum, brum, Dörmi és Dormi szagot érzek.
 ÁPOLÓNÓ Jól érzed, Dürmi. Itt vannak.
 DÜRMI Mama! Mama!
 BRUMMA Brumma, brumma, de szép kerekre hízta itt.
 DORMI Nem fáj már a megharapott lábod?
 DÜRMI Jaj de csacsi bocsi vagy, Dormika, még ennyit se tudsz?
 Hát ez itt Kórház. Itt meggyógyítják az embert meg a mackót.
 Ez a néni gyógyított engem.
 BRUMMA Köszönöm szépen, brumma, brumma.
 DÜRMI De még más doktorbácsik is gyógyítottak.
 BRUMMA Nekik is köszönjük szépen, brumma, brumma.
 DÜRMI És most már kutyabajom, vagyis medvebajom sincs.
 BRUMMA Akkor, brumma, brumma, ugye hazavihetjük az én haszontalan kis bocsomat?
 ÁPOLÓNÓ Haza, persze, hogy haza. De kedves mackók, nem volna kedvetek egy kicsit megpihenni és valamit falatozni?
 BRUMMA Köszönjük a szíves meghívást, brumma, brumma, de nem fogadhatjuk el, mert vár minket az erdő és a barlang.
 DÜRMI És vár minket Durmika. Gyerünk gyorsan.
 DORMI Kezicsókolom néni.
 DÖRMI Köszönjük a gyógyítást.
 BRUMMA Ha legközelebb erre járunk, majd benézünk és hozunk egy kosár finom málnát. Brumma, brumma, brumma,

F ü g g ö n y

(A függöny elé kijön három kis mackó a mamájával. Énekelnek.)

HÁRMAN Három mackó vigan járja, brum, brum, brum.
 Mindháromnak van mamája, brum, brum, brum.
 Ne féljeteek bocs-testvérek,
 hárman máris hozzuk néktek
 mamát és a segítséget,
 brum, brum, brum.
 BRUMMA Brumma, Brumma, Durmiszagot érzek.
 DÜRMI (beles a függönyön) Jól érzed, mama. Itt van az a borzasztó börtön, ahová Durmit bezárták.
 BRUMMA Majd mi kiszabadítjuk. Gyertek.. (Be a szétnyíló függönyön.) Brumma, brumma, hol az a börtön.
 (A szín ugyanaz, mint a harmadik képben.)
 DÜRMI (mutatja az ovit) Ott, mama, ott.
 BRUMMA Lássuk, csak, brumma, brumma, mi van odairva. (Be-

tüzi) Ó...vo...vod...voda. Óvoda. Brumma, brumma, hiszen ez óvoda.

KISLÁNY (kifut a házból vagy a ház mögül.) Itt valaki brummog... (Megtorpan.) Kezicsókolom, medve néni, kinek tetszik lenni?

BRUMMA Brumma, brumma, én vagyok Durmi mamája, Brumma anyó.

KISLÁNY (kiált) Durmi! Durmika! Gyere gyorsan. Gyere nagyon gyorsan. Durmika, képzeld, itt van a mamád és itt vannak a kistestvéreid. Jaj, de édesek, jaj de helyesek.

BRUMMA Te is nagyon helyes vagy kicsikém, szívesen örökbefogadnálak, te lennél az én hatodik kis medvebocsom, Brumma, brumma. Eljönnél velem az erdőbe?

KISLÁNY Csak kirándulni, medve néni. Nekem itt a helyem az oviban. Később meg az iskolában.

DÖRMI Hol marad Durmi? Biztosan bezárták és nem engedik ki az óvoda-börtönből. Durmiiii!

HÁROM BOCS Durmiiiiiii! Durmikaaaaa!

DURMI (kifut) Kezicsókolom mama, szervusztok bocsik. Várjatok egy kicsit. Játszom még a kisvasuttal meg énekelek a gyerekekkel meg eszem egy kis uzsonnát, aztán rögtön mehetünk.

DÜRMI Nem időzhetünk, Durmika. Tudod, hogy szegény Dirmi vár ránk. Mennünk kell, hogy kiszabadítsuk.

DURMI Hát akkor gyerünk gyorsan. Gyere, mama, szerbusz, Pannika...

(Óvodás gyerekek kitódulnak a színre. Kiáltoznak.)

GYEREKEK Hová mész, Durmi! Ne menj el, Durmi!... Maradj itt Durmi.

PANNI Gyere vissza Durmi.

DURMI Majd visszajövök, Pannika, látogatóba. Biztosan visszajövök. Servusztok, gyerekek, szervusz, óvoda.

GYEREKEK Servusz Durmika, szervusztok bocsikák, szervusztok.

F ü g g ö n y

(Kijön elébe a négy bocs a mamával. Énekelnek.)

NÉGYÉN Négy kis mackó vigan járja, brum, brum, brum.
mind a négynek van mamája, brum, brum, brum.
Ne félj, Dirmi, hozzuk néked
mamát és a segítséget,
igy lesz újra szép az élet,
brum, brum, brum.

DURMI-Mama, nem érzel Dirmi szagot?

BRUMMA De bizony érzek, brumma, brumma. Nagyon is érzek.

- (Szimatol.) De börtönszagot nem érzek. Sirás-rivásszagot se érzek. Inkább tudományszagot érzek.
- DURMI (aki belesett a függönyön) Pedig ott áll az a nagy-nagy börtön, mama.
- BRUMMA Utánam, bocsikák, kiszabadítjuk Dirmikét... (be a szétnyíló függönyön keresztül.)
(Szin ugyanaz, mint a második képben.)
- BRUMMA Várjatok, bocsok. Nézzük csak, brumma, brumma, mi áll azon a táblán. Olvassátok el.
- NÉGYEN Mama, mi nem tudunk olvasni.
- BRUMMA Igaz, brumma, brumma, akkor majd én. (Olvas) Is... isk... iskol... iskola... (felkiált) Hisz ez nem börtön, hanem iskola!
- DIRMI (előrohan) Hát persze, hogy iskola. Mama, mama, jaj de jó, hogy megvagy. És jaj de jó hogy én is megvagyok. (Öleli a mamát.)
- BRUMMA Édes-drága nagy bocsom. Hát mit műveltél te itt ebben az iskolában?
- TANITÓNÉNI (aki eddig valahonnan oldalról figyelte a találkozást) Dirmi, mutassuk be a mamának, hogy mit műveltél. Hadd örüljön a tudományodnak.
- BRUMMA Jónapot kívánok, én Brumma anyó vagyok.
- TANITÓNÉNI Én pedig a tanitónéni. Nos, Dirmi, mondd meg nekem, mennyi kétszer kettő?
- DIRMI Kétszer kettő, brum, brum, brum, brum, az négy.
- TANITÓNÉNI Helyes. És most mondj nekem egy tőmondatot.
- DIRMI A méz jó.
- TANITÓNÉNI Kitünő.
- DIRMI A méz kitünő.
- TANITÓNÉNI Nem a méz kitünő, hanem a feleleted. Most azt mondd meg, hány tével irod azt a szót hogy otthon.
- DIRMI Brum, brum, kettővel.
- TANITÓNÉNI Remek. Mindenre helyesen feleltél.
- BRUMMA Brumma, brumma, csodálatos. Ennyi tudomány egy bocsokokban.
- TANITÓNÉNI Nincs ebben semmi csodálatos. Dirmi egyszerűen csak tanult. Igaz, eleinte rugott és karmolt, de aztán szorgalmasan tanult, kiérdemelte az ötös bizonyítványt. Tessék.
- DIRMI Mama, mama, én vagyok az első medvebocs, aki tiszta kitünő bizonyítványt visz haza az iskolából.
- BRUMMA Te vagy az én okos nagy bocsikám. Köszönjük szépen a tanitónéninek a sok tudományt és indulunk, mert vár az erdő.
- DIRMI Hurrá! Vár az erdő... Tanító néni kérem...
- TANITÓNÉNI Tessék Dirmi.

DIRMI Jövőre azért visszajövök ám. Mert szeretném kijárni a második osztályt is.

F ü g g ö n y

(Előtte Brumma és az öt bocs. Énekelnek.)

ÖTEN Öt kis mackó vigan járja, brum, brum, brum,
BRUMMA És az öt kis bocs mamája, brum, brum, brum,
HATAN Együtt szépen hazatérnek,
 Otthon újra vigan élnek,
 Senki mással nem cserélnek,
 brum, brum, brum. (El.)

(Függöny szétnyílik. Szín: első képbeli erdei tisztás. Távolból nagy bocs-kiáltás: Szervusz erdő!... Hazajöttünk!... Megjöttünk!... Éljen az erdő!) (Varju és Uhu hallgatja a kiáltást.)

VARJU Kár, kár, megint felveszik az erdőt, kár, kár.

UHU Kár bizony. De mondd csak, Varju koma, mi ez a nagy zenebona?

VARJU Nézd a tisztást és meglátod.

UHU Csakhogy nappal én nem látok.

VARJU Kár, kár, bizony nagy kár, kár, kár. Megint csak öt bocsot láthatnál. Neveletlen medvebocsok.

UHU Csőröd butaságot locsog. Nagyon derék kicsi bocsok.

VARJU Haszontalan szedte-vették.

UHU Brumma anyót megmentették. Uhu, uhu tetszik nekem hőstetük, ragyogjon az ég felettük, bátor bocsok, derék bocsok, hej ezek a mai bocsok...

VARJU Kár, kár, kár, kár, kár....

UHU Szivem örül, hogyha talpuk medvetáncot jár. (El.)

(Öt bocs libasorban nagy vidáman be.)

ÖTEN Öt kis mackó vigan járja, brum, brum, brum,
 Jókedvüknek nincsen párja, brum, brum, brum,
 Száll az erdőn medveének,
 Mert anyjukkal hazatértek,
 öt kis bocsnak szép az élet,
 brum, brum, brum.

F ü g g ö n y

Brana Crncevic
KISLÁNY VIZITBEN

Fordította: BORBÉLY JÁNOS

Személyek:

Nagyapó
Kislány
Anya

Szin: A lehető legegyszerűbb eszközökkel berendezett szoba, amelynek lényeges tartozéka csupán egy öblös karosszék (esetleg hintaszék) és egy zongora vagy pianino. A többi a lehetőségtől és a rendező képzelőerejétől függ. A szoba azonban semmiesetre se legyen túl pompás, hiszen egy nyugdíjas bácsié.

(Ajtó nyikorogva nyilik)

NAGYAPÓ (megfordul a karosszékben) Ki az?

KISLÁNY (bedugja a fejét) Én... Nem láttad a cicámat?

NAGYAPÓ Gyere be... Nyitva az ajtó...

KISLÁNY (belép, a macskát keresi) ccc... cica-mica!

NAGYAPÓ Nézd csak, mintha itt se volnék! (Füttyent.)

KISLÁNY (rosszallóan) Ne füttyülj! Megijeszted a cicámat!

NAGYAPÓ Ne haragudj, én valóban nem szoktam füttyülni. Leszoktam róla. Hm, azt hiszem, túl öreg vagyok én már ahhoz. Hanem amikor kicsi voltam, még, hej, hogy tudtam én füttyülni!...

KISLÁNY Én nem tudok, pedig kicsi vagyok.

NAGYAPÓ De én tudtam. Az volt aztán valami, de ez, (füttyent) ez semmi! Még a cica se ijedt meg, és te se, ugye?

KISLÁNY Én még akkor se félek, ha ijesztgetsz! Te pedig kedves vagy!

NAGYAPÓ Miért ne lennék kedves, mikor itt látok egy kislányt két masnival a hajában. Még csak ne is füttyentsek meglepetésben? Bizony, füttyentek! (Füttyent.) Hogy kerültetek ide?

KISLÁNY Mi itt lakunk egy emelettel feljebb, és nálunk nincsenek egerek, tüvé tettük az egész lakást, de hiába, és most másoknál keresünk, de itt a folyosón a cica elcsavargott.

NAGYAPÓ Biztosan ő is idetalál... Legjobb lesz, ha megvárod, mert amig te őt itt keresed, ő meg ott keres - és még elkerültek egymást.

KISLÁNY Ez igaz.

NAGYAPÓ Gyere közelebb.

KISLÁNY Ez a bal kezem, a jobb kezemet fogd, ne a balt.

NAGYAPÓ Ugyan, és miért éppen azt?

KISLÁNY Így tanítottak.

NAGYAPÓ Ki tanított így?

KISLÁNY Anyukám. Én jobbkezes vagyok, és anyukám mindig azt mondja, hogy a jobb kezemet nyujtsam. De hallottam, hogy vannak balkezes kislányok is, és ők bal kézzel esznek is, mindent bal kézzel csinálnak. Igaz ez?

NAGYAPÓ Bizony! Ami azt illeti, ez roppant érdekes dolog. Vannak jobbkezes és balkezes kislányok, hm, minden van ezen a világon, és azért is olyan érdekes ez a világ... No és te? Egerészni jársz a cicával ugye? Segítesz neki! Hát ez szép dolog. Foglalj helyet.

KISLÁNY Az én cicám még sohasem fogott egeret. Anyukám azt mondja, hogy azért, mert nincs anyukája, aki megtanította volna, egerészni. Most én tanítom, mert jövőre iskolába megyek, és akkor majd nem érek rá.

NAGYAPÓ Jövőre iskolás leszel?! Nagyszerű!

KISLÁNY Igen, és akkor sok dolgom lesz.

NAGYAPÓ Azt mondod, a cica nem tud egeret fogni. De te? Te értesz hozzá?

KISLÁNY Értek.

NAGYAPÓ Nos, halljam, hogy gondoljátok az egérfogást.

KISLÁNY Először is megkeressük a lyukat, ahol a te egered lakik. Aztán megvárjuk, hogy az egér kijöjjön. És amikor kijött, én odaülök a lyukhoz, hogy ne bujthasson vissza, a cica pedig elkezd majd zavarni a szobában és megfogja. Van egered?

NAGYAPÓ Volt egy, de már néhány napja nem jelentkezik.

KISLÁNY A cica meg fogja találni. Meglátod.

NAGYAPÓ Mit gondolsz, készítsünk neki tejet? Az talán idecsalogatja; hm?

KISLÁNY Nem lehet. Egerészés közben nem iszunk tejet.

NAGYAPÓ No és te? Kérsz egy kis csokoládét?

KISLÁNY Nem, egerészés közben nem, de azért ne gondold, hogy nem szeretem... De mondd csak, hogy lettél te nagyapó?

NAGYAPÓ Tessék? Ja, vagy ugy... Hogy lettem, hát persze... Tudod, nem ment egyszerre. Fokozatosan történt, minden nap egy kicsit öregedtem, öregedtem, és egyszerre csak, itt van, nagyapó lettem.

KISLÁNY És nem fájt? Egyáltalán nem fájt?

NAGYAPÓ (köhint) Hát, fájt egy kicsit, nem mondom. De nem olyan borzasztó az egész. Elviselhető.

KISLÁNY És mi leszel, ha már nem leszel nagyapó? Mi jön azután?

NAGYAPÓ Azt nem tudom biztosan.

KISLÁNY Akkor magyarázd meg körülbelül. Én is, amikor valamit nem tudok biztosan, akkor úgy gondolomformán mondom.

NAGYAPÓ Gondolomformán? Ugy lehet! Nos, valahogy úgy van, hogy egyik nagyapó után jön a másik, a másik után egy harmadik, és így sorba, sosincs vége.

KISLÁNY És aki legutoljára van, az a nagyapó?

NAGYAPÓ Olyan, azt hiszem, nincs is. Amikor már azt gondolná, no vége a nagyapóknak, egyszercsak megint ujak jönnek.

KISLÁNY Hogy jönnek?

NAGYAPÓ Látod, ez bizony elég csodálatos dolog. Te most kislány vagy, és ugyanugy nősz, nődögélsz, mint a fák az erdőben, a virág a kertben, mint a cicád, és mint ahogy minden növekszik a világon. Lassan felnősz te is, nem leszel már kislány, nagy leszel. De a te helyedre jön egy másik kislány, és mindig lesznek olyan kislányok, mint amilyen most te vagy. Én nagyapó vagyok, és ha majd egyszer... izé... én már nem leszek nagyapó, az én helyemre egy másik jön, és mindig lesznek olyan nagyapók, mint most én.

KISLÁNY De az már egy másik nagyapó lesz. Az már nem te leszel.

NAGYAPÓ Az igaz, de hát az nem olyan borzasztó. Olykor zavarba ejti az embert, néha egy kicsit fáj is, hogy az a nagyapó nem ő, hanem egy másik lesz, de nem ez a fontos. Legfontosabb az, hogy mindig legyenek nagyapók. Hogy a helyük ne maradjon betöltetlen. Nem igaz?

KISLÁNY És te, ha már nagyapó vagy, kinek vagy a nagyapója?

NAGYAPÓ Hogy is mondjam... Hát igen, ez érdekes dolog... Majd minden nagyapó valakié, én meg nem vagyok senkié sem. Tudod, mindenfélék történnek az emberrel az életben, kivel ez, kivel az. Énvelem az történt, hogy egyszerűen nagyapó lettem, és nem vagyok senkié.

KISLÁNY Hát ha nem vagy senkié, legyél az enyém.

NAGYAPÓ (elgondolkodva) Hogy a tiéd legyek? Nem bánom. Ha már egyszer gazdátlan vagyok, a tied is lehetek, nem igaz?

KISLÁNY Van nekem egy barátnőm, Katica, és neki sincs nagyapja. Az övé is lehetnél. Megosztoznánk rajtad, fele-fele.

NAGYAPÓ Várj csak... Azt hiszem, vállalhatom. Először nem voltam senki nagyapója, azután a tiéd lettem és most Katicáé is vagyok. Megosztotatok rajtam, fele-fele. Jó, áll az alku! Kezet rá!

KISLÁNY Ez a jobb kezem. Jaj, de nagyszerű! Senkinek sem adnám oda a fél nagyapómat, csak Katicának, ő az én legjobb barátóm.

NAGYAPÓ Igazán? Nos, akkor én is megtisztelve érzem magam, hogy a nagyapója lehetek. Hm, persze, nem egészen, hanem csak úgy félig... Egy fél nagyapó neked, egy fél nagyapó neki, így gondoltad?

KISLÁNY Így. Mi mindent testvériesen megosztunk... (A zongorához lép) Ez a te zongorád?

NAGYAPÓ Csak félig, a másik fele a tied.

KISLÁNY Akkor most játszom neked.

NAGYAPÓ Te tudsz zongorázni?

KISLÁNY (magabiztosan) Tudok. Csak eddig kis-zongorán játszottam...

(Ütögeti a billentyűket).

Hallod?

NAGYAPÓ Kitűnő! Te találtad ki?

KISLÁNY Ühüm. Én most azt játszom, hogy a cica meg én reggel felkeltünk és utána megreggeliztünk. Tejet ittunk. Én az asztalnál, ő pedig az asztal alatt... (Kalimpál.) Nálunk nincsenek egerek, mondta anyuka. Hol vannak egerek, kérdeztem. A nagyvilágban, felelte anyuka.

KISLÁNY A cica meg én fogtuk magunkat és elindultunk világgá. Az első emeleten találkoztunk egy nagyapóval, és én most itt ülök nála és zongorázom.

NAGYAPÓ Szép dal.

KISLÁNY Te tudsz valami dalt?

NAGYAPÓ Tudok. Két-három dolgot.

KISLÁNY Két-hármat?

NAGYAPÓ (nevet) Hármat.

KISLÁNY Akkor most te játsszál nekem egy kicsit.

NAGYAPÓ Mit játszak el?

KISLÁNY Azt... hogy volt, amikor te kicsi voltál?

NAGYAPÓ (elmerengve) Hogy volt, amikor kicsi voltam? Hogy is volt? Volt az bizony mindenféleképpen. Így is, meg úgy is. (Játszik, énekel.)^x

Ó, milyen szép volt, rég volt, de szép volt

Én és két pajtás

Három friss hajtás,

Ó, milyen szép volt, rég volt, de szép volt!

^x A megfelelő dallam kiválasztása a rendező feladata, de helyes, ha zenepedagógus tanácsát kéri.

Ó, hogyan rugtuk, rugtuk a labdát,
Én és két pajtás,
Három friss hajtás,
Ó, mi csak rugtuk, rugtuk a labdát!

Ó, milyen szépen, boldogan éltünk,
Én és két pajtás,
Három friss hajtás,
Ó, milyen szépen, boldogan éltünk!

NAGYAPÓ ... No látod, hát így volt.

KISLÁNY Te itt vagy, de hol van a többi nagyapó? A másik kettő?

NAGYAPÓ Melyik kettő?

KISLÁNY Amikor te kicsi voltál, veled együtt még ketten voltak kicsik. Hárman voltatok. Belőled nagyapó lett, és ők is nagyapók lettek. Mi van velük?

NAGYAPÓ Ja ugy?! Értem. Hát persze. Az egyik valóban nagyapó lett. Most orvos az egyik kórházban, látogatja a betegeket, recepteket ír. Néha, amikor éppen unatkozik, benéz hozzám is. Dominózunk, megiszunk egy-két pohár, khm, khm, kávé, vagy teát, igen teát, és közben elbeszélgetünk arról, hogy volt hajdanán, amikor kicsik voltunk.

KISLÁNY És a harmadik nagyapó? Ő is szokott kávé vagy teát inni veletek?

NAGYAPÓ Látod, az ő esete más. Ő nem iszik sem kávé, sem teát, és egyáltalán nem is jár hozzám. Ő, tudod, soha nem is lett nagyapó.

KISLÁNY De hogy lehet az? Te meg a doktor bácsi nagyapók lettek, ő meg nem? Miért nem?

NAGYAPÓ Nem tudom pontosan.

KISLÁNY Mondd úgy körülbelül.

NAGYAPÓ Talán meggondolta magát. Ki tudja? Nagyapó akart lenni ő is, de közben meggondolta magát. Tudod a doktor bácsi, aki be-belátogat hozzám, - amikor unatkozik, - nos, ő is, kicsi korában mindenáron postás akart lenni. Levélhordó. Az tetszett neki legjobban. De később meggondolta magát, és doktor lett belőle. Így valahogy történhetett ezzel a mi barátunkkal is. Előbb úgy gondolta, hogy nagyapó lesz, de aztán másként határozott. Így aztán nem is lett sohasem nagyapó. Valami közbejött, ami másfelé sodorta.

KISLÁNY Mi sodorta más felé, és mi lett belőle?

NAGYAPÓ Hosszu sora van annak!

KISLÁNY Én itt várom a cicát, és egyáltalán nem sietek.

NAGYAPÓ Látod, amikor a doktor bácsi meg én beszélgetünk, gyakran emlegetjük őt is. Hármunk közül csak ő nem lett nagyapó, És hát valójában nem is tudjuk pontosan, hogy történt.

KISLÁNY A doktor bácsi sem? Doktor és nem tudja?

Hogy lehet az?

NAGYAPÓ Egyikünk sem tudja.

KISLÁNY Akkor mondd körülbelül.

NAGYAPÓ JÓ, megpróbálom: Amikor utoljára láttuk őt, tiszt volt. Fiatal katonatiszt, a doktor meg én, mi is fiatal tisztek voltunk. És még sok más tiszt volt velünk, és mindannyian együtt meneteltünk a hegyen keresztül, a nagy hóban. Utunk célja a tengerpart volt. A doktor bácsi meg én elértük a tengert, ő azonban nem. Ott, a hegyek között gondolta meg magát, ott határozta el a mi barátunk, hogy örökre fiatal tiszt marad, és nem lesz nagyapó. Így aztán, khm, nem is lett nagyapó. Mind-örökre fiatal tiszt maradt. Valahogy így volt.

KISLÁNY Az is szép, tisztnek lenni. Itt a házban lakik egy fiú, az is katonatiszt akar lenni.

NAGYAPÓ Az is szép, természetesen, Hanem a doktor bácsinak meg nekem gyakran eszünkbe jut a barátunk, és olyankor sajnáljuk, hogy miért nem lett belőle is nagyapó. Együtt teázhatnánk, kávézhatnánk, és szépen elcseveghetnénk a régmúlt időkről.

KISLÁNY Hát tehetek ti róla, ha ő egyszer nem akart, hanem inkább meggondolta magát?

NAGYAPÓ Igen, kislányom, mi tehetünk róla. Nem akart nagyapó lenni, mást gondolt.

KISLÁNY Ne busulj miatta. Megígéred?

NAGYAPÓ Oh, már régen nem busulok, csak emlékezem.

KISLÁNY Három dalt tudsz, azt mondtad. Most játszd el a másodikat.

NAGYAPÓ Mit játszak?

KISLÁNY Akármit. Csak szép legyen.

NAGYAPÓ Ohó! Akármit, csak szép legyen? Várj csak. No talán ezt. (Játszik, énekel.)

Találkozott két csütörtök,
és így szóltak: jó napot,
mig zavartan, csodálkozva
emelték a kalapot...

- Én csütörtök, te csütörtök,
csütörtökök mind a ketten:
két csütörtök egy csárdában?
Hihetetlen, lehetetlen!

Ámulnak majd ifjak, vének
baj lesz ebből, csak azt mondom.
Mért kerültél az utamba?
Maradhattál volna otthon.

Szól a másik: - Ó, bocsánat,
de valamit én sem értek:
ha már te is csütörtök vagy,
mért legyek én azért péntek?

Pörlekedik két csütörtök,
de azután hamarjában
rádöbbennek, hogy fér meg
két csütörtök egy csárdában:

Enyém lesz az első fele,
az enyém lesz a nap délig,
tiéd lesz a másik fele,
te uralkodsz majd éjjélig.

Elbucsuzik két csütörtök,
s mig így szólnak: jó napot,
vidám kedvvel, boldog arccal
emelik a kalapot.

NAGYAPÓ - No tessék, ez volt az akármí, de szép ugye?

KISLÁNY Igen, de most majd, tudod...

(Hangok kívülről.)

ANYA Marika! Marika!

KISLÁNY Na tessék! Életem legszebb perceit rontja el mindig anyu-
ka.

NAGYAPÓ (nevetve) Felelj anyukádnak.

KISLÁNY Nem felelek. Te még nem ismered. Ha megtudja, hogy
itt vagyok, hazazavar.

NAGYAPÓ Felelj neki mégis. A gyerekeknek jelentkeznük kell,
ha anyukájuk szólítja őket.

KISLÁNY Miért?

NAGYAPÓ Az igazat megvallva, én már olyan régen voltam gyerek,
hogy el is felejtettem, hogy miért. De tudom, hogy így van.
Amikor anyukám hívott, én mindig szót fogadtam.

KISLÁNY Komolyan?

NAGYAPÓ A legkomolyabban.

ANYA Marika! Marika!

KISLÁNY (az ajtóhoz szalad és kinyitja, hangosan) Tes-sék! Itt vagyok!

ANYA (fölszaladva belép) Itt vagy?... Már mindenfelé kerestelek... Elnézést a zavarásért, de csak megfordultam, és már, volt nincs eltűnt macskástól. Azonnal gyere!

KISLÁNY Ugye, mondtam, nagyapó?! Mit mondtam neked?!

ANYA (megbotránkozva) Marika! Hogy szabad tegezni...

KISLÁNY Akit szeretünk, azt tegezzük.

ANYA Elnézését kérem, Marika egy kicsit neveletlen. Az idősebbeket magázzuk, kislányom, és csak aput, anyut meg a barátnőidet tegezheted.

KISLÁNY Csak azokat magázzuk, akiket nem szeretünk!

ANYA Hát ezt meg ki mondta?

KISLÁNY Én hallottam. Te is, az egyik barátnődnek, akit szeretsz, azt mondd, te, a másíknak, akit utálsz, annak meg maga.

NAGYAPÓ (nevetve) Ohohó!

ANYA (zavartan) Marika, micsoda ostobaságokat beszélsz! Menjünk haza!

KISLÁNY Ugye, látod? Megmondtam? Amikor a legszebb, mindig hazazavar.

ANYA (haragosan) Marika, tüstént kérjél bocsánatot a bácsitól! És magázd.

KISLÁNY Nem kérek. Őt továbbra is tegezem, és téged foglak magázni!

NAGYAPÓ (nevetve) Tessék! Most megkapta!

ANYA Marika!

KISLÁNY Igaz is, mama, és legyen szives hagyjon itt engem nagyapónál. Nem szép, hogy mindig hazazavar. Haragszom és nem is akarok kibékülni.

NAGYAPÓ Asszonyom, a kislány igazán nincs utjában senkinek...

ANYA Megbocsásson, de ilyet még nem is hallottam. Szégyelem magam... Mit szól majd apád, ha hazajön. Majd meglátod mi lesz!...

KISLÁNY Majd meglátja nem lesz semmi, de semmi, ha hazajön apukám!

NAGYAPÓ (melegen) Kérem szépen, azt hiszem itt az ideje, hogy eloszlassuk a félreértéseket... Marika, én most elmondom hogy volt, te meg javíts ki, ha valamit rosszul mondok. Műtán otthon Önöknél nincs a lakásban eger, és így az cica nem tud megtanulni egerészni, elindultak Marika és a cica a nagy-

világba. A cica utközben elcsavargott. Igaz, az én egerem
sincs pillanatnyilag itthon, de azt mondtam, hogy majd haza-
jön. Így volt?

KISLÁNY Így.

NAGYAPÓ És most várjuk, hogy az egér hazatérjen. Még várunk
egy kicsit így kettesben, s ha az egér nem jön, én majd föl-
küldöm őket.

(Kivülről nyávogás)

KISLÁNY Halljátok! A cica. A cicám! (Kiszalad.)

NAGYAPÓ Kérem, asszonyom legyen meggyőződve, hogy minden a
legnagyobb rendben van. Talán nem is tudja, hogy egy ilyen
magányos embernek, mint én, mit jelent, egy ilyen látogatás.
Napokig nem nyitja rám senki az ajtót, amikor egyszer csak,
nini, beperdül az ajtón egy kislány. Még hozzá egy ilyen kis-
lány, hát ez, khm, ez, izé, nagy napja életemnek. Ha eljön az
ebéd ideje, csak tessék kopogtatni a padlón, én majd fölkül-
döm őket.

ANYA (megindultan) Jó, nem bánom, ha valóban nem untatják.

KISLÁNY (belép, karján a macska).

ANYA (fennhangon) Marika, a bácsi azt mondta, hogy nem zavarjá-
tok, ezért maradhattok még egy kicsit, de ha kopogok a pad-
lón, tüstént gyertek ebédelni. (El.)

KISLÁNY Igenis!

NAGYAPÓ No, látod, minden jó, ha a vége jó.

KISLÁNY Igen, mert te megmentettél. Ő hazavitt volna.

NAGYAPÓ (nevetve) Anyuka jószívű, én azt hiszem. Csak most
gondba esett.

KISLÁNY Tudod, nem mondhatom, hogy rossz, csak néha az idegei-
re megy az embernek. Mit szólsz a cicámhoz?

NAGYAPÓ Gyönyörű. (Magáhozveszi.) Nem játszanál most te énne-
kem?

KISLÁNY Tudod, mit játszok? Azt, hogy esik az eső, hogy dorom-
bol a cica, és azt, hogy nevet az apukám.

NAGYAPÓ Remek! Hadd halljuk!

KISLÁNY (veri a zongorát) Így esik az eső, kopog, kopog, kopog,
de nekem esernyőm volt, kék esernyőm, és így dorombol a
cica. Ezt nem tudom eltalálni, de apukám az így nevet, így,
meg így is...

NAGYAPÓ Nagyszerű! És mit csináljunk most? Várjuk: az egeret,
vagy pedig beszélgessünk?

KISLÁNY Várjuk az egeret és beszélgessünk is. Arról, hogy mivel
most te az én nagyapóm lettél, anyuka pedig nemsokára ebé-
delni hív, eljöhetnék máskor is a cicával egeret várni? Ma
nem jön az egér!

NAGYAPÓ Én is azt hiszem. De ti ketten, mindennap eljöhettek egérlesre.

KISLÁNY (tapsikol) Juj, de nagyszerű! És mivel Katica az én legjobb barátnőm az életben, te pedig félig az ő nagyapója is vagy, eljöhet ő is?

NAGYAPÓ Természetesen, hiszen félig az övé is vagyok.

KISLÁNY Fele-fele nagyapó!

NAGYAPÓ Az, fele-fele.

(Tompá hármaskopogtatás hallatszik)

Itt az ebéd ideje!

KISLÁNY Jaj, mindennap az az ebéd!

NAGYAPÓ (visszaadja a macskát) Cicc, cicc... Itt van, tessék... Gyere, most majd megmutatom, hogy jössz be hozzám... Láttod, az én csengőm magasan van, nem éred el. Előfordul, hogy bezárom az ajtót. Nos, akkor kopogtass hármat az ajtón, bátran, erősen, hogy halljam.

KISLÁNY Miért hármat?

NAGYAPÓ Hogy tudjam, hogy te vagy. Egyszer magadért, egyszer a macskáért és egyszer Katicáért...

KISLÁNY Négyet fogok kopogni.

NAGYAPÓ Miért négyet?

KISLÁNY Először a cicáért kopogok, másodszer Katicáért, harmadszor magamért, negyedszer pedig teéérted. Négyeszer fogok.

NAGYAPÓ Helyes. Tehát négyet kopogjál. És akkor én mindjárt kinyitom az ajtót. Vizontlátásra, Marika!

KISLÁNY Vizontlátásra, Nagyapó!

NAGYAPÓ Csoda egy kislány! De az a macska is! Egerészni tanulnak. Igeen, egerészni... Nálam ugyan nincs egy fia egér sem, de azt nem áruljuk el nekik. Igazán örülök, hogy eljönnek megint. No, majd legközelebb, ha itt lesznek ezt fogom eljátszani nekik:

Macska lesz a kiscicából,
nagylány lesz a leánykából
nyárból lesz a télidő,
a tanévből szünidő,
hej, de eljár az idő!

Egér lesz az egerkéből,
legény lesz a legénykéből,
vizpárából lesz a hó,
a legényből nagyapó,
fut az idő, hoppla-hó!

A négy után jön az öt,
szerda után csütörtök,
igy mulik el napra nap,
mig új szerda kopogtat!

Igy van ez jól:
minden mulik,
minden újul,
minden mulik,
minden újul,
igy van ez jól!

F ü g g ö n y

Fésüs Éva
A KIVÁNCSI KIRÁLYKISASSZONY

Mesejáték

Szereplők:

Mimimi, királykisasszony
IV. Töhötöm király
Hipp-Hopp udvarmester
Pereces Palkó
Lisztes Tódor
Misi
Marci
Meserádió bemondója
Apród
Pamacs borbély
Kuruzsló
Herceg
Doktor
Hadvezér

A király kísérete, 2-3 vitéz és udvarhölgy

ELŐJÁTÉK

(A meserádió bemondója kilép a függöny elé. Kezében mikrofon. A híreket és az időjelzést papirlapról is olvashatja.)

BEMONDÓ (barátságosan) Halló, itt meserádió!... Halló, itt meserádió!... Csodálatos jóreggelt kívánunk kedves hallgatóinknak!...

Az Óperenciás tenger három hüvelyknyit apadt, a mesebeli görbe törpe szakálla másfél arasznyit nőtt és a kacsalábon forgó vár kiléncszázkilencvenkilencet fordult az elmúlt éjszakán.

A pontos idő: harmincháromszempillantással mult napfelkelte, tizenháromat kukorékolt az udvari kakas. Örömmel jelentjük, hogy Egyedem-Begyedem ország felséges uralkodója, IV. Töhötöm király már felkelt. Őt köszöntjük reggeli zenés műsorunkkal!...

(Valami egyszerű kis dallamra énekelni kezdi. A színpalak mögül cintányérokkal vagy fedőcsattogtatással lehet kísérni)

"Egyedem-begyedem kaskantyu,
cinicin csuparéz sarkantyu,
mesevár kapuján kallantyu,
hármát lép a vakvarju!

Egyedem-begyedem, jóreggelt,
negyedik Töhötöm már felkelt.
szaporán dobog a szivünk, mert
rettentő nagy lármát vert!...

TÖHÖTÖM (a függöny mögött nagyot kiált) Irgum-burgum, vaskalap!

Függöny felmegy

1. KÉP

Szin: a király szobája. A király mos kelt fel. Berendezés: őfelsége fekhelye, mellette széken a ruhái, szögre akasztva a falon a koronája. Hokedlin lavór, a hokedlit le lehet takarni földig érő terítővel, vagy a lábait bevonni sztaniol-papírral, hogy fényes legyen. Töhötöm király prűszkölve mosdik a lavórban, nagyokat krárog, az udvarmester hajlongva áll mellette, kezében a mosakodáshoz szükséges kellékekkel, törülközővel, szappannal, körömkefével. A szoba háttérében asztalkán rádió. A szobának két kijárata van, egyik a palotába, másik a kertbe. Amikor a függöny felmegy, még szólnak a cintányérok a diszletek mögött.)

TÖHÖTÖM (mérgesen) Háppci!... Krrr! Hrr! Háááá!... Zárd el azt a rádiót, udvarmester!

HIPP-HOPP (odaugrik) Igenis, felséges királyom!

(A köszöntőnek végeszakad.)

TÖHÖTÖM (csapkodja a vizet) Még csak ez hiányzott! Zenés köszöntő! Pfüüü! De udvari főmosdató, az nincs! Pfüüü!... Egyedül kell mosakodnom!... Egy királynak! és ráadásul hideg vízben! Brrr! Érted-e, Hipp-Hopp udvarmester? Hideg vízben!... Hápci!

- HIPP-HOPP (meghajolva) Vettem észre tüsszentését!... Értem felség (A fekhely párnája alól zsebkendőt vesz ki és odanyújtja) Tessék, a zsebkendője!
- TÖHÖRÖM (odatartja az orrát) Fujd ki az orromat!
- HIPP-HOPP (engedelmeskedik) Igenis!
- TÖHÖTÖM (nagyot fuj) Pfuuuu!... Nna!...
(Az udvarmester zsebrevágja a zsebkendőt.)
- TÖHÖTÖM Most nézd meg a nyakamat. Jó lesz-e már?
- HIPP-HOPP (nézegeti) Ha meg nem sértem, felség, egy kis dörzsölés még ráfér. Itt hátul, a füle mögött!
- TÖHÖTÖM (pacskol a vizben) Pfüü! Mi van a fülem mögött?
- HIPP-HOPP Hm.. izé... bocsánat... ott még nem egészen tökéletes. Talán horzsakövel lejön. (Átadja.) Parancsoljon felség.
- TÖHÖTÖM De a száZRáncos bugyogóját, mi vagyok én? Hápci!...
Belebetegszem ebbe a mosakodásba!
(Dörzsölgeti a füle mögött.)
- HIPP-HOPP (ijedten) Életem, halálom kezébe ajánlom...
- TÖHÖTÖM Ne ajánld, udvarmester, ne ajánld! Inkább arra felelj, hogy hová tűnt az udvari főmosdató, meg az udvari vízmelegítő?
- HIPP-HOPP Ó, felséges királyom... mind a ketten nyulcipőt huztak.
- TÖHÖTÖM (dühösen) Micsoda? Értelmesen beszélj, mert hátrakötetem a sarkadat! Mit jelent az, hogy nyulcipőt huztak?
- HIPP-HOPP Irgalom, kegyelem! Az azt jelenti, hogy... illa be-rek, nádak erek!
- TÖHÖTÖM (lecsapja a horzsakövet, vizes arcával fenyegetően közelít az udvarmesterhez, aki lépésről-lépésre hátrál) Hááá!..
Krrr! Hrrr!
- HIPP-HOPP Akarom mondani... mind a ketten kereket oldottak!
- TÖHÖTÖM Szóval megszöktek?
- HIPP-HOPP Meg.. Még az első kakaskukorékolás előtt.
- TÖHÖTÖM (hirtelen összeomlik) Jajajaj!... Megszöktek! Már ezek is!... Hápci!
- HIPP-HOPP (ujra készségesen) Vettem észre, felség! Mit adhatok? Kéztörlőt? Lábtörlőt?
- TÖHÖTÖM (elkeseredetten) Lepadót!... Hápci!
(Az udvarmester a karján tartott jókora törülközőt ráborítja, őfelsége hátát dörzsölgeti, száritgatja, amíg a király beszél.)
- TÖHÖTÖM És most megpróbálok nyugodt lenni. Mondd csak, Hipp-Hopp, hányan szöktek meg az udvaromtól, amióta az első zöldhagyma szára kihajtott?
- HIPP-HOPP (abbahagyja a törlést, a király ezután egyedül törülközik tovább) Azonnal előveszem a nyilvántartásomat! (A zse-

béből hosszú papirtekercset huz elő, arról sorolja) Tehát... először a főlovászmester, utána az allovászmester... a parádés kocsis, a vízfordó ember, a kincstárnok, a raktárnok, a pincemester és a pohárnok, a szobalányok, a lakájok, a tyúkász meg a tehenész, tizenöt udvari zenész, a fűtő, a hűtő, a morzsaösszegyűjtő, a cipőfényesítő, a borsógömbölyítő, a kukta, a dajka...

TÖHÖTÖM (rémülten) Elég, elég, hagy abba! Hiszen maholnap egyedül maradok a lánnyal a palotában!

HIPP-HOPP (komoran) Attól óvja meg az ég felségedet!

TÖHÖTÖM Add az ingemet! Meg kell tanulnom egyedül belebujni, mert egy szép napon te is felveszed azt a bizonyos nyulcipőt. (Bebujás az ingbe, az udvarmester segítségével.)

HIPP-HOPP (közben beszél) Csavarodjam meg, mint a dugóhuzó, ha ilyesmire vetemedem! Életem-halálom...

TÖHÖTÖM (legyint) Elég! Mind ezt mondjátok, de csak addig, amíg fel nem teszi nektek a lányom a kilencvenkilencedik kérdést. Akkor aztán országot, királyt, hűséget, mindent feledtek és úgy elszaladtok, mintha a sárkány kergetne.

HIPP-HOPP Bocsnát felség, még annál is gyorsabban!

TÖHÖTÖM Ó, szörnyűség! Hát az én lányom már a hétfejű sárkánynál is rémitőbb?

HIPP-HOPP Uram, királyom, a sárkány nem kérdez! De én fogadom, hogy az utolsó feleletemig kitartok.

TÖHÖTÖM (leül a fekhely szélére) Na, majd meglátom! És most huzzuk fel a zoknimat, udvarmester!

HIPP-HOPP (felveszi a székről az egyik zoknit) Boldogan! Kérem a felséged jobb lábát!

TÖHÖTÖM (odanyújtja) Tessék!... Hiii, te vigyázz, mert csiklandós a talpam!

HIPP-HOPP Már fent is van, felség!

(A király magasra tartja a lábát, a zoknin hatalmas lyuk éketelenkedik. Mozgatja benne a nagylábujját.)

TÖHÖTÖM (felkiált) Mi ez? Mit látok? Káprázik a szemem?

HIPP-HOPP Nem felség. Én is látom.

TÖHÖTÖM Mit látsz?

HIPP-HOPP (zavartan) Hát... azt, hogy kilátszik a felséges nagylábujja!

TÖHÖTÖM (majdnem zokog) Nekem!... Egy királynak! Jajajaj, hová jutottam!

HIPP-HOPP Magam is mélyen megrendültem, de semmit sem tehetek. Minden zokni lyukas, mert az udvari stoppoló is... hm... illa berek!

TÖHÖTÖM Mikor szökött meg?

HIPP-HOPP Amikor a bűbájos Mimimi királykisasszony száztizenhatodszor kérdezte meg tőle, hogy hol volt az a sok lyuk, mielőtt a zoknira került.

TÖHÖTÖM (lihegve) Hallatlan!... Ezt nem bírom ki! (Kapkodja a levegőt.)

HIPP-HOPP Rosszul van felséged? Tüstént kinyitom a kertbe nyíló ajtót! (Odafut, kinyitja, majd a királyt odatámogatja.) Csak egy szippantást a friss levegőből! Mindjárt jobban lesz!... Csak egy sóhajtást! Csupa virágillat!

TÖHÖTÖM (nagyokat sóhajt) Oóóóóh!...

HIPP-HOPP Na, még egyet!

TÖHÖTÖM Áááááh!

HIPP-HOPP Pillantson ki a rózsafákra! Minden bánatát elfelejti, még azt is, hogy a szépséges Mimimi királykisasszony...

MIMIMI (a szinfalak mögött pajkosan, vidáman felkiált) Huhuuuuu!...

HIPP-HOPP Jaj, itt jön! Végünk van! Észrevett!

(A király visszatámolyog a fekhelyéhez és leroskad.)

MIMIMI (beszalad, először csak az udvarmestert veszi észre, arra csap le vidáman és szaporán sorolt kérdéseivel)

Jó, hogy látlak udvarmester!

Miért van már megint reggel?

A gyöngyvirág

mit csinál a harmatcseppel?

Tarka lepke

milyen muzsikára táncol?

Ha megrázom

mi potyog a körtefáról?

HIPP-HOPP Most még csak sárga cserebogár potyog, szépséges királykisasszony, mert egész Egyedem-begyedem országban május van, de...

MIMIMI (kacagva közbevág) Ó, de mókás!

Cserebogár? S miért sárga?

Azt sem értem,

hogyan került a körtefára?

Udvarmester!

Nem fáj neki, ha lepottyan?

Mért nem alszik

lent, a pöszmétebokorban?

TÖHÖTÖM (szigorúan rászól) Kérlek, Mimimi, hallgass!

MIMIMI (boldog meglepetéssel fedezi fel az apját, odafut hozzá, hizelegve simogatja, még az ölébe is beleülhet)

Királyapám!

Vidám jóreggelt kívánok!

Homlokodon

mért látok sötét ráncot?
Miért nő ki
minden éjjel a szakállad?
Nem vagy beteg?
Kerek arcod olyan sápadt!

TÖHÖTÖM (kapkodja a fejét a lánya simogató ujjacskái elöl) Édes-
lányom, ha mégegyet kérdezel...!

MIMIMI (bájos sértődöttséggel felugrik, perdül egyet, majd ismét
szaporán folytatja)

Tán haragszol?
Ejnye-bejnye, be sajnálom!
Tüskét láttál
harmatlepte rózsaaágon?
Varasbékát
meglapulni tiszta vízben?
Mit tehetnék,
hogy a kedved felderitsem?

TÖHÖTÖM Még ezt is kérdezed? Adta rettenetes lánya! (Lerántja
a lyukas zokniját, lobogtatja) Azonnal stoppold meg valameny-
nyi zoknimat a saját kényes kezeddél!

MIMIMI (vidáman) Kész örömmel!
Legalább majd elmeséled,
hogy hegyezték
leghegyét a tű hegyének?
Miből készül
cérna, olló, stoppolófa?
Fejecskémet
töröm rajta hetek óta!

(Kacagva kifut, de még visszakiabál) Mintjárt hozom a varró-
dobozomat!

TÖHÖTÖM (földhöz vágja a zoknit) Átkozott fuszekli!

HIPP-HOPP (riadtan) Most mi lesz, felség?

TÖHÖTÖM Mi lenne? Mindjárt visszajön és tovább kérdez!... Ta-
lálj ki valamit, udvarmester!

HIPP-HOPP Tudom már! Borotválkozni kell felségednek, mert
borotválkozás közben nem lehet beszélni.

TÖHÖTÖM Óriási! Azonnal hivd az udvari borbélyt!

HIPP-HOPP Ha még megvan!... (Kifelé futtában kiabálja, a szin-
falak mögül is hallatszik a hangja) Pamacs! Pamacs!...
Azonnal gyere! Töhötöm királyt meg kell borotválni! Gyor-
san!

(Hipp-Hopp a palotába vezető ajtón megy ki, hátul körbe fut,
s visszatér ismét ugyanott, az udvari borbélyt tuszkolva ma-
ga előtt.)

HIPP-HOPP Erre! Erre gyorsan!...

BORBÉLY Itt vagyok, felség! Parancsára!... Jaj, de kifulladtam!

MIMIMI (hirtelen beszalad a nyomukban)
Megálljatok, jövök én is!

HIPP-HOPP Jaj, elkéstünk!
Meghül eremben a vér is!

BORBÉLY (odavan) Eróm elhagy!

MIMIMI (a borbélyhoz)
Hahahaha!
Te vagy ez a futóbajnok?
Ej, no nézd csak,
ne vágj ilyen hosszú arcot!
Mondd meg inkább,
miből van a szappan habja?
A buborék
ezer színét mitől kapja?
Miért nem kell
bajuszkötő a cicának?
S miért nem nő
bajusza egy királylánynak?

BORBÉLY Uramfia!

MIMIMI Miből van a pamacs szőre?

BORBÉLY Borz farkából!

MIMIMI S ki megy érte a mezőre?
Minden borbély
kiküldi az öregapját?

BORBÉLY (türelmét vesztve)
Küldi ám a kacifántos vaskalapját!

MIMIMI (édesen felkacag)
Mit nem mondasz!?

BORBÉLY Nem faragtak engem fából!
Inkább menten
kiszaladok a világból! (El.)

MIMIMI (utána fut) Állj meg, állj meg!

BORBÉLY (kintről) Köd előttem, köd utánam!

HIPP-HOPP Irtózatos! Ez is elment!

TÖHÖTÖM (komor megadással)
Növeszthetem a szakállam!

(Függöny, vagypedig sötét lesz, mialatt kicserélik a szinpad berendezését egy asztalra, székekkel.)

2. KÉP

(Szin: egy ebédlő a királyi palotában. Egy apród igazgatja a székeket.)

HIPP-HOPP (bejön az egyik ajtón) Hé, apród!

APRÓD (odafordul) Parancsodra udvarmester!

HIPP-HOPP Hányan vagytok még a palotában?

APRÓD Sajnos én egyedül. A társaim megszöktek, mert a bűbajos Mimimi...

HIPP-HOPP (közbevág) Elég! Tudom! Éppen ezért Töhötöm királyunk sürgönyöztetett a Tudósok Tornyában lakó három legokosabb tanácsosának, Bölcs Ubulnak, Bölcs Manónak és Legbölcsőbb Kelemennek...

APRÓD (eltátja a száját) Óóóóó!

HIPP-HOPP ... hogy tüstént jöjjenek ide, mert felséges türelme elfogyott, és még a reggeliző asztalnál meg óhajtja velük tanácskozni, hogy mivel vessenek véget a királykisasszony szünni nem akaró kíváncsiságának.

APRÓD Ó!... Ó!

HIPP-HOPP Ne tátsd a szádát! Ugorj, teríts asztalt négy személyre! Friss perec is legyen rajta bőven, mert ez a felséges király parancsa!

APRÓD (vakarja a fejét) Baj van, udvarmester. Se perec, se kifli, de még egy zsemlyevagy egy falat kenyér sincs az egész kacsalábon forgó palotában!

HIPP-HOPP Micsoda?

APRÓD Az éjjel nem sütöttek. Be se gyujtottak a királyi kemencébe, mert eltűnt az udvari pék!

HIPP-HOPP Hiszen az este még megvolt!?

APRÓD Az igaz, de aztán a királykisasszony tőle is kérdezett valamit.

HIPP-HOPP Irtózatos! Most mit tegyek? A bölcsek az első sárkányvonattal érkeznek! Honnan vehetnénk gyorsan péksüteményt?

(Ebben a pillanatban a szinfalak mögött megszólal harsány hangon Pereces Palkó: "Friss a perec! Finom a ropogós sós-perec! Tessék, tessék, perecet tessék!")

HIPP-HOPP Mi ez? Cseng a fülem?

PALKÓ (hangja kintről) Friss perecet tessék!

HIPP-HOPP (boldogan) Nem cseng! Jól hallottam! Odakint perecet árul valaki! Apród!

APRÓD Igenis!

HIPP-HOPP Szaladj érte gyorsan!

APRÓD Igenis! (El.)

HIPP-HOPP (ujjongva) Meg vagyunk mentve!... Meg vagyunk mentve!

PALKÓ (be az egyik ajtón) Szerencsés jónapot! Friss perecet tessék! (Leteszi a kosarát az asztalra.)

HIPP-HOPP (izgatottan) Neked is jónapot, te legény! Mennyi perced van?

PALKÓ Pontosan hetvenhét. Se több, se kevesebb.

HIPP-HOPP Mi az ára?

PALKÓ Egy ezüstkrajcár darabja!

HIPP-HOPP Áll az alku! Mind megvettem!

PALKÓ Akkor az annyi, mint hetvenhét ezüstkrajcár!

HIPP-HOPP Borítsd az asztalra!

(Palkó hirtelen elámulva tekint a másik ajtóra és félbemarad a mozdulata.)

HIPP-HOPP Mi az? Fennakadt a szemed?

MIMIMI (befut az ajtón, kezében stoppolófán egy zokni, a fonálon hatalmas csomó, azt rángatja, panaszosan szól az udvarmesterhez)

Udvarmester!

Ha már lyukas zoknit varrok,
segíts rajtam!

Oldd ki ezt a nagy gubancot!

(Most veszi észre Palkót, meglepődik, hadonászó kezével beleszur az ujjába)

Au!... Az ujjam!

Csunya tüvel beleszurtam!

PALKÓ Bocsánatodat kérem, szépséges királylány!

MIMIMI (szepegve) Bocsánatot?

Nézd, hogy vérzik!

PALKÓ Ej, de bánom!

Ingem ujjából letépek...

(lehasítja) bepólyálom...

(bekötözi, Mimimi türi)

No! Ugye, már nem is érzed?

MIMIMI (csodálkozva) Hát te ki vagy?

PALKÓ Pereces Palkónak hívnak!

MIMIMI Érdekes név!

PALKÓ (kedvesen) Szemed úgy ég, mint a csillag.

Kár, hogy könnyes.

MIMIMI Kedves szavad megvigasztal.

Mesterséged?

HIPP-HOPP (legyintve) Pékinas ez! (Tesz vesz az asztalon, majd közben kimegy.)

MIMIMI (lelkesen) Ó, csakugyan?
Nem beszéltem
még igazi pékinassal!

PALKÓ Szép királylányt
közelről még én se láttam.
Sose jártam
ilyen fényes palotában.

MIMIMI Maradj hát itt,
igazán szívesen látlak.
Meséld el, a
pékinasok mit csinálnak?

PALKÓ Sok a munka.
Kovácsolunk, bedagasztunk.
Te még álmodsz,
amikor mi már nem alszunk.
A sok cipót
bevetjük a kemencébe,
tüzelünk, hogy
jól megsüljön a kenyérke.
Kiflit sodrunk,
szépre fonjuk a kalácsot...

MIMIMI (eddig áhitattal csüngött a pékinas szavain, most már nem
állja meg, hogy bele ne kérdezzen)
Hát a piros
kenyérhéjat hogy csinálod?
Hogy ragasztod kiflire a kiflivéget?

PALKÓ (meghökkenve)
Kenyérhéjat?...
Kifli... (nagyot nyel) Jaj! Hát ezt
se érted?
Nincs az külön!

MIMIMI Nincs? De vicces! Én azt hittem!
Most már tudom.
Érdekel ám engem minden!...
Hány inged van?

PALKÓ (szégyenlősen)
Csak ez az egy.

MIMIMI (ijedten) És eltépted?
Csak azért, hogy bekösd az én
kezecskémet?...
Mégfizetem!

PALKÓ Senki pénze nem kell érte!

MIMIMI Büszke vagy?... Hát...
akkor vidd el ezt, cserébe!

(Ruhájáról leveszi a rózsát és azt nyújtja Palkónak.)

PALKÓ (áhitattal) Ezt a ... rózsát?

MIMIMI (kedvesen) Eddig a ruhámon hordtam.

Fogd hát! Ne félj!

Van még sok az udvaromban.

PALKÓ (elveszi) Ez a legszebb!

Csak az arcod üdébb nála.

(felszisszen) Jaj!... De szur is!

Megbökött a tuskés szára!

MIMIMI Visszaszurtam?

Ó, igazán nem akartam...

PALKÓ (elneveti magát)

Igy egyenlő!

MIMIMI (ő is felkacag)

Most már nem leszünk haragban!

(Mindketten vidáman nevetnek, de Mimimi hirtelen abbahagyja, mert újra elfogja a kérdezősi láz.)

MIMIMI Tudod, Palkó,

én ebből csak azt nem értem,

kertben, réten,

mért nincs rózsza tövis nélkül?

Bársonyszirma miből készül,

s miért hervad oly korán?

Nap hevétől miért lankad,

s miért üditi a harmat?

Felelj erre, szaporán?

PALKÓ (meglepetten)

Ezt se tudod?... Vegyük sorra.

Bimbóból feslik a rózsza

nyári napfény melegén.

Lassan bontogatja kelyhét...

HIPP-HOPP (bejön, hangosan)

Küszöbön a három vendég!

Szedd a sátorfát, legény!

MIMIMI

Mit kiabálsz? Jöhet bárki,

egy vendég sem érdekel!

Nem látod, hogy végre van, ki

kérdésekre megfelel?

HIPP-HOPP (méltósággal)

Sajnálom, királykisasszony,

ezt már nem engedhetem!

Én vagyok az udvarmester,

örködöm az illemen.

Magas vendég érkezése
előkelő pillanat,
s ilyenkor egy pékinasnak
kívül mégis tágasabb!

(Jelentőségteljes mozdulattal ajtót mutat Palkónak. Függyöny.)

3. KÉP

(Szin: Pékműhely. Dagasztóteknő, a falon sziták, rosták. Lisztesláda, szakajtók. Egy falipolcon rádió. Liszteszsákok is lehetnek a szinen, papírral kitömve. Misi és Marci, a két pékinas immel-ámmal dolgozik, egyik dagaszt valamit, a másik éppen a kötényét köti fel és közben énekel.)

MISI (dudolva) Pékinasnak bus a sorsa,
szép kalácsból csak a morzsa
és a vége jut neki,
hej, pedig de kedveli!

(Fütyürész)

Lisztes Tódor a pékmester,
megszid este, megszid reggel...

MARCI (ijedten rászól) Vigyázz, Misi! Meghallja! Ugyis majd megpukkad!

MISI Ehh, itt még a nóta is torkán akad az embernek!

MARCI Más ugysem akad meg rajta! Hihih!

MISI Mit vigyorogsz, mint a molnárné macskája? Elég baj, az, hogy Pereces Palkó miatt is rajtunk tölti ki a mérgét. Ha még sokat késik ez a kétballábas, hát fuccs az ebédünknek!

MARCI Ez pedig nem igazság, mert mi dolgozunk!

MISI Okos Morzsa Marci! Azt hiszed, majd megkérdezi tőled Tódor mester, hogy mi az igazság?... Dehát hol lóg ez a Palkó?

MARCI Nem tudod? Árulja a peracet! Ma ő volt a soros!

MISI Ne legyen Nullás Misi a nevem, ha ennyi idő alatt el nem adnék egy kosár sósperecet!... Mafla!

MARCI Azám!... Emlékszel, amikor fejfel beleesett a lisztes hombárba? Hahaha!

MISI Hahaha! Tényleg!

MARCI Elhitte, hogy a hombár fenekén... hahaha, hogy ott van a kemencelyuk kulcsa! Hahaha! A kemencelyuké!

(Pukkadoznak a nevetéstől, már Marci is abbahagyta a dagasztást.)

PALKÓ (be az utcai ajtón) Mit nevettek?

MARCI (feléje fordul) Hahaha!... Ugy-e, elhitted, Palkó?

PALKÓ (az esze másutt van, megáll, maga elé mondja) Még most is alig hiszem. Olyan szép volt, mint egy álom!

MISI, MARCI (majd megpukkadnak) Hihíhi! Huhuhu! A lisztes hombár?

PALKÓ Ostobák! Én a királykisasszonyról beszélek.

MISI A királykis... hahaha! Elment az eszed?

MARCI Mintha bizony láttad volna?

PALKÓ Nemcsak láttam, beszéltem is vele!

MARCI Hahaha! Hihíhi!

MISI (Marcira borulva) Elájulok! Fogjanak meg!
(Ájúldozást mimelve hátrál a belső ajtó felé, onnen hirtelen kilép Tódor mester és elkapja.)

TÓDOR Megfoglak! (Jól megrázza Misit.)

MISI (ijedten felkiált) Jajajaj! A mester!

TÓDOR Miféle viháncolás van itt?

MISI Dolgoztunk!

MARCI Majd beleszakadtunk!

MISI De ez a Palkó olyat mondott, hogy...

TÓDOR (megrázza Misit) Milyet?

MISI Jaj, eresszen el, mester uram!... Azt mondta, hogy beszélt a királykisasszonnyal!

TÓDOR (meglepetésében elereszti Misit, fenyegetően lépked Palkó felé). Micsodaaaa???

MARCI Bolondnak tart minket, pedig neki van motoz a fejében!

PALKÓ (nem ijed meg, állja a mester pillantását) Én igazat mondtam. Igenis, voltam a palotában. Olyan fényes ott minden, hogy káprázott a szemem tőle.

TÓDOR Káprázik ám mindjárt az én csattanós tenyeremtől! Hol kószáltál kora reggel óta?

PALKÓ A palotában. Mester uram nem hiszi? (Mutatja) Nézze, üres a kosaram. Mind a hetvenhét peracet eladtam. Király asztalára került valamennyi!... Hát nem örül neki?

TÓDOR Tedd lóvá az öregapádat, de ne Lisztes Tódor kétkemencés pékmestert! (Ordítva) Hol csavarogtál?

PALKÓ Megmondtam. Én nem hazudok. Még egy szál rózsát is adott a királykisasszony... (előveszi) Nézze!

TÓDOR Hej, te ilyen-olyan, ringyes-rongyos hazudozós mester-szomorító! Ne rózsát mutogass nekem, hanem a perecek árát! Ha eladtad, ki is fizették. No, ide vele!

PALKÓ (most kap észbē, megrémül, dadogni kezd, zsebéhez kap) Jaj... az árát... el is felejtettem!

TÓDOR Millió liszteszsák!

MISI, MARCI (kárörvendően vihognak) Hihíhi!

PALKÓ Mester uram, megbocsásson, most jutott eszembe, hogy nem fizették ki a perecek árát.

- TÓDOR Nem-e? ... Te! Vigyázz, hogy mit beszélsz, mert dutyiba dugatlak! Még hogy a királyi palotában nem fizettek?
- MISI, MARCI (egyszerre, gunyos, vontatott hangon) A szépséges királykisasszony???
- PALKÓ Nem a királykisasszony! Az udvarmester.
- TÓDOR Engem akarsz becsapni, te hazug, semmirekellő Pereces Palkó?
- PALKÓ (meghökkenve) Jaj, mit mondott, mester uram?
- TÓDOR Loptad a rózsát is! Kerítést másztál érte. (Durván megragadja Palkó szakadt ingujju karját) Csupa rongy az inged ujjai!
- PALKÓ Nem azért... A királykisasszony.
- TÓDOR (közbeordít) Szájadra ne vedd a nevét! Most pedig lódulj, mert amíg a hetvenhét ezüst krajcárt le nem számolod, ide a markomba, addig se hajlékod, se kenyered nálam!
(Kilóditja Palkót az ajtón a gallérjánál fogva, azután nagydühösen becsapja az ajtót, megfordul és mérgesen fúj.) Nna...! Hát ti?
- (Fenyegetően végigméri a másik két inast, akik egyszerre nagyon alázatosak lesznek, zavarukban és tehetetlenségükben hizelgő hangon, rettentő hamisan énekelni kezdenek)
- MISI, MARCI Mi jók vagyunk, mert...
Pékinasnak lenni jó,
gingalló, langalló!
Kifli, zsemlye, friss kenyér,
jut, amennyi belefér!
Pékinaska vigan él!
szája mindig fülíg ér!
- TÓDOR (mérgesen) Elég a naplopásból!
- MARCI (elszántan) Mester uram, mindjárt dél. A meserádióban is delet harangoznak... (Odamegy felkattintja.)
(A rádió mögött, a színpalak mögül csengető harangozás hallatszik.)
- TÓDOR (vészjósló hangon) Uuuuuuugy?
- MARCI Azt gondoltuk Nullás Misivel, hogy mi ketten megennénk a Pereces Palkó ebédjét is, nehogy kárba vesszen.
- TÓDOR Hát nem bánom, legyen a tiétek.
- MARCI, MISI (felujjongva) Jaj de jó!
- MARCI (mohón) Mi van ebédre?
- TÓDOR (elkiáltja magát) Nyakleves, fülcimpa rezegővel!...
(Az inasok szétugranak, visitanak, gyors függöny. A függöny mögül pofoncsattogás, visitás, azután csend lesz.)

BEMONDÓ (a mikrofonnal ismét kilép a függöny elé)

Kisharang, nagyharang,
delet hirdetett e hang.
Asztalon van az ebéd,
de mielőtt megennéd,
jól hegyezd a füledet,
bemondjuk a hireket!

(Gongütés a függöny mögött)

... Halló, itt Meserádió! Jóreggelt kívánunk déligalvó hallgatóinknak, - a koránkelőknek pedig malacfarkat az eddmeglevesbe! Folytatjuk adásunkat. . . Mindenki kapaszkodjék meg, mert akkora ujságot mondunk, hogy a világ lustája is talpra ugrik tőle!

(Újabb gongütés a függöny mögött)

Egyedem-Begyedem ország uralkodója, IV. Töhötöm király, kora reggel óta törte felséges fejét, három legokosabb tanácsosával együtt, aminek eredményeképpen hetedhét országnak és valamennyi alattvalójának tudtára adja a következőket. Félországát nyerheti el az a halandó, aki a szépséges, folytonkérdező királykisasszony vészes kíváncsiságára orvosságot, vagy bármi más gyógymódot talál! Bergengóciától Teketóriáig, Göböljárástól az Óperenciáig mindenki jelentkezhetik a kacsalábon forgó palotában!

(Frissen, hívogatva)

Tessék, gyorsan,
hosszu sorban,
palotába besétálni,
a szerencsét kipróbálni!
Doktorok és királyok,
üstfoltozó cigányok,
gazdagok és szegények,
válogatott legények,
gyertek, gyertek, gyertek,
félországot nyertek!

(A függöny mögött cintányér csattogás, zszibongás.)

Mivel az érdeklődés máris óriási, helyszíni közvetítést adunk IV. Töhötöm király udvarából. Adásunkat a világ végéig elviszi a szél. . . Kedves hallgatóink, kapcsoljuk a palotát!

(Függöny felmegy, a bemondó hátrahúzódik, de ott marad a szinpad egyik oldalán, onnan közvetít.)

4. KÉP

(Szin: a király trónterme. Töhötöm király palástosan, koronásan középen ül, egy karosszéken, mellette alacsonyabb kisszékek teljes diszben a királykisasszony. Félkörben udvari nép. Jobbra- és balra kijárat, egyik oldalon bejönnek, a másikon kimennek a szerencsepróbálók. Hipp-Hopp udvarmester bo-csátja be a jelentkezőket.)

BEMONDÓ Ó, ha látnák hallgatóink
hogyan ragyog a palota!
Csak az elgyötört királynak
felleges a homloka.
Körben állnak a vitézek,
udvarhölgyek, szép urak,
nevetgélnek, sugdolóznak,
izgatott a hangulat,
mert ki eddig ideállt,
egy-től-egyig pórul járt.
Ötven tudós, kalapos,
tizenhárom lakatos,
hét országnak ija-fia,
kefekötő, csizmadia,
bejött büszkén, futott gyáván,
s egyre kérdez a királylány!

HIPP-HOPP (egy öregembert tessékel be az ajtón) Te következel,
öreg! Mi vagy?

ÖREGEMBER (meghajlik a király felé, úgy mondja) Kuruzsló!

TÖHÖTÖM Vigyázz,
ha e trón előtt megállsz,
mert a próbatétel nehéz.
Nem segít, csak éles ész,
fonom furfang, tudomány!
ÖREGEMBER Meggyógyítom én e lányt! . . .
Zsebem gyógyfűvel teli,
holdvilágnál szedtem őket,
forrt belőlük fanyar főzet,

(Üveget, poharat vesz elő és közben tölt.)

mézarany szín, furcsa lé!
Nyelvét ulti csak belé,
s elakasztja a szavát!

TÖHÖTÖM Édes lányom, idd ki hát!

MIMIMI (kiváncsian elveszi a poharat)

Aranyfőzet?

(belekóstol, cuppog, izlik neki, hirtelen mind kiissza, azután újra nyújtja az üres poharat az öregembernek)

Tölts még többet!
Jó az ize, nem köhögtet.
Vén kuruzsló, hogy csináltad?
A füveket hol találtad?
Ültetted vagy vadon termett?
Hogy lett ilyen szép színű?
S egyáltalán igaz-e, hogy
hallani, ha nő a fű?

ÖREGEMBER (rémülten)

Inkább elhagyom a termet!
Megőrülök!... Végem! Végem!
Öreg fejjel ilyet értem!...

(üvegestől, poharastól, jajgatva kiszalad. Mimimi jóízűen kacag, a királyt legyezgetik.)

MIMIMI No még ilyet! Hogy megijedt!

TÖHÖTÖM (aléltan) Ilyen szégyent!... Udvarmester,
jelentsd, ki következik?

HIPP-HOPP Gazdag herceg! Kincseivel
pince, padlás megtelik!

HERCEG (nagy ékszerdobozzal bejön, meghajlik, a dobozt kinyitja
és sorba mutogatja, amit hozott)

Szép királylány, kérve kérlek,
fékezd meg a nyelvecskédet.
Nézd, mit hoztam! Fülbevalót,
csupacsipke nyakravalót,
drágaköves hajcsatot.
Ha elhallgatsz, megkapod!

MIMIMI (ártatlanul) Miért hallgassak?

HERCEG (esdeklőn letérdel)

Térden állok!

MIMIMI Kikopik a szép nadrágod.

Nem sajnálsz?

HERCEG Csekélység lesz,

Ha kibirod, hogy ne kérdezz!

MIMIMI (édesen kacagva)

Hahahah!... Igazán?
Nem tudsz megfelelni tán?
Nem tudod, hogy
mire jó a cica farka?
Miért van a fűzfán barka?
A pillangó miért tarka,
s ha nem tarka, miért nem az?
Miért kérek a mosdótál?
A napocska éjjel hol jár?

Mi feketébb a hollónál,
s miért piros a pipacs?

HERCEG (felugrik, fejét fogva kiabál)

Irgalom! Irgalom!

Ugy elfutok, amit hoztam
vessen az is! Itt hagyom!

(Felrugja az ékszeres dobozt, elszalad.)

(Zsibongás, izgalom.)

TÖHÖTÖM

Jaj! Van-e még valaki?

HIPP-HOPP

Uram, király, rengetegen
reménykednek odaki.

Itt jön mindjárt ez a doktor,
világszerte hirneves!...

(Doktor be. Köpaszfejű, kezében orvosi táska, orrán pápaszem.
Egyenesen a királykisasszonyhoz siet, szaporán vizsgálja,
mindig mondja, amit csinál.)

DOKTOR (lázmérőt dug a királylány hóna alá, pulzusát tapogatja)

Mérem lázát!... Vérnyomását!

Érverése tul heves!

Borogatás biztos hatás!

Azonkívül ólomvizet rendelek.

Nyelveére kell csepegtetni,
elnehezül s nem pereg.

Éjszaka meg nadragulyát
rakjon a feje alá!

(Körülnéz) Egy kanalat kérek szépen!

(Egyik udvari ember kanalat nyújt neki)

Ugy... Királylány, mondd, hogy "á"!

MIMIMI

Miért "á" és mért nem "ü"?

Miből van a kanál és te
mitől vagy kopaszfejű?

Ha öntöznék a fejedet
nem nőne ki rajta haj?

DOKTOR (eldobja a kanalat)

Rettenetes!... Döbbenetes!

Gyógyíthatatlan e baj!

A királylány menthetetlen!

Fusson, ki amerre lát!

(elrohan)

TÖHÖTÖM (ájuldozva)

Vizet!... vizet! én is mindjárt
elhagyom a palotát!

(Vizet adnak neki, Mimimi ártatlanul vonogatja a vállát.)

- HIPP-HOPP Uram, király, csillapodjál!
Itt egy zordon hadvezér!
Hátha ennek sikere lesz...?
Pattogó hangon beszél.
- HADVEZÉR (csizmában, csákóban, oldalán karddal, beront. Jókora
bajusza is lehet) Hol az a lány??!...
(Mimimi meglepetésében feláll.)
- HADVEZÉR Te vagy lelkem?
- MIMIMI Mit akarsz?
- HADVEZÉR Elhallgass menten,
mert ha kardomat kirántom,
nyelvecskédet - nyissz! - levágom!
- TÖHÖTÖM Ez már teszi!
- MIMIMI (bájosan, a legcsekélyebb ijedség nélkül)
Mért vagy mérges?
Illik ez egy hadvezérhez?
Mondd el inkább,
a csatákat hogyan vivják?
A sok huszár
miért olyan görbelábu?
Ha elsütik
mitől szól nagyot az ágyu?
- HADVEZÉR (felordít, hajához kap) Háááá!
- MIMIMI Ki ne tépd a hajadat,
hiszen így egy szál se marad!
Arra felelj,
hogyan csinálják az ezüstöt?
Mivel kormozzák a füstöt?
Ki fujja a szeleket?
És a magot - mondd meg végre! -
hogyan teszik a cseresznyébe?
Van-e erre felelet?
- HADVEZÉR Van ám, láncos teringette,
puskaporos szedte-vette!
(a királyhoz fordul)
Én e lánnyal jól elbánnék,
áristom kell, nem ajándék!
Felség, zárasd a toronyba!
- MIMIMI (sértődötten)
A toronyba?
- HADVEZÉR Azonnyomba!
- MIMIMI (sirósan) Ó, goromba! Bezáratnál
az otromba vártoronyba?

HADVEZÉR (zordonan)

Legyen rajta hét lakat!
Ha nem lesz kivel beszélgess,
meggyógyulsz egy hét alatt!

TÖHÖTÖM (örömmel felkiált)

Igazad van, katona!

MIMIMI (zokog)

Nem megyek oda soha!

TÖHÖTÖM

Vitézeim, fogjátok meg!
bárhogy is szeretem őt!

(Két vitéz kétfelől megfogja a királykisasszonyt a karjánál
fogva, Mimimi sirva toporzékol, hadonászik)

MIMIMI

Ne bántsatok! Eresszetek!
Félre, semmirekelők!

TÖHÖTÖM

Csend legyen!

MIMIMI

Nem hallgatok!
Ugy félek... sötét van ott?
rossz penésszag és hideg!
Királyapám, nincs szived?

TÖHÖTÖM

Nincs, ha mondom, rontom-bontom,
jól beszélt a hadvezér!

HADVEZÉR (ravaszul)

Remélem, hogy jótanácsom
egy félországot megér?

TÖHÖTÖM (tapsol, az ajtó felé néz, mintha hívná)

Íródeák! Tüstént írjuk
az ajándék levelet!

(Az íródeák helyett Pereces Palkó lép be, nagyon izgatottan)

TÖHÖTÖM

Hát ez meg ki?

HIPP-HOPP (odaugrik, utját állja Palkónak)

Egy pékinas!... Későn jöttél,
ki veled!

PALKÓ (elszántan)

Nem úgy van az, udvarmester!

MIMIMI (felkiált)

Palkó!

HIPP-HOPP

Mit akarsz gyerek?

PALKÓ

Hetvenhét ezüstkrajcárom azonnal
fizesse meg!

HIPP-HOPP (észbekap)

Ó, a perec ára!... Értem.
Ezért jöttél?

PALKÓ

Kőfalon
másztam át és árkon, mert a
becsületedem nem hagyom!

MIMIMI (felkiált)

Engem se hagyj!

PALKÓ (most veszi észre, hová csöppent)... Ó, királylány!...

- (körülnéz) Mi történt itt?
- MIMIMI (pityeregve) Irgalom!
- TÖHÖTÖM Hogy kíváncsisága szűnjék,
a toronyba záratom.
Vigyétek, markos vitézek!
- PALKÓ (odaugrik) Csak egy szót!... Király uram!
Hiszen e kíváncsiságnak
oly egyszerű oka van!
- HADVEZÉR (ingerülten)
Lári-fári, pékinaska,
mars vissza a faluba!
- PALKÓ Nem beteg a kis királylány!
- TÖHÖTÖM (meglepetten)
Nem???... Hát mi baja?
- PALKÓ (kivágja) Buta!
- MIND (felhördülnek) Hüüü! Mit mondott?!
- HIPP-HOPP Ilyen szót még
nem hallott e trónterem!
- PALKÓ Pedig úgy van! Azért kérdez
mindig, mindent, szüntelen.
- TÖHÖTÖM (nyögve) Jaaaj! Már ezt is elhiszem,
Dehát mi az orvossága?
- PALKÓ Semmi más, csak irassa be
felséged az iskolába!
- MIND (elszörnyedve)
Iskolába?
- HIPP-HOPP (elszörnyedve) Iskolába?
- TÖHÖTÖM (meglepődve)
Iskolába?
- MIMIMI (boldog sikollyal) Iskolába!
(Odaborul az apja vállára)
Ó, de pompás!
- TÖHÖTÖM (felugrik)Édes lányom, gyere hát,
félre csapom szegény árva
fejemen a koronát!
Meg se várom, míg a lovam
felnyergelve bokázik,
add a kezéd! Mint a szélvész,
ugy szaladunk odáig!
- (Nagy zsvaj, a király kézenfogja a lányát, kiszalad vele, a
hadvezér dühében földhöz vágja a csákóját. A bemondó előbb-
re lép.)
- BEMONDÓ Fut a király! A királylány!
Utat neki, emberek!

Megtalálta orvosságát,
egy öklömnyi pékgyerek.

BEMONDÓ (kilép a függöny elé) Halló, itt meserádió! Kedves hallgatóink, helyszini közvetítésünket befejeztük. Még a félfülük is hallották, mi történt. Nagy dicsőség száll most a kis pékinasra. Félország ura lesz Pereces Palkó!
(Visszalép. Fügöny felmegy.)

5. KÉP

(Szin: ismét a pékműhely. A két inas a meserádiónál fülel, majd hirtelen felkiáltanak.)

MISI, MARCI (egyszerre) Palkó!...

MISI (kiabál, ahogy a torkán kifér, az ajtóhoz szalad) Mester uram!
Mester uram! Jöjjön be gyorsan!

TÓDOR (mérgesen be) Mit visitasz, mint a nyuznivaló malac?

MISI Most mondta be a rádió...

MARCI Bemondta a rádió...

TÓDOR Hej, az az átkozott rádió! Már megint azt hallgattátok?

Semmi hasznokat nem veszem, amióta a királyi palotából adja a híreket. Megfázik a tészta, elkel a kalács, bennég a kenyér a kemencében! Hát nekem ebből elég!

(Odamegy és földhöz vágja a rádiót.)

MISI, MARCI (visitanak) Jajajaj! Odavan!

TÓDOR Volt, nincs! De ti dolgozni fogtok végre, kutyafulűek, Mars a kemencéhez!

MISI, MARCI (elszántan) Nem megyünk!

TÓDOR (elképedve) Neeem?

MISI Nem! Hiába törte össze a rádiót, mert az előbb már bemondták, hogy Pereces Palkó...

TÓDOR (közbevág) Mi van azzal a semmirekellővel?

MISI Kitalálta, hogy mit kell csinálni a folytonkérdező királykisaszszonnyal!

MARCI Bizony! Okosabb volt, mint a bölcsek!

TÓDOR Mit fecsegték itt össze-vissza?

MISI Ne legyen Nullás Misi a nevem, ha nem igaz!

MARCI Én is hallottam. És azt is mondták, hogy félország ura lesz!

TÓDOR (meghökken) Millió liszteszsák! Mondd ki még egyszer!

MARCI (kajánul) Félország ura lesz Pereces Palkó! A mesebeli király mindig megtartja a szavát.

TÓDOR (összeomlik, ide-oda tántorog, fogja a fejét) Jajnekem!

Jaj! Ha ez igaz, akkor végem! Bosszut fog állni rajtam! Miért is koplaltattam? Miért is vertem? Én ostoba!

MISI, MARCI (vihognak) Hihhi! Azám!

TÓDOR Mit vigyorogtok? Rajtatok is bosszut áll, gézenguzok, amiért annyit csufoltátok!

MARCI (fülel) Már jön is! Hallom a lépteit!

TÓDOR Jön? Jaj nekem, mit tegyek? Ezt nem birom tovább... Gyorsan belefekszem ebbe a dagasztó teknőbe... (Mindig cselekszi amit mond, az inasok betakarják a zsákkal.) Takarjatok be, hü inasaim. Talán meg is halok. Nagy nyomás van a szívem táján. Ez a lyukas zsák lesz a szemfődelem!...

MISI Huzzuk a fejére, Marci!

TÓDOR (óbégatva) Jaj, de nagy beteg vagyok! Halálos beteg!

PALKÓ (belép) Jónapot, mester uram!

MISI, MARCI (meggilletődve) Szervusz Palkó!

TÓDOR Nekem már nincs jó napom, édes fiam!

PALKÓ Pedig meghoztam a perecek árát, hetvenhét csengő-bongó ezüstkrajcárt.

(Nyujtja a pénzt, de Tódor elhárítja.)

TÓDOR A világ minden kincséért el nem fogadom. Tedd csak el fiam, megszolgáltál érte.

PALKÓ Mit mond? Hiszen ezért kergetett el!

TÓDOR Ó, drága inasom, nem gondoltam én azt komolyan. Nagy beteg ember vagyok... Sokszor nem is tudom, mit csinállok... Ajajaj!

PALKÓ (leteszi a pénzt a teknő mellé) Már pedig én átadom a pénzt, mert ez nemcsak a pereceknek, hanem a becsületednek az ára. Minden erőmet és eszemet össze kellett szednem, hogy a nagy tömegem át bejussak érte a királyi palotába.

TÓDOR (hadonászik) Nem kell! Nem kell!

MISI Miért nem fogadja el, mester uram? Hiszen Palkó gazdag ember! Hetvenhét krajcár meg se kottyan neki. Övé a félország, Sziksópusztától az Urgehegyig!

PALKÓ (ijedten) Micsoda?

MISI Ugyan, ne tessed magad!

MARCI Ez jár annak, aki meggyógyítja a kíváncsi királykisasszonyt.

PALKÓ (őszinte megrökönyödéssel) Én ezt nem is tudtam!

TÓDOR Légy könyörületes hozzám, édes fiam! Mégiscsak a kenyéradó gazdád voltam!

PALKÓ Ne óbégasson kend! (Felsőhajt.) De hiszen ez irtózatos!

MISI Mi az irtózatos?

PALKÓ Hát a félország!... Mit kezdjek én egy félországgal? Inkább világgá szaladok! (A sarokból felkap egy kis batyut.)

MISI Mi lelt?

MARCI Megbolondultál?

MISI Ne bomolj!

PALKÓ Ég veletek! Kukutyinig meg se állok!

(Ki akar futni az ajtón, de beleütközik Hipp-Hopp' udvarmesterbe.)

HIPP-HOPP Hó, te! Megállj! (Ünnepélyesen.) Utat IV. Töhötöm királynak, Egyedem-Begyedem ország felséges uralkodójának!

TÓDOR (felül a teknőben) Mi az? Mi történt?

MISI Pattanjon kend gyorsan, itt a király!

MARCI Meg a diszkiséret!

MISI, MARCI (egyszerre) Éljen Töhötöm király!

TÓDOR (nevetségesen kászálódik ki a teknőből) Éljen... jajajaj... éljen sokáig! Micsoda megtiszteltetés!

(A király bevonult, vele az udvari kíséret. Palkó elől elállják az utat.)

TÖHÖTÖM (Tódor mesterhez) Köszönöm!... Pereces Palkót keresem!

PALKÓ (előáll) Itt vagyok!

TÖHÖTÖM Mi dolog ez fiam, hogy csapat-papot otthagytál? Utánad jöttem, mert nagy jutalom illet. Félországom a tiéd. Egyedem-begyedem országból megkapod Begyedemet!

PALKÓ Felséges királyom, jóságodat szépen megköszönöm, de nem kell a félország!

TÖHÖTÖM Nem? Talán kevesled? Valami mást is kívánsz?

PALKÓ Nem kívánok semmit, mert én csak becsületes pékmester akarok lenni.

TÖHÖTÖM Még ilyet!

MIND (összecsapják a kezüket) Nahát!

TÓDOR (felélénkül) Felséges királyom, igaza van a fiunak! Kisinas még. Amig mester nem lesz belőle szívesen elkormányzom én helyette azt a félországot!

TÖHÖTÖM (feléje fordul) Hát te ki vagy?

TÓDOR (hajlongva) Lisztes Tódor, kétkemencés pékmester, a fiunak apja helyett apja. Boldog vagyok, hogy felséged evett a pereceimből.

TÖHÖTÖM (hirtelen haragra gerjedve) Micsoda? Tiéd volt a hetvenhét sósperec?

TÓDOR Két kezem remekműve, felség!

TÖHÖTÖM (a kíséretéhez) Hé, vitézek, kapjátok le a lábáról!

(Két vitéz odaugrik, megfogják Lisztes Tódort, aki kapálódzik.)

TÓDOR Mi ez? Nem értem!

TÖHÖTÖM (a vitézekhez) Vigyétek a piacra! Ország, világ előtt verjétek huszonötöt a talpára!

TÓDOR (óbéatva) Kegyelem, felség! Jajajaj) Mit vétettem?

TÖHÖTÖM Mit?... Három fogam beletörött a pereceidbe?

TÓDOR (amint a vitézek kivonszolják) Jaj nekem! Ilyen csufság!

Ilyen szégyen!

MISI, MARCI (csufolva) Ugy kellett, ugy kellett, káposztába hus kellett!

HIPP-HOPP (rájuk szól) Csend legyen!

TÖHÖTÖM (Palkóhoz) Te pedig derék legény vagy, Pereces Palkó.

Nagy jót tettél velem is, meg a lányommal is. Jutalom nélkül nem hagyhatlak.

PALKÓ (előveszi a rózsát) Hát akkor engedje meg felséged, hogy hiszen megőrizzem ezt a rózsaszálat.

TÖHÖTÖM (meglepve nézi) Nini! Hiszen ez a lányom kertjéből való!

PALKÓ Igen. Tőle kaptam. Mosolygott, amikor adta. És ez nekem elég addig, amíg a felséges királykisasszony kijárja az iskolát.

TÖHÖTÖM (Bólogatva) Értem, fiam, értem. Legyen hát, amint kívánod. Inas létedre több eszed van, mint a nagyfejű bölcseknek. De okos lesz ám nemsokára az én lelkem leányom is! Rá sem lehet ismerni, amióta iskolába jár!

MIMIMI (beszalad az ajtón, kipirultan, vidáman, iskolaruhában, hátán hátitáskával) Itt vagyok, édesapám! (Nagy pusztit ad királyapjának, azután büszkén mondja.) Ma is hoztam ám két ötöst!

TÖHÖTÖM (megsimogatja a haját) Ez már derék! Hát akkor most mondd el nekünk, hadd halljuk valamennyien, hogy milyen szépen tudod a leckét!

MIMIMI (középre áll, úgy mondja)

Á, b, c, d, é, f, g,

nyelvem nem törik belé!

H, i, j, k, l, m, n,

nem jársz tul az eszemen!

O után jön p, r, s,

ugy-e milyen érdekes?

Sz, t, ty, u meg az ü,

tanulni de nagyszerű!

Mert azt mondom, v, z, zs,

a világ az okosé!

MIND (egyszerre) A világ az okosé!...

F ü g g ö n y

Mándy Iván
IDEFIGYELJ, ZIGURI SZILÁRD...!

Játék egy képben

S z e r e p l ők :

Ziguri Szilárd
Mézes
Vargha Kálmán
Vera
Sugár
Panni
Pisti
Egy fiu

(Szin: a tér szeglete paddal. A szin egy pillanatig üres, majd jobbról befut)

VERA (nyurga, 12 év körüli lány, kezében virágcsokorral.)
(Ugyanakkor a másik oldalról befut)

MÉZES (tömjési fiu, kobaksapkával, hónal alatt albumszerű könyv.
Ahogy meglátja Verát) Hát te!

VERA (megtorpan a virágcsokorral) Hát te!

MÉZES (megigazitja hóna alatt az albumot.) Az ünnepélyre jöttem.

VERA (rábólint) A bucsuünnepélyre.

MÉZES (a virág felé) Neki hoztad?

VERA (a csokrot forgatja, nézegeti) Ha már egyszer elmegy innen.
Az album felé) Emlékkönyv?

MÉZES Bélyeggyűjtemény. (Szünet.) Ha már egyszer elköltözik innen. (Hirtelen.) Mikor hurcolkodik?

VERA Tulajdonképpen még csak két hónap mulva. De azt kérte, hogy ma tartsuk a bucsuünnepélyt. Tudod, ma van a születésnapja. (Meglobogtatja a csokrot) Mit gondolsz, örül majd neki?

MÉZES Micsoda kérdés! Egy ilyen csokornak! (Hirtelen.) Mindenesetre a bélyeggyűjteményem előtt add oda.

VERA (értetlen) A bélyeggyűjteményed előtt?

MÉZES Ugyan, Vera! Hát mielőtt én átnyujtom neki a bélyeggyűjteményt. (Enyhe fölénnyel.) Mert utána már... Na, szóval csak azt akartam mondani, hogy utána talán már nem robban szét a boldogságtól.

VERA Mivelhogy az én virágcsokrom egyszerűen semmi a te hires bélyeggyűjteményed mellett!

MÉZES No hát ugye, nagyon kedves, kis csokor. Dehát egy bélyeggyűjtemény, az mégiscsak egészen más. (Hirtelen) Erről jut eszembe. (Belelapoz az albumba.)

VERA (az album fölé hajol, közel a csokorral enyhén képen törli Mézest) Mit csinálsz?

MÉZES Ó, semmi, csak éppen kiviszem a Celebest. (A felsőzsebébe csusztatja a bélyeget) Ne is haragudj, de a Celebestől nem tudok megválni.

VERA Ki tartja a bucsubeszédet?

MÉZES Micsoda kérdés! Hát természetesen a Vargha Kálmán. Az irodalmi szakkör pályázatán is ő nyerte az első díjat.

VERA Képzelem, milyen szép beszéd lesz. (Váratlanul.) Te, Mézes! Ugy szeretnék én is elköltözni. Akkor nekem rendeznének bucsuünnepélyt. Vargha Kálmán tartaná az ünnepi beszédet. Somogyi Panni ideadná a fényképgyűjteményét a színészekről, meg a színésznőkről.

MÉZES Csak azt nem tudom, hogy én mit adnék. Mivelhogy a bélyegalbumom... (Váratlanul.) Borneo. (Kiemeli a bélyeget az albumból, a felsőzsebébe teszi.)

VERA (ábrándosan) A kézimunka szakkör is felköszöntene, ahol én voltam a legjobb. És mennyi virágot kapnék! Egész virágesőt! (Lemondóan) Á, de mi soha nem költözünk.

MÉZES (kikémlél jobbra) Ha szimatom nem csal...

SUGÁR (ebben a pillanatban jobbról begördül egy rolleren. Mézessel egyidős fiú. Egy kört tesz a pad körül, aztán leáll.) A Vargha Kálmán! Itt a Vargha Kálmán! (Meglöki Mézes vállát.) Öregem, hogy micsoda bucsubeszéd lesz!

MÉZES Te hallottad?

VERA Neked már felolvasta?

SUGÁR Mit gondolsz?! Ő azt senkinek se olvassa fel előre. De ahogy a szöveget mormolja, meg ahogy a papírlapot tartja... Valami pazar!

KÁLMÁN (nyurga, nagyhaju fiú, átszellemült arccal jön, kezében papírlapot tart, mormol, közben megáll, bólogat, mint aki helyesel valamit.)

PANNI (aki Kálmánnal együtt jött, fekete haju, kövérkés lány - nagy kék labdát dobál) Jaj, olvasd fel már, Kálmán!

VERA (Kálmán másik oldaláról belekukkant a beszédbe) Csak legálább az elejét.

- KÁLMÁN (elrántja a szöveget Vera elől) Ugyan már! Ha majd mindenki itt lesz.
- VERA (rávágja) De hiszen mindenki itt van! Legalábbis, aki számít valamit az Almássytéren. (A virágcsokorral Kálmán felé int.) Te, aki az irodalmi szakkör nevében bucsuztatod.
- KÁLMÁN Ugy is mondhatod, hogy a VII/A nevében.
- SUGÁR Én a kerületi roller csapat nevében. (A roller kormányát forgatja.) Az ünnepelt két kört tehet rajta.
- MÉZES (meghajtha magát) Ugyis mint a bélyegszakkör. (Megint kiemel egy bélyeget) Még mindig túl értékes az ünnepeltnek.
- PANNI (a labdát dobálja) Magad is láthatod, Kálmán, hogy mindeki itt van.
- KÁLMÁN (rosszalóan) Kivéve az ünnepeltet. (Lesujtóan) Kivéve Ziguri Szilárdot. (Dühösen meglobogtatja a beszédet) Engem még soha nem vártattak meg. Pedig már iskolai ünnepélyen is tartottam felolvasást. Hogy az irodalmi szakkör üléseit ne is említsem. És akkor ő mer megvártni? Egy Ziguri Szilárd!
- VERA Megérdemelné, hogy a távollétében olvasd fel a beszédet.
- MÉZES Aki ilyet csinál. Aki még innen is elkésik. (Rácsap az albumra) Meg se érdemli ezt a... (Szédítő iramban tépkedi ki a bélyegeket.)
- SUGÁR (Mézes mögé gurul a rollerrel.) A végén egy darab se marad benne.
- MÉZES Ne félj te attól, Sugár.
- PANNI Dehát, hol a csudában van ez a Ziguri? (A labdát dobálva kiszalad jobbfelé.)
- VERA (Kálmánhoz) Olvasd már fel!
- KÁLMÁN Mit gondolsz? Szoborleleplező beszédet se lehet tartani szobor nélkül.
- VERA Hallod? Azért a Ziguri Szilárd egyelőre még nem szobor. (Ebben a pillanatban)
- PANNI (hangja kintről) Na, csakhogy! De hát hol voltál? (És akkor Panni már hozza is a nyakánál fogva Ziguri Szilárdot.) Képzeljétek! Ugy andalgott, mintha csak éppen véletlenül járt volna errefelé.
- ZIGURI SZILÁRD (tüskéshaju, kockásinges fiu) Ha tudnátok, hogy loholtam!
- PANNI (megrázza) Vettük észre!
- SZILÁRD Légy szives, és engedj már el! (Kiszabadítja magát Panni kezei közül.) Ha tudnátok, mennyi a dolgom ezzel a költözködéssel.
- VERA De hiszen még nem is költözködtök.
- SZILÁRD Már előre összepakolok mindent. A könyvtáramat most csomagoltam hatodszor. (Megpillatja a virágcsokrot.) Nekem hoztad? Milyen kedves!

VERA (Kálmán felé int a csokorral) Előbb talán a bucsubeszéd.

SZILÁRD (valósággal lábujjhegyre áll a megtiszteltetéstől, és szinte suttogva) Aha, amit az én tiszteletemre tartanak. (Kihuzza Mézes hóna alól a bélyegalbumot.) Kösz.

MÉZES (visszahuzza az albumot) Majd a beszéd után.

SZILÁRD Nem lehetne a beszéd előtt?

KÁLMÁN Sajnálattal kell leszögezmem, hogy a rendező bizottság nem állapított meg semmiféle műsorrendet.

PANNI De hiszen te vagy a rendező bizottság.

KÁLMÁN Csak az elnöke. És különben se csinálhatok mindent egyedül. Amikor a beszédemen dolgoztam! (Kimerülten sóhajt.) Háromszor kellett átírni!

SZILÁRD Még át is irtad? Akkor biztosan nagyon szép lesz.

VERA A rendező bizottság nevében javasolom: kezdjük a beszéddel.

SUGÁR Ez az. Minden valamirevaló ünnepély beszéddel kezdődik.

PANNI (a labdát dobálja) Halljuk a beszédet!

TÖBBIEK (Szilárd kivételével) Halljuk Vargha Kálmán! Halljuk az ünnepi beszédet!

SZILÁRD (mint egy szobor) Kezdhetjük.

KÁLMÁN Légy szives, és hallgass. Te vagy az ünnepelt. Te meg se szólalhatsz. (Meglobogtatja a papírt, krárog, köhög.) Barátaim! Almássy tériek! Hozzátok szólok a bucsu ünnepélyes és megrázó pillanatában. El kell válnunk valakitől, akit mindnyájan régóta ismerünk, és aki nélkül a teret már el se tudjuk képzelni.

SUGÁR (rádól a rollerjére- és félhangon) Hát ez meg ki a csoda lehet?

SZILÁRD Természetesen én,

KÁLMÁN Talán csöndben maradnátok. (Folytatja.) A sors szeszélye, úgy is mondhatnám, a költözködés szeszélye, elszakítja tőlünk azt a férfiut, akire úgy néztünk fel, mint az Almássy tér büszkeségére.

VERA De szépen mondtad.

SZILÁRD És milyen igaz.

KÁLMÁN Mert volt-e valaha a színjátészó szakkörnek olyan... (elakad egy pillanatra) hm... hát szóval, aki úgy be tudta volna kiáltani a színpalack mögül, hogy (színesziesen) "Jön a tanár ur!" (Szünet.) Igen, barátaim, Ziguri Szilárd talán csak egy hang volt, egy külső zörej, de mit jelentett ez az érces, mélyen zengő hang! Egyszeriben megváltoztatta az előadás képét, úgy is mondhatjuk, feldobta az előadást.

PANNI Méghogy ő!

SZILÁRD (kiüti Panni kezéből a labdát, Kálmán felé int) Hallgasd! Hallgasd!

KÁLMÁN Vagy ki volt az a fáradhatatlan focista, akire mindig lehetett számítani? (Csöndesebben.) A tartalék csapatban? (Szünet.) Barátaim! Vessünk egy pillantást a legutolsó háztömb körüli rollerbajnokságra. Ki volt az, akinek az Almássy tériek az első helyet köszönhetik?

SUGÁR (közbe) Én, és senki más.

KÁLMÁN (leinti) Vagy inkább Ziguri Szilárd.

SUGÁR De hiszen én jöttem be elsőnek.

KÁLMÁN Akkor is Ziguri Szilárd gondos keze mosta le a rolleredet a verseny előtt. Mert nincs senki az Almássytéren, de még a kerületben se, aki úgy rendbe tudná tartani a rollereket, mint az előbb említett Ziguri Szilárd. (Szünet.) Ugyancsak ő volt az a jeles egyéniség, aki...

PISTI (hatéves fiú, balról befut) Szilárd! Szilárd! (A beszéd megakad, Pisti felé fordulnak.)

SZILÁRD (meglepett) Pisti! Te meg mit keresel itt?

PISTI Csak azt akarom mondani, hogy...

VERA (közbe) Szilárd! Szólj rá az öcsikédre!

SZILÁRD Tűnés innen! (És még mielőtt Pisti megszólalhatna, kilődítja a szinről.)

KÁLMÁN (rosszallóan néz Szilárdra, majd folytatja) Khm... hm... egyszóval ő volt az a jeles egyéniség, aki a válogatott mérkőzés előtt felpumpálta a futball labdát. És akadna-e köztetek, akárcsak egyvalaki is, aki azt merné állítani, hogy Ziguri Szilárd kimélte volna a tüdejét? Nem, nem, és nem! Ziguri Szilárd fáradhatatlan, ha a tér becsületéről volt szó. (Szünet.) Barátaim! Időm lejárt, beszédem végére ért. (Emelt hangon.) Még csak annyit, hogy Ziguri Szilárd eltávozhat iskolánkból, eltávozhat az Almássy térről - de a szivünkéből soha!

VERA De szépen mondta!

KÁLMÁN Ki tudja, talán még eljön az idő, amikor ezt a teret Ziguri Szilárd térnek fogják nevezni.

SZILÁRD Kálmán! Köszönöm!

KÁLMÁN És most a bucsu pillanatában szorítsunk kezét azzal, aki mint már említettem fáradhatatlanul, lankadatlanul, ernyedetlenül...

PISTI (beszalad) Szilárd! Anyu azt üzeni...

SZILÁRD Te! (Fenyegetően feléje fordul, mire Pisti kirohan.)

KÁLMÁN (láthatóan megzavarva) Mint mondtam ernyedetlenül... azaz hogy... (Kívágja.) A kezét Ziguri Szilárd!

SZILÁRD (kezét szorít Kálmánnal, majd sorban a többiekkel.) És most a bucsu-ajándékok.

VERA Ezt azért talán mégis inkább a Kálmán mondja.

KÁLMÁN És most nyujtsuk át azt a néhány jelentéktelen apróságot távozó barátunknak.

MÉZES (kissé megbántva) Jelentéktelen apróság a bélyeggyűjteményem!

VERA (u. u.) A virágcsokor!

KÁLMÁN (int) Átnyujtani.

SZILÁRD (u. u.) Átnyujtani.

VERA Fogadd szeretettel. (Átnyujtja Szilárdnak a csokrot.)
(A többiek tapsolnak.)

SZILÁRD (fogatja, nézegeti a csokrot) Gyönyörű csokor. Igazán kedves. Egyszóval, saláta bokor.

VERA (sértetten) Szilárd!

SZILÁRD Tudom, hogy tiszta szivből adtad, és az is valami. (Méz-es bélyegalbuma felé pislog.)

MÉZES Engedd meg, hogy... (még kivenne egy-két bélyeget, de...)

SZILÁRD (kiragadja a kezéből) Ó, köszönöm. A híres Mézes féle bélyeggyűjtemény.

MÉZES (borusan) Ami most már a tied.

SZILÁRD (hóna alatt az albummal, kezében a csokorral körülnéz, mint aki vár valamit.)

SUGÁR (feléje nyujtja a rollert) Két kört tehetsz velem.

SZILÁRD Hármat.

SUGÁR Jó. Hármat.

SZILÁRD (egyik lábát a rollerre teszi, diadalmasan körülnéz).

PISTI (befut) Szilárd!

SZILÁRD (elsöprően rohog feléje a rollerrel) Már megint zavarod az ünnepélyt?!

PISTI (fállábon szökdécselve menekül kifelé) Anyu azt üzeni, hogy azonnal gyere haza, és csomagolj ki mindent, mert nem költözködünk, mert a házban megjavítják a fűtőtestet. (Az utolsó szavakat már szinte kintről kiabálja.)

SZILÁRD (megáll a rollerrel, valósággal megmerevedik, kezében lekonyul a virágcsokor.)

KÁLMÁNÉK (lassan megindulnak feléje.)

VERA (számonkérően) Idefigyelj Ziguri Szilárd! Hát szóval, te, hát szóval, ti...?

SZILÁRD (védekezik) A fűtőtest. Megjavítják. Hallottátok.

KÁLMÁN Hallottuk.

VERA Az öcsikédtől.

MÉZES (gunyos) Hát te itt maradsz? Hát megmaradsz nekünk?

SZILÁRD Én... én nem tehetek róla!

KÁLMÁN (meg se hallja) Az én beszédem után még itt mersz maradni?! Ha csak egy szemernyi tisztesség volna benned,, azonnal elköltöznél. Még ma! Különben nem érdekel az egész. (Szinpadias mozdulattal összetépi a beszédet.)

SZILÁRD (kétségbeesetten kapkod a papirfoszlányok után) Legalább eltettem volna. Ha egyszer mégis elköltözöm.

MÉZES Ha egyszer mégis. (Hirtelen.) Bocsánat. (Kiveszi Szilárd hóna alól a bélyegalbumot.)

VERA És én még virágot adtam neki! És ő még azt merte mondani, hogy saláta! (Kikapja Szilárd kezéből a csokrot, dühösen a hóna alá vágja.)

SUGÁR (a roller felé bökk) Szállj le róla.

SZILÁRD De Sugikám...

SUGÁR Légy szives, és szállj le róla.

SZILÁRD (leszáll a rollerről, már éppen át akarja adni Sugárnak, amikor egy

FIU beszalad) A Lövölde tériek kihívtak bennünket! Mindenki a Lövölde térre!

PANNI Mi az? Mit kiabálsz?

FIU Háztömb körüli bajnokság. Kihívásos verseny a Lövölde téren.

VERA De hiszen ez nagyszerű.

KÁLMÁN Hohó! Először is megvizsgáljuk a terepet. (Felszólítva.) Indulás! (Kiszalad.)
(A többiek Sugár és Szilárd kivételével utána futnak.)

SUGÁR (már a rolleren, indítani akar, de akkor...)

SZILÁRD (ráteszi a kezét a rollerre) Ugyis én hozom rendbe versenyt előttem.

SUGÁR (bólint) Rendicsek. De most aztán gyerünk. (Kiszalad a többiek után.)

SZILÁRD Ragyogni fog, úgy kitisztítom! (Boldogan rákapcsol a rollerre.) Ha már egyszer ittmaradtam az Almássy téren! (Kivágtat.)

F ü g g ö n y

N. Noszov
NAGYOTMONDÓK

Jelenet. Krecsmáry László fordítása alapján
feldolgozta: Vaktorné Tasnády Éva

S z e r e p l ő k :

Misutka
Sztaszik
Igor
Ira, kislány

Szin: Játszótér, egy pad és egy bokor.

SZTASZIK Szia, Misutka.

MISUTKA Szia.

SZTASZIK De soká jöttél.

MISUTKA Sok leckém volt. Te kész vagy már vele?

SZTASZIK Ó, már régen. Már a boltban is voltam vásárolni.

MISUTKA Jó neked. Nektek mindig olyan kevés házfeladatot adnak.

Bezzeg a mi tanítónk. Akár hiszed, akár nem, ma is tiz szám-
tanpéldát kellett megoldani.

SZTASZIK Brrr... ne is gondoldj rá. Gyere, sétáljunk. Vagy játszani akarsz?

MISUTKA Inkább beszéljünk. Tudod, ahogy szoktunk.

SZTASZIK Jó, de te kezded.

MISUTKA Nem bánom. Mondd csak, Sztaszik, hány éves vagy?

SZTASZIK Kilencvenöt. Hát te?

MISUTKA Száznegyven.

SZTASZIK Hüha...

MISUTKA De ez még semmi. Tudod, én előbb voltam nagy, mint kicsi. Régen éppen olyan hatalmas, magas ember voltam, mint Borja bácsi. De aztán nem felfelé nőttem, hanem lefelé. Ezért vagyok most ilyen kisfiu.

SZTASZIK Én pedig először kicsi voltam, aztán megnőttem, majd újra kicsi lettem, most pedig ismét megnövök majd rövidesen.

MISUTKA De én ám, amikor felnőttem voltam, át tudtam uszni a leg-
szélesebb folyót is.

SZTASZIK Ajjaj, én meg a tengert tudtam átszenni!

MISUTKA Már az is valami? Én az óceánt usztam át.

SZTASZIK Ó, ilyesmivel nem fáradtam. Minek? Hiszen repülni
könnyebb. És én repülni is tudtam régebben.

MISUTKA Ugy? Ez érdekes. Hát akkor rajta, repülj egy kicsit.

SZTASZIK Most már nem tudok. Nagyon kijöttem már a gyakorlat-
ból. Nem is tudom, mikor repültem utoljára.

MISUTKA Kár. Igazán szerettelek volna repülni látni, Sztaszik.

SZTASZIK Majd talán legközelebb megpróbálom.

MISUTKA No, akkor ezt hallgasd meg. Egyszer egyedül fürödtem a
tengerben és rámtámadt egy cápa. Nem hagytam ám magam,
jól orrbavágtam, mire a cápa utánamkapott és leharapta a fe-
jemet.

SZTASZIK Hazudsz.

MISUTKA Nem hazudok én!

SZTASZIK Hát akkor az hogy lehet, hogy még most is élsz, és itt
beszélgetsz velem? Ha leharapta a cápa a fejedet, meg kel-
lett volna halnod. Nem?

MISUTKA Nem hát. Kiusztam a partra és hazamentem.

SZTASZIK Fej nélkül?

MISUTKA Persze, hogy fej nélkül. Semmi szükségem nem volt a
fejemre.

SZTASZIK Még ilyen! Hát hogyan mentél haza, ha nem volt ott a
nyakadon a fejed?

MISUTKA Ugy, mint máskor. Mintha fej nélkül nem is lehetne men-
ni!

SZTASZIK S most miért van meg mégis a fejed?

MISUTKA Mert másik nőtt.

SZTASZIK No várj csak, most én kezdem. Ezt hallgasd meg, Mi-
sutka! Egyik alkalommal, amikor Afrikában jártam, felfalt
engem egy krokodil.

MISUTKA Ezt már aztán nem hiszem

SZTASZIK Pedig igaz.

MISUTKA Dehogy igaz! Hazugság. Ha így lenne, akkor te most nem
élnél.

SZTASZIK Miért? Hiszen nem maradtam a krokodil hasában. Le-
nyelt, de aztán nemsokára ki is köpött. Ugy, ahogy mondom!

MISUTKA Jól kieszelted. De megállj, Sztaszik. Hadd gondolkodjam
egy kicsit.

SZTASZIK Nézd, Misutka, Igor ott bujkál a bokor mögött. Szia,
Igor!

IGOR (előlép) Szia.

MISUTKA Hogy kerülsz ide? Észre se vettelek.

IGOR Már jó ideje hallgatlak benneteket, hogy hazudoztok össze-
vissza. Nem szégyellitek magatokat?

SZTASZIK Miért? Ezzel mi nem csapunk be senkit.

MISUTKA Igaz is. Egyszerűen csak kitalálunk valamit, mintha me-
sét mondanánk.

IGOR Mesét mondani! Hasznosabb dologgal nem tudtok foglalkozni?

MISUTKA Azt hiszed, olyan könnyű ilyeneket kieszelni?

IGOR Semmiség az egész.

SZTASZIK Semmiség? No jó, Űlj le és találj ki te valami nagy dol-
got!

MISUTKA Ugy van. Találj ki valamit.

IGOR Kérlek. Máris... ahogy parancsoljátok. Tehát...

KETTEN Halljuk, halljuk...

IGOR Rögtön. Hadd gondolkodjam egy kicsit...

SZTASZIK Jó, gondolkodj csak...

IGOR (torkát köszörüli) Khm, khm... szóval.

KETTEN Nos?...

IGOR Mindjárt no. Khm, khm... szóval...

SZTASZIK Persze, hogy szóval. Nem is írásban. Szóval mondd el!

IGOR Mondom már. Mondom én azonnal, csak...

MISUTKA Csak nem jut semmi az eszedbe, igaz? Semmiség az
egész, mi?

IGOR Tudom már! FigyeljeteK csak ide. Szóval... egyszer felmér-
gesítettem egy kutyát s a lábamba harapott. Nézzétek, most
is látszik a forradás.

SZTASZIK Mondd, Igor, ezt te most találtad ki?

IGOR Dehogy. Ez meg is történt.

SZTASZIK Na látod, ez a semmiség!

MISUTKA Ilyet mindenki tud mondani!

IGOR De olyat mint ti, olyat nem tud, ugye? Összefecsegtek min-
denféle számráságot s ezt nagy dolognak tartjátok. Hiszen
ennek semmi értelme! Annak, amit én hazudtam tegnap, an-
nak legalább valami haszna is volt.

SZTASZIK Haszna?

MISUTKA Miféle haszna?

IGOR Hallgassatok ide! (Lehalkítja a hangját) De gyertek közelebb.
Szóval, tegnap anyáék elmentek hazulról. Ira, a hugóm, le-
feküdt és elaludt. Én meg kilopóztam a konyhába és meget-
tem egy fél üveg finom baracklekvárt. Csuda jó volt! De az-
tán félni kezdtem, hogy mit szól anyu, ha meglátja? Gondol-
kodtam és remek ötletem támadt. Irocska olyan mélyen aludt,
észre se vette, hogy bekentem a száját lekvárral.

SZTASZIK Hihhi... bekented a száját?

MISUTKA És aztán? Mi történt azután?

IGOR Amikor hazajöttek, anyukám rögtön azt kérdezte: ki evett ebből a lekvárból. "Ira", feleltem én röviden és bátran.

SZTASZIK S anyukád elhitte?

IGOR Hát persze. Odament a diványhoz, látta, hogy Ira alszik s a szája lekváros. S ma reggel aztán persze, hogy Irocska kapott ki, nekem pedig anyu ideadta a megmaradt lekvárt. Ez volt a haszon. Értitek már?

MISUTKA Ezek szerint a hugod helyett kapott ki s te még örülsz is ennek?

IGOR Hát jó, nem?

SZTASZIK Szerintem nem, Csunya dolog volt.

MISUTKA Tudod, hogy nevezik az ilyet? Aljas hazugságnak!

SZTASZIK Bizony!

IGOR Miért? Ti nem hazudoztok itt folyton...

SZTASZIK Nahát! Hogy mered ezt összehasonlítani?!

MISUTKA Menj innen! Mi nem akarunk egy padon ülni egy... ilyen...

IGOR El is megyek. Én sem akarok egy padon ülni veletek. Mulasatok csak nélkülem (El.)

(Csönd.)

SZTASZIK Játszunk tovább, Misutka...?

MISUTKA Valahogy elment a kedvem.

SZTASZIK Az enyém is. Sétáljunk inkább.

MISUTKA Jó.

SZTASZIK (kifelé mutat) Nézd, ott a fagyaltos. Van pénz nálad?

MISUTKA Van, de kevés. Ezért nem ad.

SZTASZIK Nekem is csak ennyi van. Tudod mit? Vegyünk ketten egy adagot és felezzük meg.

MISUTKA Jó, itt a pénz. (Odaadja Sztasziknak.)

SZTASZIK (kifut) Bácsi, tessék adni egy jégkrémet! (Be a jégkrémmel) Itt van.

MISUTKA Siessünk haza, otthon egy késsel pontosan két részre tudjuk osztani.

SZTASZIK. Várj, nem is kell hazamennünk, itt a bicskám. Tudod, amivel a krokodilus hasából kivágtam magam.

MISUTKA Most megfogtalak. Hiszen az előbb azt mondtad, hogy a krokodilus lenyelt, azután kiköpött.

SZTASZIK Á, az egy másik krokodilus volt. Nem meséltem még neked, hogy engem már többször is lenyeltek?

MISUTKA Nem mesélted. De most ne is meséld, legelőször a fagyaltot szeretném lenyelni.

SZTASZIK Mindjárt, mindjárt, türelem...

MISUTKA Szia, Ira!

IRA (busan) Szerbusztok...
SZTASZIK Szia.
MISUTKA Mi bajod van?
IRA Anyukám nem enged le játszani.
SZTASZIK Ugyan miért?
IRA A lekvár miatt. Pedig nem is én ettem meg, de Igor rámfogta.
MISUTKA Persze, hogy ő volt. Nekünk bevallotta.
IRA Ilyen hazug...
SZTASZIK No, ne sirj. Nézd, neked adom ebből a fagyalaltból az én
részemet.
MISUTKA Én is neked adom az én részemet!
IRA Hát ti akkor mit esztek?
SZTASZIK Semmit. Ma már tiz adag fagyit ettünk meg. Ugye, Mi-
sutka?
MISUTKA Bizony, lehet, hogy tizenkettő volt, már nem is számol-
tam.
IRA Akkor is. Csak úgy eszem, ha háromfelé osztjuk.
SZTASZIK Helyes, akkor háromba vágom. Jobb is így, talán még a
torkod is megfájdulna, ha egyedül ennéd meg az egészet. No,
nézzétek, igazságos?
MISUTKA Pontosan elosztottad. (Csettint.) Jaj, de finom... nagyon
tudom szeretni a fagyit. Tudjátok, egyszer egy egész vödör
fagyalaltot ettem meg.
IRA (nevet) Menj már, Misutka. Te mindenfélét kitalálsz. Ki hiszi
el neked, hogy egy egész vödör fagyalaltot megettél?
MISUTKA Te is elhíheted. Meg Sztaszik is. Tudod, milyen vödör
volt az?
IRA Nem én.
SZTASZIK Talán olyan nagy, mint egy vizesvödör?
MISUTKA Hát olyan nagyon nagy nem volt...
SZTASZIK De mégis, mekkora volt az a vödör?
MISUTKA Hát tulajdonképpen éppen olyan volt... éppen akkora volt,
mint egy... mint egy fagyalalttölcsér!

Függöny

G. Szabó Judit

NEM HAGYNAK TANULNI

Monológ

(Elmondja egy lány)

Igazán... mért mondod mindig mamikám, hogy én látványosan tanulok? Azért, mert bekapok egy pár falatot? Hát éhesen igazán képtelenség tanulni, ezt te is beláthatnád. Mikor szoktam én huzni az időt? Semmikor. Nagyon érdekes vagy, hiszen csak alaposan kezeted mostam, mert éppen te hajtogatod örökké, hogy egy lány legfőbb ékessége a tisztaság, nem? Csak átöltözöm és már kezdem is. A sárga pulcsit vegyem fel, vagy a rózsaszínt? Már hogy lenne ez mindegy, nem értelek, amikor nem mindegy egyáltalán. A sárga a szememhez áll jóla... jól van, dehát meztelenül csak nem tanulhatok?! Tudod mit, maradok a rózsaszínnel, lófarokba fésüljem hozzá a hajam vagy hagyjam lógva? Jaj, igazán nehéz veled néha, hát fésülni csak kell? Persze, hogy tanulok már, csak főzök egy kis gyenge kávé magamnak, mert tudod, mennyire kicsavarnak egy mai gyereket, majd csinállok utána neked is, jó? Ha nem, hát nem, csak ne rumlizz folyton, jobb is lesz, ha nem iszol, mert úgy látom, hogy megint felhuzott valaki, biztos az a süket főnököd. Már csak egy limonádét csavarok magamnak, mert szomszéd halok, te hogy szereted: sok citrommal, vagy kevés citrommal? Mit vagy oda, mit vagy oda, csak a csészét mostam el, hát nem te prédikálsz örökké, hogy rögtön el kell mosogatni? Nahát és most adjál pénzt légy szives, mert lemegyek füzetet venni, mert betelt, ami van. Látod, ez az érdekes nálad, hogy te mindig azt mondod, hogy érdekes, pont most telt be, hát egyszer be kell neki telni, nem? Légy nyugodt rögtön itt leszek, mikor szoktam én elfecsegni az időt? Olyanokat tudsz mondani azért, fáj az ilyesmi az embernek... Te tudtál róla, hogy a Vargáék válnak? A Jutka mesélte ahogy jöttünk fel együtt a lépcsőn, hogy a Varga bá-

csinak volt egy... jól van, ha nem akarod, nem mesélem, neked már az is baj, ha három szót beszélek valakivel! Láthatod, hogy már kezdem, ki is kell pakolni, nem? A Szalai mesélt ma a suliban egy haláli viccet, hogy két sárkefe megy a sivatagban. Az ugy van, hogy két sárkefe megy a sivatagban, és... abbahagyhatom, ha frontátvonulásod van, habár egyáltalán nem helyes, ha egy szülőnek nincs türelme a saját gyerekéhez. Már tanulok, csak le kell menni megtölteni a golyóstollamat, mert rálépett a Hajdu és kigyött a bele, nem a Hajdunak, persze, hogy előbb is eszembe juthatott volna és eszembe is jutott volna, ha te nem hajszolsz örökké, igenis! És csak tudnék már rájönni egyszer végre, hogy miért vagy te rögtön olyan ideges, mihelyt én tanulni kezdek??

G. Szabó Judit
NYÁRI EMLÉKEK

Jelenet

Szereplők:

Zsuzsa

Ági mindhárman nyolcadikosok

Laci

(Szin: iskolafolyosó, vagy utca, iskolakapu előtt, vagy tanterem.
Zsuzsa és Ági összehálkoznak.)

ÁGI Szia, Zsuzsa! Ezer éve nem láttalak.

ZSUZSA Ezer éve és három hónapja. Te is eltűntél.

ÁGI De amint látod megkerültem.

ZSUZSA És hova tűntél? Jaj, mesélj, olyan kíváncsi vagyok. Hol voltatok a nyáron?

ÁGI Semmi különös. Juniushoz átugrottunk Olaszországba a papámmal, meg a mamámmal.

ZSUZSA (majd megpukkad) Jaj, de örülök! Te szegénykém ugyanis mindig mindenből kimaradsz! Én persze már voltam ott tavaly augusztusban.

ÁGI Persze, a pancser kezdők akkor szoktak menni.

ZSUZSA (izgatottan) Én mint kezdő, röhögni kell. Én mindent láttam, érted, mi az?

ÁGI A pápa kincstárát is, amit csak minden 150 évben egyszer nyitnak ki?

ZSUZSA Van benne valami érdekes? Mert a papám megvette az egészet a teremőrtől egy rud szalámiért!

ÁGI Átverték benneteket, csupa ócska vacak! A mi kedvünkért viszont bekapcsolták a Vezuvot, mikor Nápolyba értünk! Izzó lávafolyam, állati sziklatömbök...

ZSUZSA Szegénykém, egyszerűen pechetek volt, hogy éppen kitört. Mi viszont tavaly végigjártuk belül az egészet!

ÁGI (kajánul) Muti egy pár képet.

ZSUZSA Nem fogod elhinni, de elszedték a papámtól a gépet...

ÁGI Már mért ne hinném, mikor halál-unalmas lehetett! Én tudod, kivel futottam össze tavaly? A Mastroainnival! Gondolom, halottad már a nevét?

LACI (be, szó nélkül hallgatja a beszélgetést).

ZSUZSA Ó, az a csacsi fiu! Amig kinn voltam, állandóan utánam kullogott...

ÁGI Csak kullogás volt, más semmi?

ZSUZSA Nem birta sokáig! Letérdelt eléem és úgy könyörgött, hogy legyek a felesége.

ÁGI Ugye ott lehetek az esküvőtökön? Ugy szeretném! Rómában tartjátok, vagy Rákospalotán?

ZSUZSA Csak nem képezed, hogy igent mondtam? Öreg hozzám.

ÁGI Látod, hogy erre nem gondoltam! Nekem sajnos nem volt időm ilyesmire! A pápa, amint megtudta, hogy megérkeztem, azonnal hivatott és megkért, hogy segítsek neki a következő enciklikánál, mert...

LACI Elmondjam én is, hogy merre voltam a nyáron?

ZSUZSA Majd bolondok leszünk végighallgatni, már ne is haragudj!

LACI De miért?

ÁGI Mert ismerünk benneteket! Hogy egy fiu miket képes a nyári élményeiről össze-vissza hazudozni!

LACI Iiiigen? Azt hiszem, jobb, ha ezt hagyjuk. Egyébként a Kecskehegyen voltam.

ZSUZSA Kirándulni.

LACI Lakni. A szerszámos sufniban. Kellett a hely Kunigundának.

ÁGI Az meg ki a csuda?

LACI Az a német kislány, akivel leveleztem. Meghívtuk nyárra, hogy gyakoroljam a németet. (Lesujtva.) És jött vele az egész család.

ZSUZSA A fürdőkádban se volt hely?

LACI Ott a Gamelin lakott.

ÁGI Az a foltos szalamandra?

LACI Dehogy, nem gyűjti már az öcsém. A mamáék tolmácsa volt, és olyan kíváncsi volt Pestre.

ÁGI Akkor mentél volna a nagymamához.

LACI Á, nem lehetett. A kisöreg is már az erkélyen aludt egy sámlin a Gyurival.

ZSUZSA A Gyuri kicsoda?

ÁGI Hát vendég, nem érted?

LACI Nem vendég. Törpepapagály.

ZSUZSA Az legalább nem foglal sok helyet. És a nagybátyádéknál is kinn volt a megtelt tábla?

LACI Kölcsönsátorban laktak a lichthófbn. Amerikai rokongyere-

kek jöttek hozzájuk, hogy az unokabratyóm is gyakorolhassa a nyelvet.

ÁGI Klassz. És az eredmény?

LACI Várakozáson felül. Csak két hétig maradtak és mégis, mire hazautaztak, már valamennyi krapek türethősen törte a magyart.

ÁGI Vannak még rendes emberek. Hetekig sátorban szoronganak, vagyonokat adnak ki, csakhogy néhány rokongyerek megtanuljon - magyarul...

LACI Az az érzésem, hogy nem egészen így képzeltek...

ÁGI Gondoljátok?

ZSUZSA (szónokolva) Amíg ti szórakoztatok, én lázas munkával gyötörtem magam! Nyárigyerek voltam!

LACI Milyen micsoda?

ZSUZSA Nyárigyerek. Nem tudod, mi az?

LACI Nem én! Hogyan kell csinálni?

ZSUZSA Felvett a Pancsipari Vállalat nyárra dolgozni. A mamám akarta, mert hogy gyenge vagyok kémiából.

LACI És most már megerősödtél?

ÁGI Jaj, de hülyéket kérdezel! Hát ha egyszer ott gyakorolt egy álló hónapig!

ZSUZSA Bizony. Egyik nap lottószelvényt hoztam valakinek, másnap egy pakli cigarettát, így dolgozgattam. A papám is nagyon örült, mondta is, hogy elég baj, hogy őket annakidején nem tanították meg munkanélkül pénzt keresni. Aztán átkértem magam termelői munkára, hogy tanulhassak.

LACI Ott aztán lehetett tanulni, mi?

ZSUZSA Rengeteget. Mert egész idő alatt az üzemi étkezőben mosogattam.

Iván Rozalia
TORTA ÉS SZERELEM

Jelenet

Személyek:

Kati, 13 éves, copfos lány,
Gabi, a bátyja 14 éves,
Gergő, Gabi barátja, 15 éves,
buta, vigyori alak

(Szin: szoba. Kati elmerülten ír az asztalnál, Nyelvét kidugja. Majd kicsit később pontot tesz és nagyot sóhajt.)

KATI Na, mára elég is lesz ennyi... (Fujja a tintával irt sorokat, hogy mielőbb megszáradjon, miközben.) Csudajó dolog ez a naplóírás! Kár, hogy nem kezdtem hozzá 4-5 évvel ezelőtt. Ennél a kis könyvnél nincs hüségesebb, titoktartóbb, megértőbb barátnő. (Magához öleli.) Neki mindent elmondhatok, még olyan dolgokat is amikről Jucinak meg Évinek mukkanni sem mernék. Olyan jó elolvasni, amit leirtam még most azonnal is, hát még évek múlva micsoda boldogság lesz? Itt van például a mai nap. Semmi különös sem történt velem, mégis teleirtam két oldalt. Kicsit kiöntöttem a szivemet. Leirtam, hogy (olvassa) már 13 éves multam. Lassan nagylány leszek, de csak az itthoniak bosszantanak vele. A családon kívülállók sajnos észre sem veszik. Akad az osztályban olyan lány, aki már igazi randevun is volt! Méghozzá fiuval! (Sokatmondóan) Szerelmeslevelet is kapott már nem egy... persze lehet hogy füllentenek, de én még azt sem mernék. (Nagyot sóhajt). Dehát mit is vennének észre rajtam a fiúk? A hajam két utálatos copfban verdesi a hátam, nylonharisnyát még nem kapok és bármily hihetetlenül hangzik, mégcsak túsarku cipőm sincs. Pedig abban biztosan szebbek lennének a lábaim. Így olyanok mint két pipaszár. Apu azt mondja, hogy a szemem szép... de biztosan az is csak neki tetszik! Én nem

találok rajta semmi különöset. Ó, bárcsak engem is észrevenne már egy fiu... egy igazi, nem kitalált lovag... de jó is lenne! Akkor legalább nem kellene attól félnem, hogy vénlány maradok...

GABI (beviharzik, majd lassít és sunyítva indul Kati felé) Szervusz. Min ábrándozol?

KATI (elrejt a füzetet tankönyvei alá) Mi közöd hozzá? Hagyj tanulni... sehol nincs nyugtom tőled...

GABI (leül egy székre lovaglólülésbe) A... a... leckét irod?

KATI (zavartan) Azt, van belőle elég!

GABI (számító kedvességgel) Csak... azért kérdezem, mert ha esetleg... ha nem értesz valamit... segíthetek!

KATI (ámultan) Gabi, te beteg vagy! Mi történt veled, hogy segíteni akarsz nekem?

GABI (félvállról) Semmi... igazán semmi... csak úgy gondoltam, hogy ráérek egy kicsit és...

KATI (gunyosan, mert azt hiszi Gabi csak ugratja) Igazán meg vagyok hatva, de köszönöm a segítséged, boldogulok magam is. Ha idáig boldogultam!

GABI Most például melyik tantárgy van soron?

KATI (hetykén) Ne légy kíváncsi, mert hamar megöregszel.

GABI Jól van no... de harapós kedvedben vagy...

KATI Én?! Csak nem vagyok hozzászokva tisztelt bátyám részéről az udvarias modorhoz és azt várom, mikor csip belém vagy rántja ki alólam a széket, ahogy szokta...

GABI (legyint) Ma nincs hangulatom az ilyen hülyeségekhez. Ne félj, eszem ágában sincs, hogy igaz is... akarsz egy kis drazsét?

KATI (felcsillanó szemmel) Drazsét? Akarok!

GABI (előhuz a zsebéből egy fél kilós, agyongyűrött zacskót, amelyben már csak egy-két szem drazsé van, és huga elé tartja) Vegyél.

KATI (nem mer érte nyulni) Biztos hogy... hogy nem robban?

GABI Ne hülyéskedj, olyan valódi, mint ahogy itt ülök...

KATI Csuklani sem fogok tőle?

GABI Mondtam már hogy nem vagyok tréfás kedvemben... na, vegyél már. Vagy tudod mit? Itt van az egész, neked adom. (Leteszi az asztalra.)

KATI (kicsit tétovázik, majd felkapja a zacskót és belenyul) Nagylelkűséged határtalan! Mindössze két szem van benne!... Kösz!

GABI (kicsit zavartan) Kati... mondani akarok valamit...

KATI Nyögd ki mit akarsz!

GABI (kiböki) Nemsokára idejön Gergő!

KATI (felpattan) Megint? Persze tudad, hogy Anyuék elmennek, hát iderendelted azt a... azt a...

- GABI (közbevág) Ne hirtelenkedj! Nem ismered Gergőt... hidd el irtó rendes srác!
- KATI (gunyosan) Rendes?! Mondhatom! Ha olyan rendes volna, Apuék nem tiltanának tőle és nem pofoznának állandóan a barátkozásért...
- GABI (türelmetlenül) Most nem erről van szó...
- KATI (még mindig mérgesen) Hát miről? Apunak igaza van. Gergő nem hozzád való barát. Szórja a pénzt! Cigarettazik...
- GABI (pökhendien) Na és?! Elvégre elég idős ahhoz, hogy néha rágyujthasson!
- KATI Igen! Egy teljes esztendővel idősebb nálad. Maholnap kemény tizenöt éves lesz... Azaz huszonötöt érdemelne a fenekére, tudod! Dehát a szülei mindent elnéznek neki. Egyetlen, elkényeztetett mákvirág...
- GABI (felugrik) Hagyd már abba! Nem elég, hogy az öregek folyton mossák a fejemet miatta? Most különben sem erről van szó. Arra akarlak kérni, hogy izé... ha Gergő idejön, légy hozzá egy kicsit kedvesebb...
- KATI (ámultan) Kedvesebb?! Ki nem állhatom azt a hülyét és még a végén kedveskedjem neki? Aztán miért ha szabad kérdeznem?
- GABI (nagyon zavartan) Tetszel neki!
- KATI (meglepetéssel, de még mindig gunyosan) Elájulok! Komolyan beszélsz vagy bolondot üzöl belőlem?
- GABI (nagyképuen) Ha én mondom, mérget vehetsz rá...
- KATI (boldog mosollyal keblére szoritja kezét) Végre! (Észreveszi magát és zavartan.) Illetve... izé... (Hányavetin.) Semmi kedvem ahhoz, hogy pont egy ilyen fiunak tessek. (Mérgesen) Te is jobban tennéd, ha szótfogadnál Apuékna és felhagynál vele...
- GABI (sóhajt, majd újra leül) Jól sejtettem!
- KATI (kiváncsian) Mit?
- GABI Hát azt, hogy ki nem állhatod!
- KATI Most modd meg, mit álljak ki rajta? Azt hogy...
- GABI (közbevág) Ne fáraszd magad. A hibáit már elsoroltad és különben is, ha tudni akarod... ha tudni akarod, rád is gondol, amikor költi a pénzét...
- KATI (gunyosan meghajol) Köszönöm! Még jó, hogy az én egészségemre tömitek tele magatokat finomabbnál finomabb falatokkal.
- GABI (sunyin) Hányszor küldött már neked is ezt azt...
- KATI (elképedten) Nekem?! Meghibbantál?
- GABI (erélyesen) Igen, neked! De én nem mertem odaadni. Tudtám, hogy úgysem ennéd meg..

- KATI (gunyosan) Tudtad?! Persze te voltál olyan kedves és feláldoztad magad, felfaltál helyettem mindent. Az a borjuszemű Gergőke meg szentül meg van győződve arról, hogy én ettem meg undok ajándékait...
- GABI (hirtelen) Te is ettél belőle...
- KATI (szinte kiabálva) Én?! Mikor?!
- GABI (szemtelenül) Az előbb... a drázsét is neked küldte!
- KATI (gunyos kacajjal) Két szemet?!
- GABI (szemtelen nagyképűséggel) Á, 40 dekát, de a többit még tegnap délután megettem...
- KATI Akkor most miért mondtad el az egészszet, mi?
- GABI Mert Gergő idejön és tegnap azt mondta, hogy ha továbbra is olyan leszel hozzá mint a jégcsap és a köszönését sem fogadod amikor találkoztok, felhagy a küldeményekkel...
- KATI (mérgesen) Na, bumm! És akkor mi van?
- GABI Mi van, mi van?! (Kedvesen.) Hát megeszem én ha neked nem kell!
- KATI Az én jóvoltomból nem fogsz pocakot eresztetni, tudod? Különben is, ha idejön megmondom neki, hogy soha egyetlen falatot sem ettem a küldeményeiből megértetted? Az a hülye még azt hiszi, hogy én... hogy le vagyok kötelezve neki... (Csöngetés, Gabi kiszalad, majd pár pillanat múlva vissza. Közben Kati akaratlanul is igazit haján és ruháján, majd hátatfordítva leül.)
- GERGŐ (be) Szervusz Katicácska! (Odalép az asztalhoz és letesz egy selyempapírba burkolt kis csomagot, kibontja, kisebbfajta torta van benne.) Ezt a kis semmiséget neked hoztam, egészen friss, szinte még meleg. (Vihogva nevet saját viccén.)
- KATI (megfordul, meglátja a tortát, vágyakozva nézi, nagyot nyel, majd felpillant, meglátja Gergő vigyorgó arcát, hirtelen haraggal eltolja az ajándékot.)
- GABI (odasomfordál, elveszi a tortát és leül az asztal másik végéhez, falni kezdi.)
- GERGŐ (csodálkozva) De Katicácska, hát nem szeretsz? Gabi azt mondta, hogy olyan szerelmes vagy belém, mint a nagyágyu...
- GABI (éktelen köhögésbe kezd, torkára szaladt egy falat).
- KATI (mérgesen dobbant) Hát én mindjárt megpukkadok! (Gabihoz.) Megállj Gabi, ezért még számolunk! (Kirohan a szobából.)
- GERGŐ (ámultan néz utána) Mi volt ez Gabi?
- GABI (teleszájjal) Ne törődj velem! Kicsit rossz napja van máma, frontátvonulás... de hidd el... imád öregem... (Nagyot harap a tortából, majd áhitattal.) De még hogy imád!!

G. Szabó Judit
FIÚK ISKOLÁJA

Monológ
(Elmondja egy lány)

A legtöbb lány azt mondja, hogy a fiukkal nem érdemes foglalkozni, pedig ez tévedés. A fiuk is emberek. De. Tényleg! Bizonyíthatom! Tanulékonyabb egyedek egészen bonyolult cselekvés-sorozatokot is képesek elsajátítani! Csak persze - ezt beismerem - végtelen sok munka és türelem kell hozzá.

Amikor többéves szívós küzdelem után például először sikerült elérnem, hogy az öcsém tévé-nézés közben is felemelje a lábát, hogy kiséperhessem az általa behordott sarat, rögtön láttam, hogy egy roppant tanulékony és házias egyeddel állok szemben, akivel érdemes foglalkozni! És nem tévedtem. Néhány év múlva már ott tartottam vele, hogy időnkint magától helyrerugdalta a szőnyegnek azt a sarkát, amelyikben hasraesett. Ekkor megint továbbmentem egy lépéssel. Addig ugyanis a fiuk vad szokásainak megfelelően piszkos zokniját a fotel támlája mögé gyömöszölte, levetett ingét pedig a kisasztal alá rugdalta. Gyengéden megfogtam a kezét és kivezettem a konyhába, megmutattam neki a szennyesládát, melynek fedelét többször kinyitottam-becsuktam, majd a szemeláttára beledobtam több szutykos holmiját. "Még egészen tiszták voltak" siránkozott, amiből láthattam, hogy odafigyelt. Pár esztendő múlva, egy szép napon azt vettem észre, hogy levetett holmijait két kezében összefogva a konyha felé tart. Még szusszanni se mertem, úgy figyeltem! A szennyesláda előtt néhány percre tétován megállt, láttam a szeméről, hogy lázasan koncentrált, majd a bugyrot a láda tetejére rakta. A plafonig ugrottam örömben ilyen csodálatos eredmény láttán! És kiszedtem a göncök közül a bakancsát, meg a kalapját, mert azt mi speciál nem géppel mossuk.

És mivel nem álltam meg féluton, azóta is rengeteget tanult. Ma már teljesen önállóan meg tudja állapítani, hogy tiszta-e az ing, ami rajta van, vagy piszkos már. Tovább megyek: képes volt megjegyezni, hogy az ingjei melyik szekrényben tartózkodnak! Sőt! A tiszta inget már teljesen egyedül ki tudja venni. E művelet megtörténte után a család persze boldogan vállalja azt az alig másfél órás munkát, amit a feldult szekrény rendberakása jelent:

Többször megkülönböztette már a tiszta edényt a mosatlantól, sőt, ha kiürült befőttes üveget - a nyomok eltüntetése végett - a szemébe dobja, időnkint már kiveszi belőle az ezüstkannalat.

És ugy egyébként is. Ha új ruhám van, már nem biztos, hogy azt mondja: (kamaszhangot utánozva) Mindenki rajtad fog röhögni! - Hanem kedvesen csak ennyit kérdez: és ebben ki akarsz menni az utcára is? - Névnapiomra már nem kérdezi, hogy (kamaszhangon) Miért? Te még sohasé felejtettél el semmit? - hanem megpusztil, ha megnyugtatom, hogy (kamaszhangon) bizti, hogy nem vagy náthás?

Szóval szelid és házias. És szerintem minden fiut rá lehet szoktatni a házimunkára. Csak az a fontos hogy ne pont akkor adjunk neki valami feladatot, ha a tévé meccset közvetít, vagy ha a tévé bármi mást közvetít. Vagy ha a tévé semmit se közvetít, mert ez utóbbi esetben természetesen egyéb dolguk van. Sok lány panaszkodik emiatt, hogy a fiu, akivel jár, nem akar táncolni vele. Ez számomra teljesen érthetetlen! Tapasztalatom szerint a fiuk - némi nevelés után - nagyon szívesen táncolnak! Csak ugye nem akkor, ha túl sokan vannak, és emiatt mozdulni se lehet. Vagy túl kevesen vannak és emiatt mindenki őket bámulja. Vagy túl gyors a ritmus és emiatt kifáradnának. Vagy túl lassu, csak elaludnánk. És persze vacsora előtt, üres hassal értelmes krapek nem ugrál. És vacsora után, teli hassal értelmes krapek nem ugrál! És új táncot azt nem, mert még nem ismeri. És régi táncot nem, mert azt már elfelejtette. De az összes nem említett esetekben boldogan és bármikor. No, ugye, hogy milyen sokra lehet menni velük?

Padisák Mihály

PIMPI

Színpad i játék úttörőknek

S z e r e p l ő k :

Pimpi, aki mégse akar "Pempő" maradni
Karikás, aki jótanuló létére rendes "srác"
Zulejka, akinek nem könnyű a természete
Öcsi, akit folyton küldözgetnek
Gálos mama, aki olykor sötétben tapogatózik
Zizi néni, a legrendesebb oszifőnök
Maci, aki ugyan csak játékmackó, de hallgatni tud

Történik napjainkban, az első rész a Levendula-téren, a második rész Gálosék otthonában.

I. RÉSZ

(Amikor felmegy a függöny, a Levendula-tér egy részét látjuk. A szinpad jobb hátsó sarkában fatörzs, amelynek lombja nem látszik, mellette - szemben a nézőtérrel - pad. Elöl a balsarokban bokor, amely olyan magas, hogy Pimpit el tudja takarni. A bokron túl egy fatörzs, majd azon a részen, amely már nem látszik ugyancsak fák lehetnek. A szinpad üres, csupán a kissé arrébb focizó fiúk lármáját hallani. Magnóval oldjuk meg. A focizókat még jódarabig hallani, de csak olyan hangerővel, hogy a szinpadon lévők beszédét el ne nyomja.)
Késő délután van, a nap még süt, azaz a szinpadon teljes a világitás.

PIMPI (tizenhárom éves, fiusra nyirt haju iskoláslány, farmerben és bluzban van, jobbról bejön egy pillanatra megáll, a focizók irányába figyel, azután lehuppan a padra. Először elterpeszkedik, majd a farmer zsebéből előveszi a macit. Maci,

piciny kis játékmackó. Pimpi mindég magával hordja. Megsimogatja.) Hallod, Maci, hogy rugják? És milyen beképzeltetek. Mindegyik azt hiszi, ő lesz az új Albert... pedig... igazán kár nekik hajtani... de Öcsinek is hiába mondom... (Vállat von) így hát inkább nem is mondom... mondja anyu ugyanis eleget, hogy így a cipője, meg úgy a cipője... (Legyint) akár a falnak... meg, ha apu itthon lenne, hát ő nem engedné... pedig voltaképpen az az igazság, hogy apu sokkal jobban megért bennünket... de hiába... még legalább fél évig odalesz...

ÖCSI (jobbról, a szinpadon kívülről, messziről hallatszik kiáltása) Pimpiiiiii! Pimpiiiiii! Hahó... Pimpi...!

PIMPI (gyorsan zsebébe süllyeszti a macit, szégyeli, hogy nagylány létére még babázik, tölcseért formál kezéből, visszakiált.) Hahóóóóó Öcsi, Hahóóóóóó!...

ÖCSI (10 éves, bejön) Szia.

PIMPI Mi van?

ÖCSI Semmi. Csak hazajött anyu a szülőiről...

PIMPI És?

ÖCSI (lezuttyan mellé, lábával harangozik) Jobb, ha nem mész most haza.

PIMPI Mérges?

ÖCSI Rosszabb. Szipog. Hogy miket kellett rólad hallani...

PIMPI Ugyan miket?! Semmiből sem állok bukásra.

ÖCSI Még csak az hiányozna... így is folyton emlegeti, hogy "ha szegény apátok ezt tudná..."

PIMPI (vele együtt folytatja) ... "odakinn, a messzi tengeren..." És, ha tudná, akkor mi lenne? Semmi... Igazán nem muszáj mindenkinek mintadiáknak lennie... Ezt meghagyom Zulejkának... törje ő magát... nekem jó ahogy van... nem igaz?

ÖCSI (vállat von) Te tudod... én minden-esetre megyek focizni... Anyu kivételesen engedélyezte, szia... (Balra el.)

PIMPI (előveszi a Macit) Hallod? Már megint bemártott anyunál a Zizi néni... biztos megint a szokott szöveg... (Mint egy lemez) "Kedves Gálos anyuka, Ibolya nem áll semmiből sem bukásra, kettésnél rosszabb osztályzata sincs, négyesei is akadnak, osztályzatait tekintve tehát olyan közepes, de ez a közepes nem fejezi ki a kislány valódi képességeit, ugyanis... (Ismét a saját hangján.) Ugyanis ebből elég. Unom már. Külömben is..."

ZULEJKA (Pimpi évfolyamtársnője bejön, meglepetten megáll) Mi az Pimpi, te magadnak beszélsz?... Vagy annak a babának magyarázol? Kicsit furcsa...

PIMPI (vállat von) Nem tetszik?

- ZULEJKA Felőlem... Leülhetek?
- PIMPI Felőlem... (Arébb huzódik).
- ZULEJKA Igazán nem zavarlak sokáig. Csak lejttem egy kicsit le-
vegőzni angol óra előtt. Nemsokára jön a tanárnőm. De óra
előtt kell egy kicsit lazítani, hogy jobban tudjak koncentrálni...
- PIMPI (utánozva) Koncentrálni... hogy oda ne rohanjak...
- ZULEJKA Igenis koncentrálni! És te is jobban tennéd! Kivált azok
után amit a szülőin mondtak rólad...
- PIMPI De jó értesüléseid vannak...
- ZULEJKA Vannak is. Mert engem a szüleim felvilágosulttan nevel-
nek. mint egy felnőttet. És nem titkolóznak... és igenis iga-
za van Zizi néninek, ha azt mondja, hogy nincs benned ambi-
ció...
- PIMPI (mérges) Nincs hát. Mert neked adtam... Különben is, örülj,
hogy benned van...
- ZULEJKA Igenis van. Mondta is Zizi néni az édesanyádnak, hogy
példát vehetnél a szomszédban lakó Keszler kislányról, már-
mint rólam.
- PIMPI No persze... Zulejka, a mintadiák... kitűnő, nyelvet tanul
meg zongorát, szakkörre jár és egyáltalában Zulejka maga a
tökéletesség...
- ZULEJKA Ne mondd nekem, hogy Zulejka...
- PIMPI Pedig tudod, hogy mennyivel izgalmasabban hangzik a Kesz-
ler Zulejka, mint a Keszler Emma...
- ZULEJKA Ne huzzál, jó...
- PIMPI Jó... megjegyzem én is szívesen fölvettem volna tavaly far-
sangkor azt a valódi török bugyogót, sőt azt se bánám, ha
Zulejkának szólitanak érte...
- ZULEJKA Azért csak ne szólíts annak!
- PIMPI Kérlek... Látod én nem bánom, ha Pimpinek szólitanak...
- ZULEJKA Az egészen más... Te tényleg olyan Pimpi vagy...
(Balról bicikli csenget.)
- PIMPI (felugrik) Karikás. Megállítom. (Oda áll a szinpad oldalá-
ba, s kifelé nézve "elállja" az érkező bicikli utját. Huppanást
hallani, mint amikor leáll valaki.)
- KARIKÁS (14 éves csinos fiú, biciklit tólva be) És ha nem tudok
hirtelen megállni...?
- PIMPI (megfogja a kormányt) Te ne tudnál... Ez jó... Hallod Zu-
lejka, hogy a Karikás ne tudna megállni... mulatnom kell.
- ZULEJKA Na nézd csak a kis Pimpimet, hogy vihog... Pedig az
ilyen bicikli elé ugrásokból lesznek a balesetek. Igaz Laci?
- KARIKÁS Van benne valami, bár...
- PIMPI Mit fontoskodszt... Még ha Zulejka teszi, hagyján, de te,

Karikás... Hiszen te még a függőleges falra is fölmászol az-
zal a bringával ha akarsz, te ugy tudsz...

KARIKÁS (zavarban van) Mit tuzol... (Gépét a pad mögötti fához
támasztja)

ZULEJKA Nem látod, hogy udvarol a kislány...

PIMPI Irigyled?

ZULEJKA Én? Tőled? Én tőled nem irigylek soha semmit... Kis
buta... az ember csak azt irigyli, aki legalább egy szinten
van vele... De teeee?

PIMPI Nézd a beképzelt...

KARIKÁS Miért veszekedtek?

PIMPI Ó kezdte. Kioktat.

ZULEJKA: Ó kezdte. Csufolt.

KARIKÁS Nem hagynátok abba...

ZULEJKA Felólem. Ugysem érek rá. Rögtön jön az angol tanár-
nőm...

PIMPI Akkor siess, el ne késs...

ZULEJKA Sietek is. (Pipiskedve elvonul, Pimpi kiölti utána a nyel-
vét.) A kis beképzelt. (Arrébhuzódik a padon, int Karikásnak
üljön le mellé.)

KARIKÁS (leül) Nem tehet róla. Ilyen a természete.

PIMPI És mindég ilyen volt. Már az óvodában is. Az iskolában meg
elsőtől kezdve. Csak azt tudnám, mit esznek rajta a tanárok..

KARIKÁS Azt, hogy tud...

PIMPI Tudjon. Attól még nem kellene ilyennek lennie... Mért? Te
is menő vagy a suliban... Állandó kitünő... Az iskola esze.
Prézli tanár ur örökös büszkesége... De azért igazán rendes
srác vagy. A biciklit is mindég egy szóra ideadtad, ha kér-
tem...

KARIKÁS Odaadtam, hát odaadtam... Mért kell emlegetni...

PIMPI Mert a Zulejka biztos nem adta volna ide...

KARIKÁS Ma rossz kedved van. Történt valami...?

PIMPI Á, semmi!

KARIKÁS Ne mondd, ha nem akarod.

PIMPI Nem mondom... (Sóhajt.)

KARIKÁS Ne mondd...

PIMPI Mégis mondom...

KARIKÁS Akkor mondd...

PIMPI Ma tornaórán... magasugrás volt...

KARIKÁS És?

PIMPI Átvittem a százhuszat... és Zizi néni azt mondta, hogy az
hetedikes lánytól egészen jó. Edzés nélkül különösen... Meg
azt is mondta, hogy ugrólátszik ugró alkat vagyok... meg,
hogy a guruló stílus jelentősen növelhetné az eredményemet...

KARIKÁS És ettől van rossz kedved?... Hiszen ennek örülnöd ké-
ne!

PIMPI Örültem is. Aztán óra után odamentem Zizi nénihez, és mondtam, hogy szeretnék én is a sportiskolába beiratkozni, és erre ő azt mondta, hogy szó sem lehet róla...

KARIKÁS Miért nem?

PIMPI Mert, hogy bennem nincsen akarat... látja a tanulásomról... Ezt mondta...

KARIKÁS És te?

PIMPI Juszt se bőgtem el magam... ne lássa hogy fájt... de azért lehet, hogy mégis látta rajtam,, , mert mondta, hogy majd meglátja, hogyan igyekszem, aztán újból beszélgetünk róla...

KARIKÁS Ez azt jelenti, hogy bizik benned.

PIMPI Bizik... és közben a szülőin a mamánál megint befeketített...

KARIKÁS Hátha volt valami igaza...

PIMPI Már te is az ő pártjára állsz... ez igazán nem szép tőled.

KARIKÁS Én nem állok az ő pártjára, csak mondtam hogy... különben is, megcsináltad már a leckéd?

PIMPI Csak egy kis matek van. Este megcsinálom...

KARIKÁS Este?... Már rég meg kellett volna... az a fair játék...

PIMPI Miaz, hogy fair?

KARIKÁS Angol szó. Annyit jelent, hogy az a tiszta, tisztességes dolog.

PIMPI Mi az, már te is külön angolra jársz, mint Zulejka?!

KARIKÁS Bár járhatnék. De anyu egy keresetéből nem megy. Talán ha már szerszámkészítő leszek... aztán még estin is tanulhatok, nemigaz?...

PIMPI Igaz... De minek annyit tanulni... kinek jobb az? Nekem igazán nem hiányzik... mindég van valahogy...

KARIKÁS Ezt komolyan mondd?

PIMPI Halálkomolyan...

KARIKÁS Hát... ha te így gondolkozol...

PIMPI Akkor, mi van?

KARIKÁS Akkor te nem is Pimpi vagy, hanem...

PIMPI (közelebb ül, a szemébe néz) Hanem?

KARIKÁS Pempő... ami csak úgy kenődik... Ide is, oda is, ahová éppen jön... aki csak úgy sodródik, aki...

PIMPI (felugrik) Kösz... Ezek szerint most én hozzád is hozzád-kenődtem, mint valami pempő, mi??!

KARIKÁS Nem ezt mondtam...

PIMPI Csak így értetted... hát majd megmutatom, hogy ki a pempő... te... te beképzelt mintadiák... Eridj csak a Zulejkához és szavaljatok egymásnak a másodfoku egyenletekről, meg a fizikáról... Csuda aranyosak... (Hátat fordít.)

KARIKÁS (feláll, odalép mögé) De Pimpi...

PIMPI Eridj innen, ne is lássalak...

KARIKÁS (csak áll).

PIMPI Mire vársz?!

KARIKÁS (megfogja a kerékpárt, indul, megáll) Pedig... pedig...
(Kitolja a biciklit.)

ÖCSI (jön, lelkesen) Négy egyre nyertünk! Hallod, Pimpi, nyertünk! Hát veled mi van... (Karikás után néz, akivel találkozhattak) Összevesztetek?

PIMPI (vállatvon, leül)

ÖCSI (koravéne) Előfordul.

PIMPI Te Öcsi... te ugye nagyon értesz a sporthoz?

ÖCSI (büszke) Valamit értek...

PIMPI Talán még azt is tudod, mennyi a magasugró rekord...

ÖCSI Az országos, vagy a világ?

PIMPI Mindegy...

ÖCSI Férfi, vagy női?

PIMPI A női. Csakis.

ÖCSI Az csak százkilencven körül. A világ. Az országos jóval kevesebb.

PIMPI Mégis mennyi?

ÖCSI Hát ennél magasabb... (A fal mellett felágaskodik, kezét felnyújtja.)

PIMPI Az sok...

ÖCSI Az iskolai nem több száznegyvennél... de mért vagy kíváncsi...

PIMPI Érdekelt... egyszerűen érdekelt... Mit bámulsz ugy?... Nem hiszed?... No jó, hát ezen vitatkoztunk össze Karikással...

ÖCSI Mért nem ezzel kezdted... Na gyere, menjünk. Esteledik.

PIMPI Én még maradok egy kicsit... Anyunak meg mondd meg, hogy moziba mentem... és... és... Öcsi... akard, hogy neked adjam a lengyel hegyezőmet?

ÖCSI A baglyosat?

PIMPI Azt.

ÖCSI Mit kell érte tennem?

PIMPI Lehozod nekem a kredencfiókból a spárgát... De ugy, hogy anyu észre ne vegye.

ÖCSI Spárgát? Minek az neked?

PIMPI Minek, minek? Ne légy olyan kíváncsi... Kell a hegyező vagy nem?

ÖCSI Kell, de...

PIMPI Ki akarok tolni valakivel, ahhoz kell. De siess... és óvatosan...

ÖCSI (fejét csóválva megy).

PIMPI (magának) Majd én megmutatom neki...

ZULEJKA (szatyorral jön) Mi az, te még itt?

PIMPI Amint látod...

ZULEJKA Pedig már vége az angol órának. Most megyek bevásárolni...

PIMPI Menj csak.

ZULEJKA (elindul, aztán visszafordul) Karikás már megunta a szórakoztatásodat?

PIMPI Szeretnéd, mi? Pedig akkor sem hozzád menne...

ZULEJKA Azt hiszed, tetszik nekem a te Karikásod? Különb is, egy olyan fiu, aki veled szóbaáll, nálam már nem jöhet számitásba...

PIMPI Akkor miért kérded? Kiváncsiságból...

ZULEJKA Abból, ha tudni akarod.

PIMPI Akkor vedd tudomásul, hogy aki elment az majd visszajön...

S ha neked ugy jobban tetszik, akkor éppen őt várom...

ZULEJKA Akkor én nem is zavarlak... (Elmegy.)

ÖCSI (ellenkező oldalról jön. Inge alatt a spárgaköteg. Előveszi.)

Itt van... nem vette észre... bent volt a szobában...

PIMPI Helyes. Tiéd a hegyező. Vedd ki a tolltartómból. (A szinpadon sötétedik.) Eridj, mire vársz még? Tied a hegyező...

ÖCSI De... hiszen már sötétedik és...

PIMPI Annál jobb... Eridj csak... és anyunak egy szót sem... és az elefántos radiomat is kiveheted magadnak... eridj már...

ÖCSI (csodálkozva el).

(Erős szürkület, halvány fény)

PIMPI (egyedül maradt, körülnéz, majd előveszi Macit a zsebéből, leteszi a padra, hogy üljön, mint valami néző. Beszél hozzá.) Milyen jó, hogy mindenki hazament a térről... Senki sem lát... csak te Maci... de te ugysem mondd el senkinek... és az sem baj, hogy sötét van... de azért jó, hogy a távolból az a lámpa kissé idevilágít. (A szinpad baloldalára a bokor mögé megy.) Milyen jó itt ez a fa... meg ott az a másik... pont ugy állnak, mint a magasugrómérce... és lécs helyett igazán jó lesz a spárga is... Ezt legalább nem lehet levern... ezt át kell ugrani... (Csak a spárga vége látszik, amint ide-oda gurul a földön, majd Pimpi ismét előjön.) Lehet hogy nem szép, hogy anyu ugy tudja, moziban vagyok... de különben mit mondanék... aggódik... mindig aggódik...

(Léptek hallatszanak. Pimpi leül, eltakarja a Macit.)

ZULEJKA (tele szatyorral jön) Hát te még itt?

PIMPI Még egy kicsit... tudod... várok valakit...

ZULEJKA Pedig ilyenkor már igazán nem való egyedül...

PIMPI Jó, jó, szervusz...

ZULEJKA Hogy az anyum mit szólna, ha én is... (Fejcsóválva el.)

PIMPI (feláll, Macit megigazitja) A százhuszat biztosan átvittem... most kissé följebb kötöm négy ujnival... (A bokor mögé megy.) Milyen jó, hogy nem látnak... anyu biztosan aggódna ---apu nem, ő talán megértené... kár hogy messze van... és Karikás? - Ő mit szólna?...! Biztosan nagyot néz, majd ha megjavítom az iskolarekordot... (A szinpad közepén készenlétbe áll, ugráshoz készülődik.) És Zizi néni is... akkor biztosan fölvesz a sportiskolába... na gyerünk... (Befut a bokor mögé.) No mi az, mi történt... Nem mertem ugrani... (Jön vissza.) Látod Maci, átszaladtam a spárga alatt... csak nem félek... nem szabad félni... át kell ugranom... Na... mérjük csak jól ki a távolságot... innen futok neki... át kell ugranom... át kell ugranom... gyerünk...

(Nekifut, eltűnik a bokor mögött, dobbantás, esés hangja.)

Jaj!... jaj a lábam... Jaj!... jaj mi lesz velem... segítség... segítség!... segítségééééé! (Kiáltás elhal.)

(Csönd. Pimpi a bokor mögött, csak a Maci ül a padon.)

KARIKÁS (kintről) Halló, ki kiáltott?... Hahó, ki kiáltott? (Jön be a biciklivel. Megáll.) Pedig valahonnan innen jött a hang... Hahó... feleljen valaki... (Észreveszi a padon Macit.) Pimpi mackója! (Nézi, majd a fához támasztja a gépet) és a hang... valahol itt kell lennie... (Zseblámpáját lekasztja a gépről, kutat vele, járkál, végül a bokor mögé megy, csak a lámpa fénye látszik ki.) Pimpi... Pimpi.. Mi történt?... elájult... Pimpi... hallod, ébredj fel... én vagyok itt, Karikás, hallod ébredj fel...

PIMPI (bokor mögül) Mi történt?... Hol vagyok?...

KARIKÁS A téren... gyere kapaszkodj belém... ülj fel a padra... gyere...

PIMPI Nem bírok felállni...

KARIKÁS Odaviszlek...

PIMPI Jaj... vigyázz, fáj...

(Karikás karjában hozza, a padra teszi, lábát is egyenesbe...)

KARIKÁS Éppen jöttem a szakkörrel, amikor meghallottam, hogy a tér felől kiáltottak... Mi történt a lábaddal?...

PIMPI Nem tudom, lehet, hogy eltört... mert én... ott van...! (A bokor felé int, Karikás odamegy, majd a spárgával visszajön, tartja a kezében.)

KARIKÁS Te...

PIMPI Igen, Karikás, én át akartam ugrani... de... nem ment... pedig csak százharminc volt... és száznegyven az iskolarekord...

KARIKÁS De hiszen ez nem pálya... itt nem lehet tréningezni...
 örültség, amit csináltál...

PIMPI Én meg akartam mutatni... Zizi néninek is... meg az anyu-
 nak... hogy én igenis akarok... és neked is meg akartam mu-
 tatni, hogy nem vagyok pempó... jaj...

KARIKÁS Nagyon fáj... ?

PIMPI Nagyon... és most mindenki rajtam fog röhögni. Hogy milyen
 bolond vagyok... meg szidni fognak... és akkor legjobb volna
 inkább eltűnni...

KARIKÁS Pimpi... ne beszélj ilyeneket... Én elteszem azt a mad-
 zagot...

PIMPI Őcsi tudja...

KARIKÁS Az ugrást?

PIMPI Nem. Csak a madzagot. Ő hozta le...

KARIKÁS Majd mondasz neki valamit... Igérem tőlem senki sem
 tudja meg, mi történt... és akkor mindenki azt hiszi majd,
 véletlenül volt... és most... elmegyek orvosért...

PIMPI Ne... ne hagyj itt Karikás... félek egyedül...

KARIKÁS Második sarok a kórház...

PIMPI Elmegyek odáig...

KARIKÁS Még mit nem... hátha törés... de ha féloldalt fel tudnálak
 ültetni a gépre... talán oda tudnálak tolni...

PIMPI Próbáljuk meg... csak előbb a Macit... add ide...

KARIKÁS (odaadja, Pimpi elteszi.)

PIMPI Csak ő látta... mondd Karikás, gondolod, hogy elhiszik,
 hogy baleset volt...

KARIKÁS Nem tudom... nem tudom Pimpi, mit hisznek majd... de
 bennem bizatsz... gyertünk...
 (Miközben a kérékpárra ültetné, lemegy a

F ü g g ö n y

II. RÉSZ

(Szin: Pimpiék szobája. A szoba berendezése lehetőségeinktől függ.
 A cselekményhez szükséges egy ágy, éjjeliszekrény, az ágy
 mellé szék, asztal, két szék. Szükség esetén az ágyat kana-
 péval, az éjjeliszekrényt kis irattartó szekrényvel pótolhat-
 juk. Az asztalon váza. Amikor a függöny felmegy, Pimpi fek-
 szik az ágyban. Gálos mama a szobában rendezget, virágot
 rak a vázába, igazgatja, közben halkán zsörtölődik.)

MAMA Éppen ez hiányzott... ez a lábtörés...

FIMPI Én igazán nem akartam eltörni.

MAMA Azt én is tudom... csak ezt nem értem, hogy egy tizenhároméves lány, hogy nem tud vigyázni magára... Mért nem néz körül, hová lép... Elmegy, mit elmegy... elszőkik moziba, és akkor harmadnapjára a kórházból hozzák haza a mentők... (Odamegy, Pimpi ágyához, igazgatja a takarót, s nagyon szeliden.) Nagyon fáj, kislányom?

PIMPI Nem nagyon...

MAMA Hálaistennek... legalább ne fájjon... és jól forrjon össze...

PIMPI Összeforr. A doktor bácsi azt mondta, hogy két hónap múlva már akár sportolhatok is.

MAMA Még mit nem! Hogy valami baja történjék megint... Csak járni tudj már rajta... Ó, csak azt tudnám, mi lesz majd a leckével, a tanulással... egészen lemaradsz... még közepes sem leszel...

PIMPI Pedig én most úgy szeretnék tanulni...

MAMA Én meg úgy szeretném ezt neked elhinni... (Sóhajt.) Csak-hogy eddig nem kényeztetted el bennünket... pedig én tudom, hogy tudsz te, ha akarsz... különben is... délelőtt bent voltam az iskolában...

PIMPI Bent voltál? És??

MAMA Az osztályfőnöknőd megigérte, hogy Keszler Emmi majd mindennap eljön hozzád, megmutatja a leckét és ha valamit nem értesz, megmagyarázza... Legfeljebb majd veszünk neki valami ajándékot a fáradozásáért... az ilyen rendes gyerekek megérdemli, nem igaz?...

PIMPI (meggyőződés nélkül) Igen, meg...

MAMA Tudom, hogy nem nagyon kedveled, de próbálj hozzá kedves lenni...

PIMPI Majd igyekszem, anyu...

MAMA Igyekezz is... szerezz apádnak örömet, mire megjön... bár (sóhajt) soká lesz az még... éppen Alexandriából Beirut felé hajóznak...

PIMPI Ne ird meg neki...

MAMA Csak ha már járni tudsz... Mit ennél vacsorára kislányom? Süssek egy kis lángost... vagy inkább palacsintát?

PIMPI Inkább palacsintát. Azt Öcsi is jobban szereti.

(Kint szól az ajtócsengő, - vagy kopogtatnak.)

MAMA Csöngetnek. Biztosan Emmi jött meg.

(Kimegy balra, majd vissza.)

Karikás Laci érdeklődik, hogy érzed magad.

PIMPI Mondd meg neki anyu, hogy jöjjön be... szeretném neki megköszönni...

MAMA (kiszól) Gyere beljebb fiam. Új le arra a székre az ágy mellé, beszélgetsetek, én ugyanis a vacsorát csinálom. (Kimegy.)

KARIKÁS (beljebb jön) Szervusz Pimpi... (Zavartan megáll.)

PIMPI Szervusz Karikás... (Kis szünet.) Hát feljöttél...

KARIKÁS Hát fel... megnézni, hogy vagy...

PIMPI Most már jobban.

KARIKÁS Már nem fáj anyyira?

PIMPI Anyyira nem... De még fáj. Hiába, törés. (Helyet mutat a széken. Karikás óvatosan leül.)

KARIKÁS Tudom. Már a téren sejtettem. A kórházban mondták is... Most meg már az egész környék tudja.

PIMPI Itt mindent rögtön tud az egész környék... és anyu biztos még a Közértben is azt beszéli... Pedig...

KARIKÁS Pedig?

PIMPI Én nem akarom, hogy engem sajnáljanak... Lakott egyszer itt a házban egy pupos kisfiu, azt lenn a téren a homokozónál, meg a hintánál minden felnőttnel becézgette... mert sajnálta. A gyerekek meg csufolták... Én nem akarom, hogy engem sajnáljanak... meg csufoljanak... Pedig ha megtudnák...

KARIKÁS Tőlem nem tudnak meg semmit.

PIMPI Tudom, Karikás... Te nem vagy olyan, hogy elmond... És kösz, hogy bevittél a kórházba... meg, hogy hazajöttél szólni... és nagy voltál, amikor azt mondtad, hogy az utcán találtál rám, meg, hogy rosszul léphettem le a járdáról... Azt hitték, a moziból hazafelé jövet történt... úgy tudták, moziban vagyok...

KARIKÁS Pedig... nehéz volt azt mondani, hogy az utcán találtalak... Tudod Pimpi, én nem szoktam lóditani... és nagyon nehéz volt...

PIMPI Én igazán nem akartam, hogy neked nehéz legyen miattam... és sokat gondoltam rád Karikás... hogy milyen rendes voltál... és bocsáss meg, amiért a multkor bántottalak...

KARIKÁS Én sértettelek meg... Mert, ha akkor nem mondom neked azt a pempőt, akkor te sem mondasz semmit...

PIMPI Pedig jó, hogy mondtad... és most már nem is bánt... Te mondhatod...

KARIKÁS Én már nem mondom... mert most már tudom, hogy nem igaz... te más vagy...

MAMA (egy pillanatra benéz) Leszaladok egy pillanatra a Közértbe.

KARIKÁS (felugrik) Tessék hagyni, majd én...

MAMA Köszönöm kisfiam, de több mindent kell vennem...

KARIKÁS Én igazán szívesen...

MAMA Inkább beszélgessetek... az jobb most Ibolyának.... (Kimegy.)

KARIKÁS (visszaül) Nem lett volna szabad leengednem...

PIMPI Ő akart menni...

KARIKÁS Akkor biztosan megtudja...

PIMPI Mit tud meg?

KARIKÁS Semmit...

PIMPI (felül) Mit titkolsz előlem?

KARIKÁS Feküdj vissza...

PIMPI Akkor elmondod?

KARIKÁS Mit?

PIMPI Amit elhallgatsz...

KARIKÁS Elmondom... ugyis megtudod még...

PIMPI Mit?

KARIKÁS Azt, hogy (nagyot nyel) beszélnek rólunk.

PIMPI (felül) Rólunk? Mit?

KARIKÁS Mindenfélét. Össze-vissza. Azt, hogy ketten együtt voltunk a téren, amikor a lábad eltört... meg ilyeneket...

PIMPI De hisz ez nem igaz!

KARIKÁS De beszélük!

PIMPI Kik?

KARIKÁS Mindenki. Az egész környék. Pedig én igazán...

PIMPI De hisz ez rettenetes! Mit tegyünk?

KARIKÁS Nem tudom...

PIMPI Én sem... (Csöngetnek.) Biztos Zulejka az, jön segíteni... ereszd be... (Karikás kimegy, Zulejkával tér vissza. Állnak egymással szemközt, méretetik egymást.)

ZULEJKA Szervusztok... (Karikáshoz) Mi az... te itt?

PIMPI Feljött meglátogatni...

ZULEJKA (gunyos) Azt látom... Nem is tudtam, hogy ilyen jóba vagytok...

KARIKÁS Csak meglátogattam...

PIMPI Érdekelte, hogy vagyok... mert rendes srác... (Szünet.)

Ha veled történt volna ilyen baleset, téged is biztosan meglátogatott volna, igaz, Karikás?

ZULEJKA Cöcö... Különbén is, hogy ki kit látogat meg, az tudtommal magánügy... és én igazán nem akarok mások magánügyeibe beleavatkozni... (Leül Pimpi ágya mellé. Karikás az asztal mellett egy székre, s nézi a vázában a virágot. Zulejkának feltűnik.) Azt is te hoztad, érdeklődésből?

KARIKÁS Nem, azt nem.

ZULEJKA Pedig szép virág... és érdeklődésből igazán...

PIMPI Nem gondolod, hogy most már elég az "érdeklődésből"?

ZULEJKA (szárazon) Hol tartod a könyveidet?

PIMPI Az éjjeliszekrényben.

ZULEJKA (kinyitja az éjjeliszekrényt, kiveszi a könyveket, lapozgat.) Kijelölöm, mi a lecke. Aztán te megnézed, megpróbálsz megcsinálni. Később, angol óra után visszajövök és amit nem értesz, azt elmagyarázom.

KARIKÁS Nem lenne jobb, ha...

ZULEJKA (sértődötten) Ha úgy gondolsz, hogy te jobban érted, igazán nem bánom, ha te magyarázod... Hozzám ugyanis jön az angol tanárnő, kevés az időm... meg aztán úgy látom, ti nagyon is jól megértitek egymást...

PIMPI Ne légy undok, Zulejka.

ZULEJKA Emmi vagyok! A barátaimnak Emmi. A tanítványaimnak meg kiváltképp nem vagyok Zulejka...

PIMPI (békülékenyen) Jó, Emmi vagy...

ZULEJKA És elvárom, hogy jól figyelj arra, amit magyarázok... nem szeretném fölöslegesen pazarolni az időmet... mert az a legdrágább... az idő,..

PIMPI A Karikás nem sajnálja az idejét... igaz, Karikás...

KARIKÁS Igaz... én nem sajnálom...

ZULEJKA Ő tudja... Ha zavarok, akár el is mehetek...

KARIKÁS Inkább én... tanuljatok csak nyugodtan... (Föláll.)

PIMPI De azért máskor is gyere fel, ha van egy kis időd...

ZULEJKA Légy nyugodt, lesz neki...

KARIKÁS (zavartan, hátrálva kimegy, az ajtóból visszaköszön.) Szervusztok... Viszlát, Pimpi... javulást... (Elment.)

ZULEJKA De jóba lettetek... Különbben is, képtelen voltam megérteni, hogyan léphet le valaki úgy a járdáról, hogy eltörjön a lába... (Mereven nézi Pimpit.)

PIMPI (farkasszemet néz vele) Ugy, hogy nem vettem észre!

ZULEJKA Mert ott sem volt a járda!

PIMPI Ott volt!

ZULEJKA Nekem akarod bemagyarázni?... Nekem??? Cöcö... Nem szeretem, ha hülyének néznek...

PIMPI Ki néz annak?

ZULEJKA Például te!

PIMPI Ééééé?

ZULEJKA Te! (Kis szünet.) Meg tudnád például magyarázni, hogy a térre, a padhoz, ahol te akkor várakoztál, hogy került oda a járda?... mert azt tudom, hogy kire vártál!

PIMPI Mondd azt, hogy végig ott voltál!

ZULEJKA Végig nem, de tudok következtetni!

PIMPI És?

ÖCSI (beront az ajtón, egy pillanatra hökkenően megáll, hogy ott látja Zulejkát, azután nem tudja magában tartani.) Te Pimpi

- ... meg tudnád nekem mondani, hogy anyu miért haragszik?
A Közért előtt láttam. Egészen ki volt kelve magából!
- FIMPI (felül) Ki volt kelve magából?
- ÖCSI Igen... és nem mondja meg miért... Csak azt hajtogatja,
hogy kérdezd meg a nővéredtől... és mit kell megkérdez-
nem?
- PIMPI (Zulejkára mutat) Tőle kérdezd... tőle kérdezd, hogy mit
csinált... (Zulejka hátrál az ajtó felé.) Tagadd, hogy te be-
széltél... tagadd, ha van bőr a képeden!
- ZULEJKA Én... én csak az igazat...
- PIMPI (kiül az ágy szélére, az ajtó felé mutat) Ki innen... te... te
...te... hazug... és ide be ne tedd többé a lábad...
- ZULEJKA Kérlek... kérlek... (Kisompolyog.)
- PIMPI (visszafekszik az ágyba, befurja fejét a párnába és zokog.)
- ÖCSI (tanácstalanul áll. Hol az ajtó felé néz, hol az ágy felé, majd
közelebb lép az ágyhoz.) Pimpi... Pimpi .. miért bógsz?...
PIMPI (zokogva) Menj ki... hagyj most... hagyj... hagyjatok...
hagyjatok...
- ÖCSI (egy darabig még bámul, aztán lábujjhegyen ki akar menni, de
nyilik az ajtó, Öcsi mutatja a berontó mamának, hogy Pimpi
ott sir, majd a mama intésére kimegy. A mama csipőre tett
kézzel áll, majd odamegy az ágy mellé, erélyesen maga felé
fordítja Pimpit.)
- MAMA (fenyegetően) Pimpi! Mondd, miért mástól kell nekem meg-
tudnom az igazat?... Hallod...? Miért mástól kell az igazat..
- PIMPI Az nem igaz!
- MAMA Mi nem igaz!
- PIMPI Amit beszélnek... az nem igaz... csak úgy mondják... mert
valaki kitalálta...
- MAMA Miért hazudsz még most is?
- PIMPI Nem hazudok... Te nem hiszel nekem... te inkább hiszel
azoknak ott a boltban, meg a téren... meg mindenütt, mint
nekem...
- MAMA Én beszélek azzal a fiuval... mondja meg ő... a szemébe
nézek, és akkor majd meglátom...
- PIMPI A Karikást ne bántsátok... ő nem tehet semmiről!... Ő a
legrendesebb srác és...
- MAMA Ugy!... Szóval mégis van valami közös titkok... amit
még az édesanyád sem tudhat...
(Nyilik az ajtó, Öcsi bebocsájtja a szobába Zizi nénit az osz-
tályfőnököt, aztán kimegy.)
- ZIZI NÉNI Jónapot kívánok... Szervusz kislányom...
(A mama megfordul, Pimpi fölül.)
- MAMA Isten hozta tanárnő.

PIMPI Kezit csókolom, Zizi néni...

MAMA A legjobbkor tetszett jönni... Éppen a legjobbkor!... ugyanis nagy baj van... nagyon nagy baj van...

ZIZI NÉNI Tudom. Ibolya eltörte a lábát...

MAMA Még annál is nagyobb baj van... és én... én magamon kívül vagyok!

ZIZI NÉNI Ejnye, ejnye, Gálos anyuka... Hát mi történt?

MAMA Rettenetes... kérem... rettenetes.. felháborító!

ZIZI NÉNI Nyugodjon meg kérem... és talán menjünk át valahová, ahol nyugodtan megbeszélhetjük, mi bántja...

PIMPI De Zizi néni kérem... én...

ZIZI NÉNI Látom... valami történt... és ugylátszik épp a legjobbkor jöttem... No, jöjjön csak Gálos anyuka...
(A mama vállát átkarolva kimennek az ajtón... Pimpi megint befurja fejét a párnába.)

ÖCSI (jön be, amerre a felnőttek kimentek. Méltatlankodik.) Ezt tudják... idemenj... odamenj... most utban vagy... most nem neked való... ezt neked nem fontos hallanod... felnőttek dolga... Csak tudnám, hogy mi történt?... Hallod Pimpi... mi történik itt?

PIMPI Semmi Öcsi, semmi... ehhez te még gyerek vagy...

ÖCSI No tessék... már ő is felnőttnek képzei magát... Megáll az eszem...

PIMPI Jó neked Öcsi... jó neked...

ÖCSI Csak azt tudnám, hogy miért jó?... Jó, jó, tudom., mert gyerek vagyok... "Néni kérem"...

(Nyilik az ajtó, mama és Zizi néni állnak ott. Zizi néni beljebb jön, mama int Öcsinek. Öcsi fejcsóválva kimegy.)

ZIZI NÉNI (odamegy az ágyhoz, megsimogatja Pimpi fejét, leül az ágy melletti székre. Igen nyugodt, megnyugtató hangon beszél) Már tegnap meg akartalak látogatni, de versenyek voltak, nem jöhettem... ma viszont éppen a legjobbkor... édesanyád nagyon haragos.

PIMPI Tudom, Zizi néni...

ZIZI NÉNI Még sirt is. Persze, haragjában.

PIMPI Pedig tessék elhinni, hogy én igazán nem akartam, hogy siron. -.

ZIZI NÉNI Lehet kislányom, hogy nem akartad... Hiszen te még nem tudhatod, hogy az anyák mindég sirnak, ha gyermekeik sebet ejtenek a szivükön...

PIMPI Azt tetszik gondolni, hogy én akarattal?...

ZIZI NÉNI Te meg azt képzeled, hogy a véletlen seb nem fájhat?! A seb, az seb. Akár véletlenül kapjuk, akár szándékkal. Mindenképpen fáj...

PIMPI De tessék nekem elhinni, hogy én akkor sem mondhatom meg anyunak... mert... mert... titok...

ZIZI NÉNI Mi a titok, kislányom? Hiszen az egész környék tudja már, hogy Karikás Lacival voltál együtt, amikor a baleset történt. Nincs abban semmi titkolnivaló, hogy együtt voltatok. Laci az iskola legjobb tanulója, rendes gyerek. Az pedig, hogy a beszélgetésben nem vetted észre a járdát, elestél... hát az sem bűn... Vagy, hogy Laci vitt a biciklijén, felborultatok és akkor történt a baleset... Megtörtént, hát megtörtént... Nem lehet visszacsinálni... De ez az okatlan titkolódzás, a hazudozás igazán méltatlan dolog...

PIMPI Tessék elhinni, a Karikás nem tehet semmiről... És ő egy jellem, nagy jellem... csak nem tudják róla...

ZIZI NÉNI (sóhajt) Tudod kislányom, milyen szívesen elhinném... Egyáltalában tudod te, hogy mennyivel jobb dolog nekünk tanároknak, a jót elhinni, mint a rosszat? Nem tudhatod... Azt hiszitek a felnőttekről, hogy csak fontoskodnak, okvetetlenkednek, pedig, segíteni szeretnének rajtatok.

PIMPI (kis hallgatás után) Én tudom, hogy Zizi néni segíteni akar...

ZIZI NÉNI Vagy legalább is érzed... mindenesetre már ez is valami...

PIMPI És... ha elmondanám valakinek, csak Zizi néninek mondanám el... Mert tudom, hogy Zizi néni nem nevetne ki érte... és tudom, hogy nem is tetszene elmondani másoknak...

ZIZI NÉNI Ha akarod, én hallgathatok róla...

PIMPI De még az anyunak sem tetszik elmondani... mert ő elmondaná a Közérthben, hogy megnyugtassa az embereket, és akkor minden el lenne rontva... és én akkor szégyelnék kimenni az utcára is...

ZIZI NÉNI Még neki sem mondom el...

PIMPI Mert én nem akartam szólni senkinek sem... csak megmutatni, .. hogy nem vagyok olyan lusta, olyan pempő, mint amilyenek hisznek... és én meg akartam javítani az iskolai magasugró rekordot... mert tetszett mondani, hogy ugró alkatom van... és akkor is meg akartam javítani, ha nem járhatam sportiskolába... mert Zizi néninek igaza volt, hogy nem vett fel... és én annál is inkább meg akartam mutatni...

ZIZI NÉNI (megfogja Pimpi kezét) Mondd csak, kislányom...

PIMPI És úgy tudták, hogy moziba megyek, de lementem a térre, és amikor este lett, két fa közé odakötöttem egy spárgát, és... a százharmincat akartam... de először félttem és átfutottam a spárga alatt, aztán azt mondtam magamban, hogy át kell ugranom, át kell ugranom... nekifutottam... és... beleakadtam... és akkor segítségért kiáltottam, aztán elájul-

tam... Karikás akkor jött haza szakkörről és meghallotta...

Hát így volt...

ZIZI NÉNI Értem, kislányom... értem...

PIMPI És ugye nem tetszik nagyon összeszidni...

ZIZI NÉNI Nem szidlak össze kislányom, egyáltalán nem szidlak össze. (Megsimogatja Pimpi arcát)... Csak arra kérek jegyezd meg, hogy az akarát még nem minden... Ésszerűen kell akarni... akkor máskor nem üt ki ilyen balul...

PIMPI Én annyira akartam... és a Karikás olyan rendes volt... nem akarta, hogy kiröhögjenek, és nem árult el, pedig ő szedte le a spárgát a fáról, és ő vitt be a kórházba... Aztán a Zulejka rontott el mindent...

ZIZI NÉNI Zulejka?

PIMPI A Keszler Emmi... Azt hitte, hogy Karikásra várok a téren, és mindenkinek azt mesélte, hogy mi ketten együtt voltunk, a téren amikor a baleset... és... tetszik érteni... és én az Emmi látni sem akarom többé... A Karikás pedig nem taníthat, mert anyu most már föl sem engedné, és most én meg fogok bukni... És rekordot sem javíthatok... és nem is tudom, hogy mi lesz velem...

ZIZI NÉNI Azt most már bizd rám kislányom... és meglátod, mindent rendbehozunk...

PIMPI De nem tetszik senkinek elmondani!...

ZIZI NÉNI Nem én... ne félj... nem mondom el... Ha valaki megkérdi tőlem, hát majd én is azt mondom, titok, jó lesz?

PIMPI (fényes tekintettel nézi Zizi nénit, majd megcsókolja a kezét.)

ZIZI NÉNI Ugyan már Ibolya... mit csinálsz...

PIMPI Örülök Zizi néni, .. úgy örülök...

ZIZI NÉNI Örülj csak. Én meg irok egy pár sort Karikásnak. Az öcséd majd átviszi. (Az asztalhoz megy, ír. Pimpi nézi. Kész van, a sorokat megmutatja Pimpinek, aki bólint rá.) Megkérdem édesanyádat, van-e boríték, és átküldöm... én meg azalatt beszélek édesanyáddal...

PIMPI De tetszik tudni...

ZIZI NÉNI Tudom... titok... (Kimegy.)

PIMPI (miután egyedül maradt, párnája alól előveszi a Macit, simogatja, s mondja neki...) Tudod Maci, milyen jó lesz, ha majd bemegyek az iskolába, és óra lesz... és Prézli tanár ur nézi az osztálykönyvet, hogy "Aponyi, Balogh, Balogh, Bartalos, Bárány, Bella, Bodnár, Bodzsár, Borbély, Gálos..." és megáll a nevemnél! "Gálos Ibolya"... és akkor az osztály felmordul, hogy nem tudott készülni, beteg volt... akkor én fölállok, és azt mondom... "Azért tessék csak engem nyugodtan feleltetni... mert én odahaza készültem..."

...és akkor fölszisszennek... és még a Zulejka is bámulni fog... és aztán egyszer, egyik órán odaállok majd a Zizi néni elé, és azt mondom neki..." Most már engem fel lehet venni ám a sportiskolába, mert most már van bennem akarat..." ...jaj de szép lesz... Maci,, jaj de szép... tudod, akkor én örömben horgolok neked egy kisruhát a maradék pamutomból... és akkor a Karikás se mondja nekem soha, hogy olyan vagyok, mint a pempő... ugye, Maci... jó lesz?... (Jönnek. Pimpi a Macit visszarakja a párna alá. Mama, Zizi néni bejönnek.)

ZIZI NÉNI (odamegy Pimpéhez. Lehajol, megcsókolja, megszorítja a kezét) Minden rendben. (Még egyszer megcsókolja, elmegy. Mama az ajtóig kíséri, majd visszajön. Leül Pimpi mellé, nézi. Az ajtón csöngetnek.)

MAMA Kislányom, megjött az új tanítód... Beeresztem...

(Kimegy, majd visszajön, megáll az ajtó mellett, amelyen belép Karikás. Mögötte Öcsi tűnik fel.)

KARIKÁS (zavartan áll az ajtóban, majd meghajol a mama felé.)

Kezétcsókolom Gálos néni... (Pimpi felé) Szervusz Pimpi...

MAMA Isten hozott... (Helyet mutat Pimpi mellett a széken.)

ÖCSI (szemtelenül) Most már bejöhet a "gyerek" is... Vagy megint elküldenek valahová?

MAMA (átkarolja) Nem kisfiam, nem küldünk sehová... és ha akarsz segíthetsz levelet írni a Földközi tengeren hajózó édesapádnak ... megírjuk neki, hajózzon csak nyugodtan, mert idehaza most már... minden egyenesben...

(Boldogan nézi a gyerekeket, Pimpi és Karikás egymást nézik, s miközben Karikás leül a székre és a kezébe vesz egy könyvet, lassan legördül a

F ü g g ö n y

RENDEZŐI JAVASLATOK

Tizenöt monológ, jelenet, kis mesejáték és egyfelvonásos - ez eleve lehetetlenné teszi, hogy mindegyikhez részletes, alapos rendezői elképzelést csatoljunk, a szerepek jellemzésével, a színpad bediszletezésével, az alakok mozgatásával s egyebekkel. Ez maga egy külön füzetet tenne ki. De úgy véljük, efféle "rendezőpéldány" közreadása ezuttal akkor is helytelen lenne, ha egyébként a terjedelmi szempontok lehetővé tennék, mert megkötné a rendezők kezét, lenyűgözné képzelőerejüket és elfakítaná a szereplők játékos ötleteit is. E kettős megfontolásból teszünk csupán néhány rendezői javaslatot, jobbára a legegyszerűbb megoldások és a leglényegesebb szempontok kiemelésével.

Az árnyéktolvaj. Kötetünk leghagyományosabb mesejátékokcskája, ezért került az első helyre. Lényeges benne a keleti mesehangulat megteremtése, színes selyemkendőkkel, egy-két szőnyeggel, és esetleg a két bírósági szolgáló arcának-bőrének halványbarnára- és nem feketére! - színezésével. Hasszán legyen kövér és nagyon magabiztos. Abu Balam riadt és sovány, a Kádi pedig éreztesse, hogy csak színleg ért egyet Hasszánnal, aki bizonyosra veszi diadalát.

A rakoncátlan lángocskák. Semmiféle berendezési tárgy nem szükséges, de a szereplőknek vigyázniuk kell, hogy ne hagyják el természetes határaikat, amelyeket a háttérre felfestett konyhai tűzhely, csikótűzhelykörvonalai jelentenek. Helyük azonban legyen elég tágas, ahhoz, hogy ott gondos koreográfiával kidolgozott mozgásokat végezzenek. Ahol erre lehetőség van, ott magnó-zenére igazi táncot is járhatnak a lángok, amelyek közül a legpirosabb, a legvilágosabb és a leglobogóbb Kunkori, aki majd egyetlen lendülettel át fog ugrani a keresztmetszetben ábrázolt fásláda elé s ott úgy járja táncát,

mintha lángralobbantaná az ott felhalmozott fát. S mintha meg is nőne. Amikor Gyuri nyakonönti, összezsugorodik, s alig bír hazavánszorogni. Hazaérve ismét kezdődik a vidám tűz-tánc és tart függönyig.

Iható tudomány. Kettős álom, illetve ébrenlét az álomban. A vágyálom jelenet (mert hiszen az) eljátszható teljesen reálisan is. De hatásosabb, ha érzékeltetni sikerül, hogy itt valami rendkívüli dologról van szó. Lehet lágyabban, hullámszóbban mozogni, vagy éppen ellenkezőleg, a normálisnál szaggatottabban, nyugtalanabban, hogy azután a valódi ébredéskor teljesen reálissá váljék a mozgás, Ugyanigy, a beszédhangot is feljebb lehet emelni egy kissé, hogy irreálisabb legyen. Két, illetve három fordulatát gondosan ki kell dolgozni, hogy a nézők számára is teljesen világossá váljék. Az első - álombeli-felébredés, ahol meg kell értetni, hogy Laci a jövőből a jelenbe álmolta magát és most a jövőben ébredt fel. A második: a valódi felébredés, amikor azt kell világossá tenni, hogy Laci a jövőbe álmolta magát. Végül a harmadik a ricinus-fordulat, aminek a hatására Laci visszahökken... összeborzad, megtörik - és elszánja magát az iskolába menetelre. Diszletre ugyyszólván nincs szükség, elég a két ágy és egy asztal, melyen el lehet helyezni a tálcát. Fontosak a különböző színű üvegek, legyenek elég nagyok és színesek.

Láthatatlan Lajcsi. Előadás szempontjából, és egyébként is, a kötet egyik legsokrétűbb darabja. Hatása a rendezői megoldáson mulik. Nagyon élesen, nagyon világosan kell exponálni Lajcsi és Zsuzsi viszonyát, a tipikus nővér-öccs viszonyt, majd el kell hitetni a nézővel, hogy Lajcsi nem szabad akaratából forog, hanem egy láthatatlan erő forgatja. Ez a darab kulcs-pillanata. A következő jelenetekben a szereplők nem tesznek úgy, mintha nem látnák Lajcsit, hanem az csakugyan, valóságosan láthatatlan. Tehát tilos mindenféle cinkos összekacsintás vagy efféle. Ennek végig egyértelműnek kell lennie. Lajcsi viszont változik, láthatatlan korában. Jóideig élvezi láthatatlanságát, majd unni kezdi, végül meggyűlöli. Ezeknek a fokozatoknak a kimunkálása alapos gondos rendezői munkát kíván. Csucspontja az a szinte bohózati és még is keserű jelenet, amikor az apa mindig az utolsó pillanatban viszi el láthatatlan fiának szája elől a falatot, majd magára hagyja. S most következik a láthatatlanná válás fordítottja, a láthatóvá válás, ugyanolyan módszerekkel megoldva. S végül a feloldás: a láthatóvá vált Lajcsi ujjongása, mert rájött, hogy milyen rossz láthatatlannak lenni mindazok szemében, akiket szeretünk s akik szeretnek.

Nemeszem és Megezem. Tulajdonképpen modern abszurd színház, de gyermeki szintre transzponálva. Ebben a játékban semmi sem valóságos. Minden csak jelképes és jelzett. Még a kisdobosok és az uttörők is. Ehhez képest legyen minden tulzottan tulzott. Az öltözékek, a maszkok, a kellékek. Még a kék és piros nyakkendők is lepedőnyik lehetnek. Felfoghatjuk bohóctréfának is - ami igen közel áll egyébként az abszurd színházhoz - uttörő-bohóctréfának, amiben mindenki csak szerepet játszik, erősen karikírozva. A képtelen, fejtetőre állított cselekményt, a szatirikusan jellemzett alakokat tovább karikírozhatjuk groteszk tánc-elemekkel, a mozgások, táncos megoldásával. A jellemegek egy cseppet se bonyolultak, mindegyik egy-egy jellemvonás, amit maszkban, jelmezben, mozgásban egyaránt ki kell hangsúlyozni. A játék groteszk voltát nagymértékben fokozza, ha valamennyi szerepet kisebb nagyobb uttörők játszzák, még a nagymamát is. Fontos a gyors, ritmusos játék és pergő szövegmondás.

Öt kis medvebocs. Cselekménye igen egyszerű, könnyen áttekinthető és mégis fordulatos, viszont technikai szempontból kissé bonyolult, miután sok színen játszódik. A függöny előtt elénekelt dalok azonban, amelyeket mindenütt sok játékötlettel lehet gazdagítani, folyamatossá teszik a cselekményt s áthidalják a diszletezési szüneteket, ha a diszletmegoldások elég egyszerűek, akkor a szünetek ugyszólván csak pillanatokig tartanak. A legegyszerűbben háttérfüggöny előtt játszható néhány egyszerű jelzéssel. A tisztás két bokor. Az Iskola csak egyetlen diszletfal, rajta táblával. Ugyanaz a ház, másik táblával Óvoda. Ugyanaz a házfal, de most tábla nélkül s mellette még egy falusi ház homlokzata - a kisváros. A bábjátékos színen semmi más nem kell, csak a háttérfüggönytől elütő színű paraván. A ketrechez nem kell egyéb csak egyetlen rácsos ajtó.

A szereplők valamennyien gyermekek, Brumma anyó, és a három felnőtt kivételével, de utóbbi hármat egy személy is játszhatja. Gyermekek, tehát önmagukat adják, elsősorban az öt medvebocs szerepében. Lényeges, hogy olyanok legyenek, mint az orgonasíp, a legnagyobb Dirmitől a legkisebb Dörmiig. S mindegyiknek meglegyen a maga kis egyénisége, Dirmi a megfontolt, Dörmi a kis hős. Durmi az óvatos, Dürmi az okoskodó, Dormi a félénk. A darab ritmusa megkívánja, hogy Dörmi egyre bátrabb, egyre elszántabb legyen miközben persze fél is, hiszen csak kis medvegyerek - s miközben a többiek csüggednek, ő annál határozottabbá válik. Hazafelé vezető utjukon pedig egyre fokozódik a lendület, egyre gyorsabban peregnek a képek, egyre harsányabban harsogjon az ének. A többi már rendezői fantázia és ötlet dolga.

Kislány vizitben. Egy kedves öreg bácsi és egy kedves kicsi lány találkozása és beszélgetése az élet nagy és titokzatos kérdéseiről. Dialógusainak több rétege is van, köztük olyanok, amelyeket a kis nézők meg nem érthetnek, csak megérezhetnek, de azt is csak akkor, ha a Nagypó alakítója valóban olyan egyszerű, nyíltszívű, derék öregember, mint amilyen a szövege s a kislány is mentes minden affektálástól, mórifikálástól, magakellettéstől. Ha oly természetes, mint a cicája, akit egerészni tanít. A hangsúlyos fordulokat könnyű megtalálni a szinte cselekmény nélküli játékban, annál nehezebb és fontosabb meglegelni azt a valódi lírát és emberséges s kissé rezignált humort, ami az egészet átszövi.

A kíváncsi királykisasszony. Hagyományos mesejáték, amely azonban jókedvűen tréfálkozik a hagyománnyal, mulat önmagán is és karikirozza azt, amit nagyon is komolyan vesz: a mesét. Három színen játszódik: a palota két termében és a pékségben, de a két termet egyetlen asztal és székek beállításával ugyanabban a diszletben lehet megoldani. A pékműhelyben sok legyen a fehér szín, fehér falak, fehér zsákok, fehér kötények a pékinasokon és a pékmeszteren. A királyi palota pedig csupa biborvörös. De nem a diszletezés, nem is a jelmezmegoldás a fontos, hanem a nagyon pergő, nagyon friss beszéd, a sok csattanó-pattanódialóg és az alakok erőteljes, mesés és kissé karikaturaszerű karakterizálása. Elsősorban Mimimi királykisasszonyé, akinek sebesen pereg a nyelve, alaposan felvágta, kotnyelessége érthetővé teszi a körülötte uralkodó kétségeesést, vakrémületet. Ha Mimimi nem ilyen, akkor a játék szelleme elvész. De Mimiminek ezért egyetlen pillanatra sem szabad a a néző előtt ellenszenvessé válnia. Hiszen nem rosszszaságból teszi, amit tesz, hanem tudásvágyból, kíváncsiságból. Megfelelően talpraesett partnere legyen Pereces Palkó, ügyes, fürge, eszes, jókedélyű és jósvádájú kis pékinas. Kettejük körül csupa karikatura alak mozogjon: a rémült-morcós király, a nyám-nyila udvarmester, a keszeg borbély, a nagyhangu, majd megalázkodó pékmester, a nagyképu Kuruzsló-Herceg-Doktor-Hadvezér kvartett és nem utolsó sorban a valódi rádióriportert karikirozó meserádió-bemondó, aki Szepesi-stilusban közvetíti az eseményeket. A rendező diktáljon nagyon erős iramot, szinte száguldjon végig a darabon, illetve a darab száguldjon töretlen iramban a kezdettől a befejezésig, beszédben, mozgásban egyaránt.

Időfigyelj Ziguri Szilárd. Diszletnek elég egyetlen fa és egyetlen pad. A roller, a labda, a bélyegalbum, a csokor viszont nélkülözhetetlen kellékek. Még nélkülözhetlenebb kellékek: a valódi gyerekek, akik képesek a színpadon igazi "srácok" lenni, azaz

nem színészkednek, nem művészkednek, hanem élnek. Illetve játszanak. Tulajdonképpen felnőtt-játékot játszanak, a nyugalomba vonuló, a máshová helyezett felnőtt bucsuztatásának szertartását játszószák el gyermeki szinten, tehát egyszerre adják önmagukat és a felnőtteket. A játék bájának egyik forrása éppen az, hogy ez a felnőtt-ség fokozatosan lekopik róluk. Leghamarabb Mézesről, aki már az elején, kezdi visszavenni a bélyegalbumból az értékesebb bélyegeket s legutoljára az ünnepet, a "bucsuztatott" Ziguri Szilárdról, aki felajánlja a roller karbantartását. Tele van a dialógus szöveg-poénnel, mégsem ezeket kell elsősorban hangsúlyozni, hanem a különböző magatartásokat és az azokban beálló fordulatokat.

Nagyotmondók. Látszólag cselekmény nélküli jelenet. De csak látszólag. A cselekményt a szövegbeli és a szöveg alatti fordulatok hordozzák. Misutka és Sztaszik szövege kitűnő jellemrajzokra nyújt lehetőséget: az ábrándozó, rendkívüli vágyó, s a rendkívüli gondolatával játszó kiskamaszok ábrándozására. Sztaszik a vakmerőbb ábrándozó, Misutka a reálisabb, de csak Sztaszikhoz viszonyítva. Igorhoz, a földhözragadt, fantáziátlan kispolgárhoz képest szárnyaló képzeletű költő mind a kettő, Ők a rendkívüli utáni vágyakozásukban képzelődnek, Igor meg önző okokból hazudik. Ő az igazi hazug. Sztaszik és Misutka szövege rengeteg játékos ötletre is lehetőséget nyújt, hiszen sokmindent eljátszhatnak egymásnak a képzelt kalandokból.

Nem hagynak tanulni. Monológ. Nyolcadikos lánynak való. Olyannak, aki már a nagylányt játssza. S akinek mindenhez inkább fülük a foga, mint a tanuláshoz. Nem a közönséghez beszél, hanem a mamájához, aki csak az ő szavaiban van jelen. A monológ sikere azon mulik, milyen mértékig képes szavaival odavarázsolni a függöny elé a mamát is, akihez beszél.

Nyári emlékek. Szatirikus jelent, amely egyszerre gúnyolja, a felnőtteket utánzó nyolcadikos "nagylányokat" és azokat a felnőtteket, akiket utánoznak. Ezért mindkét lány affektáltan, mesterkélten és láthatólag valakit - a mamát - utánozva és eltulozva beszél, illetve lódit. A nézőnek olyan érzése legyen, hogy szinte ugyanezt a szöveget hallaná a kedves szülőtől is. A realitást Laci képviseli, aki ugyanarról a külföldimádó sznobságról mondja el az igazat, amiről a két lány csak lódit. Igazmozdása fordulatot idéz elő, a két lány is elmondja az igazat, most már minden affektáció nélkül, viszont friss kamaszhumorral.

Torta és szerelem. Ez is a nővér-fivér viszony egy mozzanatát dramatizálja. A tizenhárom éves lány már ábrándozik, nő szeretne lenni, a tizennégy éves báty még igazi kamasz, aki vigyorog a szerelmen és hasznot huz belőle. Gergő, a barátja ugyanolyan esetlen, mint ő, de az egy év korkülönbség elég hozzá, hogy suta, gyámoltalan szerelemre gyulladjon. Nem ellenszenves - csak ügyefogyott kamasz, aki semmiesetre sem lehet az ábrándos Kati ideálja. A kis darab igazi jellemvigjáték, amelyben a fordulatok jó kimunkálása - Kati ábrándozása, majd Gabi berobbanása, Gabi ügyetlen kísérlete, ahogy Gergőt protezsálja, majd a dolgában biztos Gergő hoppon maradása - és a valódi kamaszos játéktempó a sikeres előadás feltétele.

Fiuk iskolája. Lánymonológ, ismét csak a nővér-fivér viszony szemszögéből. A lány, a maga tizennégy évével mérhetetlen fölényben érzi magát öccse és ezzel az egész férfinem fölött. A másik monológgal szemben ezt a szereplő egyenesen a közönségnek mondja el, mint valami tudományos előadást, kissé nagyképmen, nagyon fölényesen, akárha valami különös állatfajról preglegálna.

Pimpi. A kétrészes darabba, amely a se hideg, semeleg, amolyan langyos jellemnek ismert Pimpi problémájával foglalkozik, számos más kamaszkori kérdés is szőnyegre kerül, anélkül azonban, hogy a problémákat zsufofná. Elsősorban - Pimpi drámájában - az akarat, a jellemformálás és formálódás problémája, a következetes, szívós, rendszeres munka és gyakorlás jelentősége. Azután a 14 éves fiúk és lányok viszonya (Pimpi és Karikás) több szemszögéből is: a pletykás Zulejka, a lányát féltő mama és az okos, gondos Zizi néni szemszögéből. Továbbá a fölényeskedő jótanuló és a közepes "tanulmányos" viszonya (Pimpi és Zulejka). A spontán és gördülékeny játék közben hangsúlyt kell adni ezeknek a problémáknak, anélkül, hogy tulleponálnák: őket, s elfelednék az alapkonfliktust Pimpinek önmagával való konfliktusát. A darabnak több kritikus pillanata van. Így Pimpi beszélgetései a mackójával, amelynek nagyon egyszerűeknek, bensőségeseknek kell lenniük, minden teatralitás nélkül. Azután Pimpi és Zulejka első jelenete, amelyben Zulejkának kellően fölényeskedőnek kell lennie ahhoz, hogy a további fejlemények indokoltá váljanak, Pimpi titkos nagyot akarását csak tovább fokozza, az hogy félreérti a nagyon egyszerű, nagyon haráti Karikás szavait és ez növeli benne a dacot, a csakazértis megmutatom! - indulatot, ami a tragikus fordulathoz vezet. Viszont a lábtörést - Karikás és Pimpi jelenetét - nem szabad tuldrámázni, elvégre nem Shakespeare-tragédiáról van szó. Se sikoltozás, se jajveszékelés (a segélykiáltásokon kívül), ellenben már ebben a jelenetben érzékeltethető, hogy Karikás vonzódik tulajdonképpen Pimpihez.

A második részben kezdődnek a félreértések. Pimpi el akarja titkolni a baleset okát, mert szégyeli a kudarcot. A mama, a környékbeli pletykákra hallgatva - amelyeket Zulejka terjeszt - azt hiszi, hogy Pimpi és Karikás titokban randevuztak Karikás esetleg vitte a gépén Pimpit, aki leesett és a titkos randevun törte el a lábát. Pimpi védi Karikást, akit egyre jobban megszeret- és hallgat. Majd megjelen Zizi néni, aki - miután megtudta a valót - mindent elsimít. A második részben minden jelenet ugyyszólván önálló kis egész, ezeket az egységeket külön-külön s önmagukban kell felépíteni, hogy a cselekmény így jelenetről-jelenetre haladjon a végkifejlés felé. Kedves és mulatságos színfoltot jelent Öcsi szereplése és igen fontos Zizi néni derűs, nyugodt, okos és egy cseppet sem nagyképu alakjának emberi megformálása.

Kiadja a Népművelési Propaganda Iroda
F.k.: Nemes Iván igazgató
Készült az NPI sokszorosítójában 69,1977 - Budapest
F.v.: Fehérvári Tibor
Megjelent: 2 500 példányban Terjedelem: 12,0 A/5 iv

A NÉPMŰVELÉSI PROPAGANDA IRODA ÚJ MŰSORKIADVÁNYAI

A TŰZ BALLADÁJA

Általános iskolák alsótagozata számára készült kötetünk címadója Gáli József kétrészes mesejátéka. (A darabhoz díszlet és jelmezterveket is mellékelünk.) A kötet két kisebb jelenetet is tartalmaz. Az egyik Karinthy F.: Röhög az egész osztály című humoreszkjének színpadi változata, a másik Hevesi F.: Ki kötött először görcsöt a cérna végére című gyermekbohózat. A kötet utolsó része műsor a téli ünnepek - Télapó, Karácsony - témakörben. Ára: 23. - Ft

TÖRTÉNELMI LECKE LÁNYOKNAK ÉS FIUKNAK

Az általános iskolák és középiskolák alsótagozata számára készült a kötet. Ebben három szerkesztett műsort találnak az érdeklődők. Az első a korabeli gyermekujságok cikkeinek nyomán idézi a történelmi napokat, a másodikban veteránok emlékeznek küzdelmes gyermek- és ifjúkorukra. A következőben a nagy magyar mesélő, Móra Ferenc idézi fel az első világháború és a forradalmak korszakát. A fentiekben kívül Tatay Sándornak egy monológja, valamint Szinetár Györgynek a magyar forradalmak láncolatát egy érdekes gyermekálomban érzékelhető jelenete kapott helyet az ünnepi kötetben. Ára: 11. - Ft

RÖPÜLJ MADÁRKA

A bábjátékos műsorfüzet három módszertani tanulmányt és 21 rövid műsort ad a korszerű bábjáték új formáival, az óvodai és alsótagozatos módszertanhoz kapcsolódó feldolgozásokkal, irodalmi és népdalok alkalmazásával. Környezetismereti és didaktikai játékok a gyermekek világának ábrázolásáról, gyermekfoglalkoztatásról, pedagógiai játékokról, azonkívül záróvizsgákra, ünnepélyekre, szemlékre szóló műsorokat tartalmaz. Ára: 33. - Ft

A BÁBJÁTÉKOS KISKÖNYVTÁR SOROZATBÓL AJÁNLOTT MŰVEK

A bábmozgatás iskolája I. Gyakorlati kézikönyv.	Ára: 3. - Ft
A bábmozgatás iskolája II. (A bábu művészi mozgatása és az ahhoz hozzásegítő gyakorlatok.)	Ára: 10. - Ft
A bábjáték pedagógiája és lélektana. (Módszertani tanulmányok)	Ára: 18. - Ft
Bábszabásminták. (Általános és állatszabásminták.)	Ára: 6. - Ft

A kiadványok megrendelhetők, illetve megvásárolhatók:

NÉPMŰVELÉSI PROPAGANDA IRODA
Budapest VII., Gorkij fasor 45.

A megrendelön kérjük felütnetni a kért kiadvány címét és példányszámát